

Jóváhagyom:

Dr. Réthelyi Miklós
miniszter

pH

A Nemzeti Erőforrás Minisztérium szakmai protokollja

A Háziiorvosi Hatásköri Listáról (1. módosított változat)

Készítette: a Háziiorvostani Szakmai Kollégium és
az Országos Alapellátási Intézet

I. Alapvető megfontolások

Véleményezte és elfogadta: a szakterületek szakmai kollégiumai, esetenként a tudományos társaságok bevonásával (Valamennyi szakterület szakmai kollégiuma felkérést kapott bírálatra és egyeztetés után elfogadta a dokumentum 2005 és/vagy jelen verzióját. Az újonnan átdolgozott dokumentum 2010. októberi lezárásáig ahhoz nem érkezett észrevétel 4 kollégium részéről, amely tényre úgy tekintünk, hogy azon szakmák az általuk érintett területeken egyetértenek az új, frissített változattal.)

A Hatásköri Lista bevezetője, általános fejezetei 5 éves érvényességi idővel jelennek meg közlőny-formában, míg az egyes szakmai fejezetek (II-XXV) az Országos Alapellátási Intézet (OALI) honlapján folyamatosan frissítésre kerülnek, az egyes szakterületekkel, új szakmai irányelvek kapcsán történő, egyeztetések eredményeként. (A www.oali.hu honlapon található elektronikus verzió használata során az egyes témakörökben létező, az aktuális szabályozás alapján érvényesnek minősített szakmai irányelvek elérhetősége is kapcsolódik. Ugyanitt Fórum ad lehetőséget a Hatásköri Lista mindennapi gyakorlatban való használatának megbeszélésére, az esetleges módosítási, fejlesztési igények feltárásához. A háziiorvoslás hivatalos szakmai folyóirata a Medicus Universalis, a Hatásköri Lista folyamatos használatát önálló rovatral segíti, jelezve az újdonságokat.)

ELŐSZÓ

A háziiorvoslás, illetve az e fogalmon ugyanúgy értett általános/csaláadorvoslás (nemzetközi szóhasználatban general practice/family medicine – rövidítve későbbiekben e helyen is GP/FM) a maga mindenkori színvonalán azonosnak tekinthető a legősibb orvosi tevékenységgel, annak teljességével, széttagolódása előtt. A WONCA Europe (Csaláadorvosok Világszervezete Európa Régió), az UEMO (Európai Általános Orvosok Uniója), a CPME (Európai Orvosok Állandó Bizottsága) több szakmai rétegszervezet véleményformáló szakembereinek szellemi hozzájárulásával és a regionális WHO szervezet jóváhagyásával készítették el azt a dokumentumot, melynek célja, hogy az európai általános/csaláadorvosok (general practitioner, G.P.) működésének belső tartalmát (core competencies) fogalmazza meg. (WONCA Europe: The European Definition of General Practice / Family Medicine. 2005. 2nd ed. <http://www.woncaeurope.org/Definition%20GP-FM.htm>)

A magyar alapellátás az európai „belső tartalom” filozófiáját, szakmaiságát, megközelítési módszereit és a benne megfogalmazott követelményrendszert a szükséges és a hazai ellátókörnyezetre (ellátott populáció sajátosságai, praxis-környezet, jogi és egyéb szabályozások) adaptálható mértékben átveve, az ellátás elvárható belső tartalmait igyekszik megfogalmazni.

A hatásköri-listát először 1992. januárjában Kecskeméten állította össze harminc orvos a Magyar Orvosi Kamara (MOK), az egyetemek és amerikai (USA) szakértők irányításával, melyet 1993. elején a szakmai kollégiumok is elfogadtak a MOK Oktatási Bizottsága szervezésében megtartott „hatáskör-kijelölő értekezlet” keretében.

2002-ben a Kollégium tagjai és szakértői a szerkezet módosításával a 2000-től kezdve áttekintett korábbi hatásköri listát véglegesítették, az érvényben lévő jogszabályokkal, valamint a hatályos Nemzeti Népegészségügyi Program érvényben lévő verziójával összhangba hozták és szakmai egyeztetésre vitaanyagként nyújtották át a főhatóságnak és a szakmai közvéleménynek.

2005-ben az Egészségügyi Közlönyben, mint hivatalos szakmai irányelv jelent meg a következő frissítés, melynek érvényessége lejártával **aktuálissá vált ismét az áttekintés és a jogszabályok figyelembevételével, a gyorsan változó szakmai ajánlások alapján egyes elveknek vagy szakaszoknak az átdolgozása.** A feladatra a Háziiorvostani Szakmai Kollégium és az Országos Alapellátási Intézet munkacsoportot hozott létre. A 2005-s verzió valamennyi érintett és érdekelt társkollégium által elfogadásra került, mégis a frissített verzióról is véleményt kért a Hatásköri Lista szakmai felelőse, a Háziiorvostani Szakmai Kollégium. Az egyeztetés során jelzett észrevételek, kiegészítések és javaslatok figyelembe vételével került véglegesítésre a dokumentum jelen verziója, 2010. októberben.

A Háziiorvostani Szakmai Kollégium a hazai előzményekre, realitásokra és mindennapos gyakorlatra támaszkodott akkor, amikor a háziorvosok hatáskörét megfogalmazta. A szakmai szempontok az érvényes hazai szakmai irányelvek és protokollok alapján, esetenként a szakmai vezető testületekkel témakörönként történő egyeztetés alapján kerültek megfogalmazásra.

Hosszú távon az a cél, hogy a Háziiorvosi Hatásköri Lista az egész magyar egészségügyi ellátói rendszer konszenzusos alapidokumentumává váljék a betegirányítás meghatározására is.

BEVEZETŐ

A **Háziiorvosi Hatásköri Lista** a háziorvosok számára, a háziiorvostani szakvizsga birtokában önállóan, illetve a háziiorvosi szakgyakorlat ideje alatt szakorvos felügyeletével végezhető azon tevékenységi kört határozza meg, melyre a háziiorvosi praxis strukturális és működési feltételrendszere lehetőséget ad (alaptevékenységek).

A Lista megjelöli azon ellátások körét is, melyek biztosítására az alapellátás környezete ugyan lehetőséget ad, azonban elvégzésük speciális dokumentált szakmai képzettséget, jártasságot, vagy a praxis aktuálisan érvényes minimumfeltételei között nem felsorolt tárgyi feltételeket igényel, illetve díjtétele a praxisok jelenlegi finanszírozásában nincs biztosítva (kiegészítő tevékenységek). A speciális feltételek külön megjelölésre kerülnek.

A Lista alapjául szolgál a háziiorvosi szakképzés kurikulumának és vizsgakövetelményeinek meghatározásához is.

A Lista a praxisok szakfelügyeleti és minőségi értékeléséhez háttéranyagot biztosít.

A Háziiorvosi Hatásköri Lista által meghatározott tevékenységi körök:

1. A **háziiorvosi alaptevékenységek**, melyeket valamennyi háziorvos az aktuálisan érvényes minimumfeltételek által meghatározott műszerezettség és szakképzettség alapján, a háziiorvosi praxis fejkvóta szerinti finanszírozása keretében, a jogszabályoknak (pl. gyógyszerfelírási lehetőségek) megfelelően végez. E tevékenység gerincét az ún. „**általános háziiorvosi gondozás**” adja, mely a születéstől a halálig, házi gyermekorvos elérhetősége esetén pedig a felnőttkortól a halálig, a páciens adott praxisban töltött életszakasza során ellátási szükségletként felmerülő, az egészségmegőrzéstől, esetleges krónikus betegségeinek teljeskörű vagy részleges gondozásáig terjed. Az „**általános háziiorvosi gondozáson**” belül kiemelt jelentősége van a „**követés**”-i és „**gondozás**”-i jelzővel meghatározott tevékenységek elkülönítésének. Előbbi esetben a háziorvos, páciensének adott kör-, állapotát figyelemmel kíséri, egyéb ellátások szempontjából fontos változásokat dokumentálja a páciens bármely indokú rendelői megjelenése kapcsán, míg utóbbi esetben aktív ellátási tevékenységet folytat az egészségi állapot fenntartása illetve javítása céljából. Külső minőségértékelési rendszer minimálisan elvárható standardjainak alapot adó ellátások ebbe a csoportba sorolhatóak.
2. A **háziiorvostan képesítés** vagy **szakképesítés** – a szakmai ajánlásokban meghatározott személyi és tárgyi feltételek megléte esetén – **további tevékenységek elvégzésére is feljogosítja a háziorvost**, melyekre azonban a háziiorvosi praxis jelenlegi fejkvóta szerinti finanszírozása, nem nyújt fedezetet. Ezen ellátások betegközeli biztosítása javítja az ellátórendszer működésének hatékonyságát. A kiegészítő finanszírozás lehetőségeit jogszabályok határozzák meg. (1997. évi LXXXIII. törvény a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól és 284/1997. (XII. 23.) Korm. rendelet térítési díj ellenében igénybe vehető egyes egészségügyi szolgáltatások térítési díjáról)
3. A **háziiorvosi team ellátási környezete** – a szakmai ajánlásokban meghatározott személyi és tárgyi feltételek megléte esetén – további kiegészítő finanszírozás (1997. évi LXXXIII. törvény a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól és 284/1997. (XII. 23.) Korm. rendelet térítési díj ellenében igénybe vehető egyes egészségügyi szolgáltatások térítési díjáról) keretében lehetőséget ad és alapul szolgál olyan betegközeli tevékenységek végzésére is, melyekhez a háziiorvostan szakvizsga önmagában nem nyújt elegendő szakmai képzettséget. Ezek azonban érvényes **egyéb szakvizsga vagy speciális, dokumentált jártasság birtokában elvégezhetők**. A képzési illetve jártassági feltétel ilyenkor megjelölésre kerül.
4. A háziiorvosi praxis speciális feladata bejelentkezett páciensének egészségügyi szükséglete szerint szükséges **egészségügyi ellátásának koordinálása**. Ehhez a szakellátással folyamatos kapcsolatban van, melyet jog-

szabályokban, Járóbeteg Szabálykönyvben (1997. évi LXXXIII. törvény a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól és 284/1997. (XII. 23.) Korm. rendelet térítési díj ellenében igénybe vehető egyes egészségügyi szolgáltatások térítési díjáról) és szakmai irányelvekben meghatározott betegirányítási szempontok, valamint a konzílium etikája szabályoz. A háziorvos a szakellátásba irányított beteg esetében vagy csak konzíliumot kér, megtartva a beteg ellátási felelősségét, vagy pedig a beteg további ellátásának irányítását kéri, mely esetben sem szűnik meg ellátási felelőssége a páciens egyéb kórállapotainak saját hatáskörbe tartozó gondozása terén.

5. A **házi orvos tevékenységének dokumentációját** a jogszabályok alapján végzi, melynek a háziorvoslásra specifikus, a praxis-finanszírozás feltételeként meghatározott, kiemelten fontos eleme az életkori korcsoportonként 1-3 évente frissítendő **törzskarton** (felnőtt és gyermekegészségügyi), melynek ajánlott tartalmát külön fejezet tartalmazza.

HATÁSKÖRÖK KATEGÓRIÁI

Az ebben a szakaszban megfogalmazott elvek határozzák meg az egyes szakterületekre vonatkozó megállapítások elvi alapjait, ezért kiemelten fontos fejezete a dokumentumnak!

1. **Sürgősségi ellátás**

„Akut/életveszélyt jelentő történések/kórállapotok felismerése, elsődleges ellátása, szakintézetbe történő azonnali beutalása, szükség esetén állapottól függően megfelelő szintű szállításának megszervezése, és orvosi felügyelet biztosítása (elvégzendő sürgősségi beavatkozások)”

Az itt felsorolt sürgősségi (1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről: 3. § i) sürgős szükség: az egészségi állapotban bekövetkezett olyan változás, amelynek következtében azonnali egészségügyi ellátás hiányában a beteg közvetlen életveszélybe kerülne, illetve súlyos, vagy maradandó egészségkárosodást szenvedne) kórállapotok a háziorvos által felismerendők, szakellátásba történő azonnali beutalásuk és szükség esetén állapottól függően megfelelő szintű szállításuk megszervezése, szállítást nem igénylő esetben pedig a sürgősségi beutalás tényének szakellátással történő egyeztetése minden esetben kötelező. Eközben a szükségessé váló elsődleges ellátást is meg kell kezdeni a szakma szabályai szerint. Meghatározott sürgősségi beavatkozásokat el kell végezni, a sürgősségi szaksegítség érkezéséig történő folytatásával.

2. **Diagnosztikus tevékenységek, eljárások**

Azon diagnosztikus tevékenységek és eljárások köre, melyek elvégzése, illetve elrendelése és az eredmények megfelelő értelmezése a háziorvos hatásköre és kötelessége a szakmai ajánlások szerinti indikációs körben, tartalommal és módon.

A diagnosztikus tevékenységek és eljárások általános elemei, melyek minden szakmai fejezetbe beleértendőek:

- Egyéni, hetero- és szociális anamnézis felvétel, 18 éves életkor alatti páciens esetében kiegészítve a születés körüli eseményekkel.
- Rizikótényezők felmérése a családi anamnézis, foglalkozási és életmódi jellemzők, valamint az életkor és polimorbiditás által meghatározott szempontok figyelembevételével
- A fizikális vizsgálat önmagában a szakma szabályai szerinti problémaorientált orvosi vizsgálatot jelenti.
- A laboratóriumi, képalkotó és egyéb vizsgálatok kezdeményezése a jogszabályokban meghatározott módon és eredményeinek értelmezése.

A diagnosztikai vizsgálatok, vagy azok részletei csak akkor kerülnek külön megnevezésre az "alaptevékenységek" körében, ha megemlítsük a figyelem felhívás vagy az alaptevékenységtől eltérő specialitása révén fontosnak ítéltető, egyébként azokat egyes jogszabályok, illetve szakmai ajánlások tartalmazzák. Természetesen a háziorvos belátása szerint bármikor igénybe vehet e területeken is szakkonzíliumot.

3. **Önálló betegellátási tevékenység**

Betegségek és állapotok háziorvos által irányított teljes körű ellátása (prevenció, kivizsgálás, kezelés, gondozás / követés), melyet a háziorvosi szolgálat önállóan, vagy az ellátási helyzetnek megfelelően hozott saját döntése alapján, illetve adott ellátáshoz jogszabály alapján előírt szakellátási javaslat megkérése céljából, más ellátók által szakrendelőben vagy nem szállítható beteg esetében annak tartózkodási helyén nyújtott konzílium keretében igénybevett közreműködésével végez.

A csoporton belül önálló kategóriaként került meghatározásra az:

„Ismert és kivizsgált, beállított terápiával egyensúlyban lévő kórállapotok gondozása”

A felsorolt, többnyire krónikus betegségek, kórállapotok szakellátás irányításával megtörtént kivizsgálása, terápiás beállítása és az állapot stabilizálása után a betegellátás további eseményeinek meghatározása, koordinálása a háziorvos hatáskörébe tartozik, szakellátást igénylő, akut vagy krónikus állapotrosszabbodás esetén, pedig szakkonzílium kéréséről vagy a szakellátásba történő irányításról dönthet.

Az ellátási illetve gondozási tevékenység, esetenként csak a kórállapot jellegétől illetve súlyosságától függően, a kórállapot nyugalmi helyzetének, egyéb ellátásokhoz kötött „követését” jelenti.

Az önálló diagnosztikus és terápiás betegellátási körökben meghatározásra került a „alap”-, illetve „elvégezhető” tevékenységek csoportja:

- „**Alaptevékenységek**”, melyek társadalombiztosítási finanszírozás keretében történő elvégzése kötelező valamennyi háziorvosi praxis számára, esetenként a háziorvos döntése alapján konzultáns igénybevételével.
- „**Elvégezhető**” tevékenységek, melyek a társadalombiztosítási alapszerződések jelenlegi feltételei mellett nem várhatóak el, ezért nem kérhetők számon, de a szakmai szabályok által diktált személyi, tárgyi és ellátási környezeti, esetenként igazolt szakmai jártassági feltételek teljesülése esetén a háziorvosi praxisokban is elvégezhetőek. Fedezetük kiegészítő finanszírozás által biztosítható.

4. Betegellátás szakellátás irányításával

A csoportban felsorolt betegségek és állapotok gyanúja esetén a háziorvos kezdeményezi a szakellátás általi további ellátást (diagnózis felállítása, terápiás és gondozási jellegű ellátás), mely a továbbiakban is a szakellátás irányításával, annak elsődleges felelősségével zajlik. Ebben a folyamatban a háziorvos meghatározott feladatkörökben vesz részt, a szakellátás részéről érkező konzíliumkérés formájában. Az együttműködés speciális területe a szakellátás írásos kérésére műtétek előtt a beteg általános állapotáról, gyógyszereléséről történő tájékoztatás, célzott kérdések írásos megválaszolása, mely azonban semmiképp sem tekinthető a háziorvos „műtethőség”-ről kiadott nyilatkozatának, melyhez szakmai kompetenciája nincs.

A „szakellátás által végzett gondozás” vagy adott betegség teljes körű ellátás irányítását, vagy a gyakori krónikus betegségek esetében az adott betegség egy vagy több speciális állapotának szakgondozását jelenti. Eközben az adott betegséggel rendelkező beteg egyéb szempontból történő gondozása, a szakellátás által irányított kezelés mellékhatásainak otthoni ellátási szakaszban, a szakellátás írásos kérésére történő észlelése, és visszajelzése, az egyes szakellátók közötti betegirányítás koordinációja, a beteg együttműködésének támogatása továbbra is a háziorvosi gondozás feladatkörébe tartozik.

5. Tájékozottság

Mindazon egyéb, nélkülözhetetlen szakmai ismeret, mely segíti a beteg optimális ellátását, tájékoztatását és a kollegiális kapcsolattartást olyan beavatkozások terén, melyeket a háziorvos egyébként nem végez és szakellátástól sem kér meg konzílium keretében.

A HÁZIORVOSOK HATÁSKÖRI LISTÁJÁNAK SZERKEZETE

A) A háziorvoslás specifikumai (I. fejezet):

E fejezet leírja a háziorvos munkájának célját, gyógyító tevékenységen kívüli feladatait, felsorolja a praxis vezetéséhez szükséges ismereteket.

B) A háziorvos szakmai ismeretanyaga és tevékenységi köre a felnőtt ellátásban (II.-XXII. fejezet)...

Itt található meg szakmánkénti csoportosításban, a 18 éven felüli pácienscsoport ellátásához, a háziorvos számára ajánlott ismeretanyag, tevékenységi kör, külön jelölve a kiegészítő finanszírozás terhére és/vagy speciális képzettség birtokában végezhetőség tényét. A háziorvosnak valamennyi betegcsoportban kiemelt feladata az alapszintű prevenció elvégzése, ezért önálló fejezetként került kialakításra, szerkezete pedig a szakmai fejezetektől eltérően az epidemiológia elveinek megfelelően tagozódik. Szintén önállóan jelenik meg valamennyi szakmai csoportban szereplő onkológiai beteganyag ellátása, az onkológiai fejezetben.

C) A háziorvos szakmai ismeretanyaga és tevékenységi köre a gyermek ellátásban (XXIII. fejezet)

A 18 év alatti páciensek háziorvosi praxisokban történő ellátásának speciális, hangsúlyos figyelmet kívánó szempontrendszerét a szakmai fejezetek mellett szerkesztett önálló fejezet jeleníti meg. Ugyanakkor minden egyéb, a gyermekkorban is értelmezhető, más fejezetekben megfogalmazott feladatkörök, szempontok (pl. bevezetőben leírtak, háziorvos szakértői tevékenysége, különleges szolgáltatások), a 18 év alattiak ellátása során is alkalmazandóak. E fejezet hatásköri kategóriái megegyeznek a felnőttgyógyászati szakmai fejezetekre meghatározott kategóriákkal.

D) A háziorvosi praxis kiegészítő és háttértevékenységei (XXIV-XXVI. fejezet)

- A háziorvos tevékenységét jogszabályok irányítják, ezek összegyűjtésével segíti a Hatásköri Lista a praxisok munkáját, kiemelve a „szakértői feladatok”-at
- A háziorvosi ellátásban a bejelentkezett páciensek „általános háziorvosi gondozása”, azaz az egy életen át történő követése során létrejövő események „könyvelése” speciális dokumentummal, az ún. „törzskartonnal” történik. Ennek pontos tartalmát jogszabály nem határozza meg, itt egy minden ellenőrző szerv elvárásait teljesítő javaslat kerül megfogalmazásra, külön a felnőtt és külön a gyermekpopuláció számára. Frissítésének kötelező időpontjait a prevenció tevékenységek, 51/1997. NM rendeletben foglalt, életkori megoszlása határozza meg.

- A háziiorvosi praxisban nyújtott, az alaptevékenységbe nem tartozó speciális felkészültséget igénylő illetve „kényelmi szolgáltatások” önálló fejezetben kerültek összefoglalásra.

HÁZIORVOSLÁS ÉS SAJÁTOSSÁGAI

A háziiorvoslás WONCA Europe szerinti alapdefiníciója:

„az általános/családorvoslás olyan akadémiai és tudományos szakmai ágazat, önálló tananyaggal, kutatási területtel és bizonyítékokon alapuló klinikai tevékenységi körrel, mely klinikai szakmaként az alapellátás irányában orientált”. (1)

A magyar háziiorvoslás ma is legelfogadottabb meghatározása:

„A háziiorvoslás a medicina helyzetspecifikus, szituatív szakágazata, amely az egészségügyi szervezetrendszer munkamegosztásában az egyén, a család, egy lakosságcsoport elsődleges, személyes és folyamatos ellátásának, gondozásának kérdéseit foglalja magában tekintet nélkül az egyén nemére, fájára, vallási hovatartozására.” (Andor Miklós)

A meghatározások érdeme, hogy

- hitet tesznek az önálló, más szakmákétól elkülönített tananyag mellett,
- hangsúlyozzák a szuverén és független kutatási terület és kutatói tevékenység kívánalmát,
- klinikai jellegű működés területén pedig egyértelműen vállalják a bizonyítékokon alapuló működést (annak minden „szigorával”, terhével és velejáró követelmény-rendszerével együtt). Erre építve
- más klinikus szakágakkal egyenlő rangot céloznak meg azzal a működési szintér-kijelöléssel, mely az alapellátásra, mint a más klinikus szakmák által az ellátás más szintjén művelt területre irányul,
- a páciensek egész életén át tartó követésével saját környezetükben

A szakmai meghatározáshoz csatlakozik szorosan az annak művelésében résztvevő szakemberek szerepköre, mely alapján a feladatok három körbe csoportosulnak:

- a klinikai jellegű ellátások teljessége,
- az elvárható és megfelelő kommunikációs készség és gyakorlat az ellátások során minden szakmai partnerrel, beteggel, családdal, hozzátartozókkal.
- a praxis működtetéséhez, menedzseléséhez szükséges ismeretek, készségek és gyakorlat.

A jelen dokumentum nyilvánvalóan a klinikai feladat- és hatáskört fogja részletezni, de szükségszerűen érinti az egyéb feladatokhoz tartozó szerepvállalást is.

Általánosan megfogalmazható, hogy

a háziorvos alapfeladata az egyén, a család és az őt választó népesség elsődleges, személyes, folyamatos ellátása.

Feladatát a **háziiorvosi praxis** (egyéni vagy csoport-) keretében végzi, mely az *alapellátó orvosi működés szükségletei szerinti egészségügyi szolgáltató. Kialakításának célja, hogy a benne dolgozó szakemberek megfelelő felkészültsége, együttműködése és tevékenysége révén tőle szakmailag elvárható ellátást nyújtson.*

Ahhoz, hogy a háziorvos a hatáskörének megfelelő széleskörű és definitív ellátást nyújthassa, az **alábbi feltételeknek kell teljesülni:**

- személyi feltételek: képzettség, motiváció, attitűd
- anyagi fedezet és tárgyi feltételek
- felkészült team
- folyamatos képzéssel megszerzett, fenntartott tudás és gyakorlat,
- kommunikációs készség és
- hatékony praxis menedzsment.

A háziorvos tevékenységének céljai, lehetőségei és eszközrendszere

- Törekszik arra, hogy szokásos körülmények között a személye és praxisa a páciensek egészségügyi szolgáltatással történő kapcsolatba lépésének elsődleges helye legyen.
- Ennek érdekében, kollégáival együttműködve, biztosítja a praxis elérhetőségét, a pácienssel történő, szakmailag indokolt találkozást és ellátás lehetőségét az aktuálisan érvényes jogszabályok által meghatározott folyamatos ellátási kötelezettség keretében. Páciensei bármely egészségi problémájában, azok életkorától, nemétől és bármely más egyéni adottságától függetlenül, de azokhoz alkalmazkodva a Hatásköri Listában megfogalmazott módon tőle elvárható ellátást nyújtja.
- Feladatkörének, ellátói tevékenységének az etikai kódex értelmében megfelelő és ahhoz méltó hozzáállásával (attitűd) kifogástalan értékrendet követ és a megfelelő etikai normák betartását vállalja.
- A rendelkezésre álló forrásokkal hatékonyan gazdálkodik, befejezett (definitív) ellátásra törekszik, illetve megkeresi az eredményes és költség-hatékony ellátás optimális lehetőségét.
- Felelősséget vállal krónikus és visszaeső betegségben szenvedő pácienseinek folyamatos és hosszútávú ellátásáért.

- A háziorvos vállalja, hogy amennyiben a beteg állapota igényli, egyéb szakorvos(ok)kal együttműködve törekszik egészségének megőrzésére és/vagy rehabilitációjára.
- Folyamatos feladata a betegségek, a megelőzést igénylő megbetegedések, veszélyeztető állapotok felismerése, az egészségi állapot dinamikus követése és lehetőség szerinti kedvező befolyásolása. Fontos, hogy ismerje a rábízott emberek munkakörét; olyan betegségek esetén, amelyek kialakulásáért a munkahely, a munkahelyi környezet kóroki tényezőként felmerülhet, konzultáljon a beteg foglalkozás egészségügyi orvosával, ha az nem lehetséges, jelentse az illetékes ÁNTSZ-nek a foglalkozással összefüggő betegség lehetőségét a kóroki tényezők tisztázása érdekében.
- **Hatáskörében végezhető:**
 - a mikro- és makrokörnyezet védelme, a praxis lakosságát közvetlenül befolyásoló káros környezeti hatások elleni küzdelem kezdeményezése, koordinálása, fokozott expozíció figyelembe vétele, a tudomásra jutott, a közösség egészségi állapotát veszélyeztető helyzetekben;
 - a közösség és a közösségben zajló folyamatok megismerése, és az életmódot, életvitelt befolyásoló hatások nyomon követése, közösségre alapozott egészségnevelő programok kezdeményezése illetve megvalósítása.
 - a családok megismerése;
 - az egyén-család-környezet kockázati tényezőinek holisztikus szemléletű megközelítése, a rizikószint ismerete;
 - a szomatikus-pszichikus-szociális problémák felismerése, az egyén és a család komplex pszichoszomatikus szemléletű megközelítése, és ennek érvényesítése a gyógyítás folyamatában, az ellátott közösségben;
 - folyamatosan jó orvos-beteg kapcsolat megteremtése.
- A háziorvos szakmájára jellemző speciális döntési mechanizmus tudatos alkalmazásával látja el feladatait, melynek keretében saját, naprakész ismeretein kívül figyelembe veszi az általa ellátott közösségre jellemző megbetegedési és betegségi (incidencia és prevalencia) adatokat is.
- A háziorvos az ellátott lakosság egyéni és közösségi szintű egészségi állapotának javítására törekszik.
- Az egészségi problémákat azok genetikai, fizikai, pszichés, kulturális és egzisztenciális összefüggéseiben szemléli és keresi megoldásukat.
- Feladatkörének megfelelően vállalja, irányítja és végzi az ellátott közösségen belüli rehabilitációt.

Ellátási tevékenység

- A hatáskörbe tartozó megbetegedések, problémák érvényben lévő szakmai ajánlásoknak, ezek hiányában a szakma szabályainak megfelelő ellátása, illetve az ellátási folyamat irányítása.
- A család és a környezet bevonása a gyógyító folyamatba.
- Segítségnyújtás a testi-lelki krízis-szituációk megoldásában.
- Egyénre, családra és közösségre adaptált alapszintű egészségnevelés; egészségmegőrzés, -fejlesztés.
- Prevenációs tevékenység, annak teljes vertikumában.
- Együttműködés a terhesgondozásban, más szakorvosokkal és védőnőkkel. (2)
- Gondozás, rehabilitáció – a család/környezet, szakellátás aktív közreműködésével, szükség szerint otthoni (szak)ápolás elrendelésével.
- Súlyos, gyógyíthatatlan és haldokló beteg és családjának támogatása, gyászreakció kezelése, otthoni hospice ellátás kezdeményezése, szakellátás javaslatára történő elrendelése.
- Szervezetten működő házi gyermekorvosi ellátás hiányában az ellátást segítő gyermekgyógyász szakorvossal és védőnővel való együttműködés az anya-, csecsemő-, gyermekvédelmi programban és a betegellátásban. (2)
- Együttműködés a szociális és egyéb gondozó hálózatokkal.
- Orvosszakértői feladatok ellátása a jogszabályban meghatározottak szerint.
- Közegészségügyi, járványügyi feladatok ellátása jogszabályban meghatározottak szerint.
- Problémaorientált dokumentáció, statisztikák, jelentések elkészítése és kezelése a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően.
- A háziorvosi szolgálat tevékenységét a rendelőjében végzi, szakmailag indokolt esetben az ellátás a beteg otthonában illetve tartózkodási helyén történhet.

A praxis működtetése

- Praxis-működtetéshez szükséges gazdasági, jogi, adatvédelmi, vállalkozási és menedzsment-ismeretek, team szervezés, vezetés.
- Együttműködés a háziorvoslás határterületein a betegellátás érdekében, az egészségügyi ellátórendszeren belül és kívül.
- Epidemiológiai és egyéb praxis adatok gyűjtése, elemzése, értékelése és felhasználása.
- A praxis minőségirányítási rendszerének működtetése jogszabály és egyéb szabályozások szerint.

- A háziiorvosi és egyéb szinten zajló egészségügyi ellátásra vonatkozó jogszabályok és egyéb szabályozások ismerete és alkalmazása
- Feladatainak elvégzéséhez alkalmas informatikai rendszerek alkalmazása.

A háziorvos alapvető ismeretei:

- Az általános orvostan (háziorvostan) diszciplináris lényege.
- Az egészség, mint a pszichés, szomatikus és szociális egyensúly dinamikus változásai a különböző életszakaszokban.
- Az orvos-beteg kapcsolat jellegzetességei saját gyakorlatában.
- A tudományos bizonyítékokon alapuló orvoslás egyénre szabott alkalmazása.
- A kórisme felépítésének folyamata, és annak jellegzetességei a háziorvosi gyakorlatban.
- Terápiás lehetőségek.
- A sürgősségi ellátás a háziorvos mindennapi gyakorlatában.

A háziorvosnak ismernie kell:

- A legfontosabb epidemiológiai alapfogalmakat és azok alkalmazásának, felhasználásának lehetőségeit saját munkájában.
- A megbetegedési és halálozási viszonyokat döntően befolyásoló életmódi, környezeti rizikófaktorokat, a betegségek vagy rizikótényezők korai felderítésére alkalmas szűrővizsgálati módszereket.
- A bizonyítottan hatásos és hatékony egészségnvelési módszereket, azok alkalmazási lehetőségeit, és törekednie kell a rokkantsági, valamint a halálozási viszonyokat döntően befolyásoló életmód és életvezetés optimalizálására, az ezzel kapcsolatos, alapszintű tanácsadásra.
- A születésszabályozás legmodernebb eszközeit, lehetőségeit, és azoknak az egyénre, illetve a családra való adaptálását és használatát, a preconcepcionális és perinatalis ellátási elvek figyelembe vételével.
- Azokat a diagnosztikus és gyógyító eljárásokat, amelyek a hatáskörének megfelelően a betegségek kórisme-megállapításához és ellátásához szükségesek.
- A gyermekpáciensek esetében az életkornak megfelelő táplálási módokat és az anyatejes táplálás jelentőségét

A háziorvos alapvető készségei:

- Alkalmas a csoportegészség megőrzésére, a praxisához tartozó egyének és családok egészségének menedzselésére, az egyéni, családi és közösségi rizikótényezők, rejtett morbiditás feltárására és kezelésére, az egészséges lakosság életmódjának formálására.
- Értékeli a beteg panaszait, meghatározza és irányítja a kórisme megállapításának folyamatát a pszichés és szociális tényezők figyelembe vételével, szükség esetén más orvosokkal együttműködve.
- Megítéli betege állapotát, és elsődleges döntést hoz sürgős szükség és életveszély kialakulásával járó tünetegyüttesek esetében - az időfaktor mindenkorai tudatos figyelembe vételével.
- Rendelkezik a szakmankénti felsorolásban megállapított elméleti tudással, gyakorlati és manuális készségekkel, melyek birtokában önállóan, vagy szakkonzíliumok igénybevételével képes betegeinek állapotát folyamatosan nyomon követni, képes betegeit a szakmai standardoknak megfelelően akut vagy folyamatos ellátásban részesíteni, gondozni.

A háziorvosra jellemző magatartásformák

A háziorvosnak:

- betegeit empátiával, a gyógyítást segítő orvos-beteg kapcsolat kialakításával kell kezelnie,
- betegeit a törvényi előírásoknak megfelelően, személyre szabottan kell tájékoztatni ellátási problémájukra vonatkozólag,
- tudnia kell, hogy betegei bevonása saját egészségük fenntartásába vagy helyreállításába alapvető gyógyító tevékenység,
- képesnek és késznek kell lennie saját munkáját kritikusan értékelni.

A háziorvostól és munkatársaitól személyes példamutatás várható el.

A háziorvosi tevékenységet irányító alapelvek

- Az alapellátói munkakör teljes (szakmai) értékű betöltése.
- Az ellátott egyének személyközpontú megközelítése.
- Szakma-specifikus problémamegoldó képesség.
- Törekvés teljes körű (definitív) ellátásra, ennek megfelelő gyakorlatra.
- Községi ellátói szemlélet: a páciensek a község tagjai, ellátásuk ennek megfelelő.
- A páciens holisztikus ellátása.

Hivatkozások:

(1) WONCA Europe: The european definition of general practice / family medicine. 2005. 2nd ed. <http://www.woncaeurope.org/Definition%20GP-FM.htm>

(2) Szakfelügyeleti Ajánlás az alapellátásban dolgozó házi gyermekorvos/házi orvos és a területi védőnő együttműködése helyi eljárásrendjének kialakításához Egészségügyi Közöny, 2. számában, 2009. február 16.-OTH közleményként

(3) 4/2000. (II. 25.) EüM rendelet a házi orvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi tevékenységről

SZAKTERÜLETEK:

I. Prevenció az alapellátásban	XV. Mozgásszervi betegségek
II. Kardiológia, angiológia	XVI. Szemészet
III. Pulmonológia	XVII. Sztomatológia
IV. Gasztroenterológia	XVIII. Onkológia
V. Endokrinológia és anyagcsere-betegségek	XIX. Nőgyógyászat, szülészeti
VI. Immunológia, allergológia	XX. Infektológia
VII. Hematológia	XXI. Dermatológia
VIII. Neurológia	XXII. Sürgősségi betegellátás
IX. Pszichiátria, addiktológia	XXIII. Gyermekgyógyászat
X. Geriátria	XXIV. A házi orvosi tevékenység jogszabályi háttere. A házi orvos szakértői tevékenysége.
XI. Sebészet, traumatológia	XXV. Egészségügyi törzskarton
XII. Fül-orr-gégészeti	
XIII. Nefrológia	
XIV. Urológia	

I. PREVENCIÓ AZ ALAPELLÁTÁSBAN

Az alapellátás preventív tevékenységének területei ún. „**integrált preventációs rendszer**”-be foglalhatók, aminek lényege

- a primer preventációs feladatok, programok megvalósítása,
- a rizikófaktor identifikáció és szűrővizsgálatok kóros állapotok, betegségek korai felismerésére,
- az egészségnvelési és tanácsadási feladatok összességének korcsoportok szerint történő végzése, továbbá
- a gondozást igénylő állapotokkal (rizikófaktorokkal vagy manifeszt krónikus betegséggel rendelkezők) kapcsolatos ellátási feladatoknak a rendszerhez kapcsolása.

A preventációs feladatok és programok megvalósítását rendeletek és szakmai irányelvek többségében meghatározzák. (1,2,3).

Az egészségügyi szolgáltatók országosan szervezett preventációs tevékenységeit a mindenkor aktuális népegészségügyi programok koordinálják.

PRIMÉR PREVENCIÓ

A primér prevenió az egyén vagy a közösség egészségügyi problémáit okozó potenciális tényezők elkerülésére vagy megszüntetésére szolgáló intézkedések összességét jelenti. (5) Középpontjában a az egészség általános védelme és támogatása áll.

Célja az egészségkárosodás, és a megbetegedés bekövetkeztének megelőzése, a fizikális ellenálló képesség, a mentális jólét, a környezeti biztonság megőrzése és erősítése, a fertőzőbetegségekkel szembeni védelem erősítése.

Az alapellátás – a védőnői szolgálattal együtt megvalósított - primer preventációs programjai:

- *Az életmóddal, élethelyzetekkel összefüggő betegségek, kórállapotok megelőzését* szolgáló preventációs programok:
 - egészséges táplálkozás, fizikai aktivitás biztosítása;
 - dohányzás, túlzott alkoholfogyasztás, káros szenvedélyek kialakulásának megelőzése és egyéb, az egészségre káros kóros viselkedések kialakulásának lehetséges megelőzése;
 - az idős kort kísérő betegségek lehetőségeihez mérten történő megelőzése, illetve mérséklése a szociális gerontológia törekvéseinek a családban és a társadalomban történő érvényre juttatásával;
 - balesetek megelőzése
- *Egészséges nők preconceptionális és terhességi alapszintű gondozása:*
 - családtervezési- fogamzásgátlási, szexuális-szexuálhigiénés tanácsadás, a tinédzser és ifjúsági nőgyógyászati alapszintű felvilágosítás, tanácsadás, nevelés.
 - Terhesgondozásban való közreműködés (1,3)
- *Védőoltási program*
 - kötelező védőoltások,
 - önkéntesen igénybe vehető védőoltások,
 - járványveszély esetén adandó védőoltások,
 - utazók védőoltásai

SZEKUNDER PREVENCIÓ

A szekunder prevenció az egyén vagy populáció egészségügyi problémáinak korai stádiumban való felismerésére fókuszál, ezzel nagyobb esélyt ad a gyógyulásra, megelőzi vagy lassítja a súlyosbodását, a betegség szövőd-ményeit. Magas kockázati csoportokban, már a betegség gyanúját felvető jelek megjelenése előtt saját vagy szakellátás által végzett vizsgálatokkal kell szűrni az esetlegesen kezdődő vagy kialakult kórállapotot. A betegség, elváltozás azonosítása gyorsan kivitelezhető tesztek, vizsgálatok és egyéb eljárások (pl. rizikófel-mérés) alkalmazásával történik. (5).

A társadalombiztosítás keretében igénybevehető, a törzskarton kötelező adataként dokumentálandó, és a házior-vosi praxis részéről jelentendő szűrési tevékenységek konkrét feladatait az 51/97-es NM rendelet tartalmazza. Az ebben meghatározott kategóriákban szakellátástól igényelt vizsgálatokat „szűrés” jelzéssel kell megrendelni. Ezek külön kiemelésre kerülnek a fejezetben, „életkorhoz kötötten (2)” meghatározással, hivatkozva a rendelet-re. Ugyanakkor számos egyéb magas rizikójú csoportban szakmai irányelvek, protokollok határozzák meg a rizikókövetés (~ szűrés) feladatait, mely esetekben a magas rizikó tárgyat képező kórállapotot már iránydiagnó-zisként kell megadni a vizsgálatok megrendelésekor.

1. Kardiovaszkuláris kockázati tényezők felismerése, szűrése (4,2)

A háziorvosi praxisban felismerhető kardiovaszkuláris kockázati tényezők és a felismerés módszerei (A célértékek a szerkesztés időpontjában érvényes szakmai irányelvekben megfogalmazott értékeket tüntetik fel.)

- **Életkor:** férfiak: 45 év fölött, nők: 55 év fölött és korai menopauza esetén
Felismerés: az egyéni előzmény felvétele bejelentkezéskor, lezajló ellátási események alapján frissí-tése életkorhoz kötötten (2)
- **Korai kardiovaszkuláris betegség** (hirtelen szívhalál, AMI, angina p., cerebrovaszkuláris esemény, obliteratív perifériás érbetegség) **a családban:** férfiak: 55 év alatt, nők: 65 év alatt
Felismerés: a családi előzmény felvétele bejelentkezéskor, frissítése életkorhoz kötötten (2)
- **Dohányzás:** a rendszeres dohányzás minden formája
Felismerés: az előzmény felvétele bejelentkezéskor, majd életkorhoz kötötten (2) és alkalmoszerű frissítése, kiegészítése
- **Túlzott alkoholfogyasztás:** férfiak: napi 20-30 g-ot, nők: a napi 10-20 g-ot meghaladja
Felismerés: az előzmény felvétele bejelentkezéskor, majd életkorhoz kötötten (2) és alkalmoszerű frissítése, kiegészítése
- **Mozgásszegény életmód:** a sportolás és a rendszeres fizikai aktivitás hiánya.
Felismerés: életkorhoz kötött (2) és célzott tájékozódás, egyszerű kérdőív alkalmazása
- **Egészségtelen táplálkozás:** a szükségletet meghaladó energia-bevitel, a telített zsírok, a koleszterin és az egyszerű szénhidrátok magas aránya az étrendben.
Felismerés: életkorhoz kötött (2) és célzott tájékozódás, egyszerű kérdőív alkalmazása
- **Elhízás:** túlsúlyosság: BMI ((BMI = body mass index) 25-30 kg/m², elhízás: BMI: a 30 kg/m² felett. *Cent-rális elhízás*, ha haskörfogat: férfi/nő >94/80 cm (2) ill. >102/88 cm. (4)
Felismerés: életkorhoz kötött (2) és célzott vizsgálat, értékelés szakmai ajánlás szerint
- **Hipertónia:** ≥135/85 Hgmm (automata) 140/90 Hgmm (higanyos mérő) értéket meghaladó vérnyomás
Felismerés: életkorhoz kötött (2) és opportunist szűrési stratégia (egyéb-kénti háziorvosi vizit kap-csán) alkalmazása, értékelés szakmai ajánlás szerint
- **A szénhidrát-anyagcsere eltérései:** a glucoreguláció zavarai: (IFG (impaired fasting glycemia) emelkedett éhomi vércukor; IGT (impaired glucose tolerance) csökken) IFG: ÉVC: 6,1-7,0 mmol/l, IGT: 2h VC: 7,8-11,1 mmol/l, T2DM: ÉVC: > 7,0 mmol/l vagy 2h VC: > 11,1 mmol/l.
Felismerés:
 - életkorhoz kötötten a metabolikus szindróma szűrése keretében éhomi vércukorméréssel, 2-es tí-pusú diabetes mellitus szempontjából egyéb nagy kockázatú személyeknél (elhízás, a diabetes mellitus családi halmozódása, a kórelőzményben gestations diabetes) pedig orális glükóz toleran-cia teszt elvégzésével (2)
 - célzott szűrés az életkorhoz kötött indikációs körön túl további hajlamosító tényezők esetén, szakmai irányelv alapján: 45 éves kor felett, más kardiovaszkuláris rizikótényező, ún. FINDRISK-kérdőívvel.
- **A lipoprotein-anyagcsere eltérései:** (T-C = össz koleszterin) emelkedett T-C: > 5,2 mmol/l, emelkedett: LDL-C > 3,4 mmol/l, emelkedett Tg szint: > 1,7 mmol/l, csökkent HDL-C: férfi/nő < 1/1,3 mmol/l.
Felismerés:
 - életkorhoz kötötten a metabolikus szindróma szűrése keretében (l. az alábbiakban).

- célzott szűrés: hyperlipoproteinaemia a családban, korai koszorúér-betegség a családban, koszorúér-betegség tünete, hypelipoproteinaemia tünete, társuló rizikótényezők.
- *Metabolikus szindróma*: centrális elhízás, hipertónia, emelkedett Tg, csökkent HDL-C szint, a emelkedett éhomi vércukor érték (felsorolt rizikófaktorok közül legalább 3 együttes jelenléte)
Felismerés: életkorhoz kötötten (2), érvényes szakmai irányelv előírásai szerint értékelve.

2. Vesebetegség szűrése a háziorvosi praxisban

- Vizeletvizsgálat tesztsíkkal
- Szérum kreatinin szint mérése, eGFR értelmezése (számítása, ha a laboratórium nem adja meg automatikusan – ld. XIII.fejezet) szakmai irányelv szerint,
- Proteinuria vizsgálata vizelet protein/kreatinin vagy vizelet albumin/kreatinin hányadossal
- Vesék ultrahang vizsgálata (polycystas vesebetegség, húgyúti obstrukció gyanúja)

Felismerés: Nagykokázatu személyeknél (öröklődő vesebetegség családi előfordulása, egyéni anamnézisben diabetes, hipertónia, érbetegség (szív, agyi, perifériás) szívelégtelenség, obstructiv uropathia / strukturális vese-húgyúti eltérés) életkorhoz kötötten (2), érvényes szakmai irányelv előírásai szerint értékelve

3. Közreműködés a népegészségügyi célú célzott szűrővizsgálatokban (2)

Az alapellátás feladata a páciensek felvilágosítása és a részvétel fokozása.

- *Méhnyakrák szűrése kolposzkópia és citologia) 25-60 év: háromévente*
- *-45-65 év: emlőrákszűrés (mammográfia) kétévente*

4. Egyéb szűrő jellegű tevékenység a háziorvosi praxisban

- *Thromboemboliás rizikófelmérés* betegségekhez, állapotokhoz kapcsolódóan, szakmai irányelv szerint
- *Daganatos betegségek szűrése, „onkológiai éberség”*
 - Családi kórelőzmény értékelése tumorokra hajlamosító állapotok vagy tumorok előfordulása szempontjából (a szülők és a testvérek esetében 40 éves kor alatti előfordulás figyelembe vételével), 21 éves korban, rendelet szerint (2)
 - Stomatoonkológiai szűrővizsgálat 21éves életkortól kétévente, rendelet szerint (2)
 - Prosztatarák-szűrés kezdeményezése szakmai irányelvben meghatározott módon, 50-70 éves korban, családi halmozódás (egyenes ágú rokon) esetén 45 éves kortól
 - Gyomor-bélrendszeri vérzés szűrése szakmai irányelvben meghatározott módon, 50-70 éves férfiak és nők körében
 - Tüdődaganatok korai felismerése 40 éves kor felett, magas kockázatu csoportban, mellkas-szűrővizsgálattal rendelet szerint
 - Precancerosus léziók és állapotok felismerése
 - Egyéb daganatok gyanújának felvetése (bőr-, urogenitális traktus, felső légutak, női nemi szervek, nyirokcsomók daganatai)
- *Krónikus obstruktív légúti betegség (COPD) szűrés* 40 éves életkor feletti köhögő aktív vagy passzív dohányosok körében, praxisban végzett kérdőíves szűrés eredménye alapján szakellátásba irányítás.
- *Pszichiátriai rizikóstátusz felmérése, mentális kórállapotok szűrése szakmai irányelv szerint*
 - Pszichés és mentális állapotot felmérő tesztek (minimál mentál teszt =MMSE): depresszió, demencia
 - Krízisállapotok
- *Nyílt zugú glaucoma* magas kockázati csoportban, 40 év felett, szakmai irányelv szerint
- *Időskori állapottal, élethelyzetekkel kapcsolatos rizikófelmérés*: „átfogó geriátriai kivizsgálás” szakmai irányelv szerint
- *Fertőző betegségek* szűrése és/vagy annak kezdeményezése magas kockázati csoportokban, szakmai irányelv szerint
 - TBC
 - Nemi betegségek
 - HIV

TERCIER PREVENCIÓ

A terciér prevenció az egyén vagy populáció egészségi állapotának krónikus hatásait csökkenti. Célja a betegségekben fakadó károsodások, a tartós egészségdeficitet okozó (az életminőséget rontó, funkciózavart, tartós fájdalmat, tartós ellátást okozó) állapotok megelőzése. Módszere a gondozás és rehabilitáció. (5)

Gondozási tevékenység elemei:

- fennálló krónikus betegségek súlyosságának, rizikószintjének megállapítása,

- gondozási csoportok kialakítása,
- gondozás szakmai programjának meghatározása,
- szövődmények, állapotrosszabbodás megelőzése,
- kezelések mellékhatásainak megelőzése, csökkentése és megszüntetése
- rendszeres ellenőrzés biztosítása,
- gondozási eredmény lemerése.

Önállóan vagy a szakellátás irányításával gondozandó főbb állapotok és betegségek az alapellátásban

Az alapellátásban a gondozás módszerének alkalmazása a következő állapotokban és betegségekben indokolt, a hatásköri listában meghatározott felelősségi kategóriában:

- Kardiiovaszkuláris kockázattal élő beteg gondozása
- Thromboprofilaxis gyógyszeres és/vagy mechanikai módszerekkel közepes vagy nagy trombózis kockázatú csoportokban elsődleges, valamint vaszkuláris történéseket követően másodlagos prevencióra
 - Utazási és egyéb immobilizációs trombózis megelőzése
 - Tartós orális antithrombotikus (antithrombocytá és/vagy antikoaguláns) terápia beállítása és monitorozása
 - Szakellátás által önállóan vagy háziorvosi szakorvosi javaslatkérésre beállított, parenterális antithrombotikus kezelés folytatása, követése
- Elhízás
- Szénhidrát-anyagcsere zavar: IFG, IGT, 2TDM
- Dyslipidaemia
- Hipertónia
- Metabolikus szindróma
- Ischaemiás szívbetegség
- Cerebrovaszkuláris betegségek
- Krónikus vesebetegség
- Asztma bronchiale
- COPD
- Krónikus degeneratív mozgásszervi betegségek
- Daganatos betegségek
- Terminális és maradandóan károsodott, stabil állapotú betegek és környezetük támogatása
- Addikciós állapotok: dohányzás, alkohol-, drogdependencia
- Súlyos fogyatékkal élők

Az egyes gondozási csoportokban a gondozási tevékenység szakmai tartalmát a vonatkozó szakmai irányelvek határozzák meg. A gondozás során az alapellátás együttműködik a szakellátással. Az együttműködés módját és tartamát a beteg szükségletei, a Hatásköri Lista általános szabályai, jogszabályok és szakmai állásfoglalások határozzák meg.

KVATERNER PREVENCIÓ (5,6)

Újjonnan megjelent, még a népegészségüggyel, epidemiológiával foglalkozó szakágazatokban sem egyöntetűen bevezetett és használt kategória. A mindennapi realitás, az emberek és a bizonyos tekintetben valóban "eszkalálódó" jelzővel illelhető, azaz mind komolyabb társadalmi tényezőt képviselő egészségügyi szolgáltatás, óhatatlan, bizonyos esetekben negatív következmények lehetőségét is hordozó kapcsolódásának következményeire fókuszál. E kategóriában nem működhet a másutt megkülönböztető betegség hiánya vs. jelenléte ismerv, ezzel szemben bevezetésének ténye rámutat a megelőző tevékenység sokoldalú, körültekintő művelése iránti igényre.

A kvaterner prevenció a páciensek egészségügyi ellátás során (következtében?) kialakuló veszélyeztetettségének felismerését és megelőzését foglalja magában, nevezetesen:

- "(indokolatlan) beteggé tétel"
- "túl-diagnosztizálás"
- "túlkezelés"
- "felesleges megelőzés",

azaz a szükségtelen mértékű és mélységű, rendszerint vélt elvárásokat túlzóan kiszolgáló, a működésük/beavatkozásuk kockázataival nem helyesen számoló szolgáltatók testi és lelki bajokat idézhetnek elő.

SPECIÁLIS PREVENCIÓS TEVÉKENYSÉGEK

1. Páciens önvizsgálat oktatása

- Daganatos betegségek korai felismerése: emlő-, férfineni szervek, szájüreg, bőr, széklet elváltozásai, szék-
kelés, vizeletürítési szokások, figyelmi, észlelési, érzékelési funkciók megváltozása
- Krónikus betegségek szekunder és terciér megelőzése önvizsgálatokkal: testsúly, haskörfogat, vérnyomás,
vércukor, légzésminta

2. Alapszintű egészségnevelés, tanácsadás programjai életkori korcsoportonként

Az egészségnevelés és tanácsadás az alapellátásban az egészségmegőrzést, a betegségek megelőzését és a már kialakult betegségek gondozását egyaránt szolgálja.

21-40 éves korcsoport

- Dohányzás veszélyei
- Egészséges táplálkozás
- Mozgásgazdag életmód előnyei
- Mérsékelt alkoholfogyasztás
- Drogfogyasztás veszélyei
- Sexuális problémák és megoldásuk
- Nemi úton terjedő betegségek, kiemelten a veszélyeztetett csoportokban
- Méhnyakrák-szűrés fontossága
- Túlzásba vitt napozás veszélyei
- Balesetek megelőzésének lehetőségei
- Dohányzástól való leszokás lehetőségei; ha kell, leszoktatás orvosi támogatással
- Testsúlycsökkentés lehetőségei; ha kell, orvosi ellenőrzés mellett
- Szérum koleszterin-szint csökkentés lehetőségei; életmód-változtatás, ha kell, gyógyszeres kezelés
- Daganatos betegségek felismerésére önvizsgálatok oktatása
- Alapvető higiénés megelőző intézkedések (fertőzések, daganatok)
- Laikus elsősegélynyújtás fontosságára figyelem felhívása

41-65 éves korcsoport

- Dohányzás veszélyei
- Egészséges táplálkozás
- Mozgásgazdag életmód előnyei
- Mérsékelt alkoholfogyasztás
- Drogfogyasztás veszélyei
- Sexuális problémák és megoldásuk
- Nemi úton terjedő betegségek, kiemelten a veszélyeztetett csoportokban
- Méhnyakrák, emlőrák-szűrés fontossága
- Egyéb tumorok (prosztata, szájüreg, vastagbél-daganatok) szűrésének fontossága, lehetőségei
- Túlzásba vitt napozás veszélyei
- Balesetek megelőzésének lehetőségei
- Dohányzástól való leszokás lehetőségei; ha kell, leszoktatás orvosi támogatással
- Testsúlycsökkentés lehetőségei; ha kell, orvosi ellenőrzés mellett
- Szérum koleszterin-szint csökkentés lehetőségei; életmód-változtatás, ha kell, gyógyszeres kezelés
- Daganatos betegségek felismerésére önvizsgálatok oktatása
- Vérnyomás ellenőrzés, célvérnyomás elérésének fontossága, lehetőségei;
- Csontritkulás megelőzésének fontossága, lehetőségei
- Hormonpótló kezelés szükségessége és lehetőségei
- Alapvető higiénés megelőző intézkedések (fertőzések, daganatok)
- Laikus elsősegélynyújtás fontosságára figyelem felhívása

65 év feletti korcsoport

- Dohányzás veszélyei
- Egészséges táplálkozás
- Mozgásgazdag életmód előnyei
- Mérsékelt alkoholfogyasztás
- Túlzásba vitt napozás veszélyei
- Vérnyomás ellenőrzés, célvérnyomás elérésének fontossága, lehetőségei;
- Csontritkulás megelőzésének fontossága, lehetőségei
- Elesés, sérülésveszély megelőzésének, balesetmentes életkörnyezet kialakításának fontossága, lehetőségei

3. Az életmódváltoztatás elemei

- *Egészséges táplálkozás:* a kiegyensúlyozott táplálkozás követelményeinek betartása
 - energiabevitel a szükségletnek feleljen meg
 - táplálékösszetevők aránya optimális legyen (szénhidrát: 50-55 %, zsír: maximum 30 %, fehérje: 20 %)
 - egészséges étrend megvalósítására való törekvés
- *A fizikai aktivitás fokozása:*
 - izotóniás, a nagy izomcsoportokat megmozgató mozgásformák,
 - aerob kapacitás 70 %-áig (gyaloglás, futás, kerékpározás, úszás)
 - heti 3-4 x 30-60 perc időtartamban.
- *Testsúlycsökkentés:* A célérték elérése fokozatosan, a napi energiabevitel 500 Kcal-val történő csökkentésével.
- *A dohányzás abbahagyása:* A dohányzás teljességgel ellenjavallt.
- *Az alkoholfogyasztás:* Férfiak: napi 20-30 g, nők: 10-20 g.

Hivatkozások:

- (1) 4/2000. (II. 25.) EüM rendelet a háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi tevékenységről
- (2) 51/1997. (XII. 18.) NM rendelet a kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról
- (3) 33/1992. (XII. 23.) NM rendelet a terhesgondozásról
- (4) A IV. Magyar Kardiovaszkuláris Konszenzus konferencia ajánlása a koszorúér-eredetű, agyi- és perifériás érbetegségek kockázatának becslésére, megelőzésére és kezelésére. 2009. Metabolizmus VIII évf.1.sz 2010.febr. 90.o.
- (5) WONCA INTERNATIONAL DICTIONARY FOR GENERAL/FAMILY PRACTICE: Definitions of the four prevention fields as quoted in the <http://www.globalfamilydoctor.com/wicc/dictionary.html>
- (6) European Union Of General Practitioners / Family Physicians (UEMO) Quaternary Prevention. www.uemo.org/members/docs/2008/08-040/2008-040.doc

II. KARDIOLÓGIA, ANGIOLÓGIA

SÜRGŐSSÉGI ELLÁTÁS

Akut/életveszélyt jelentő történések/kórállapotok felismerése, elsődleges ellátása, szakintézetbe történő azonnali beutalása, szükség esetén állapottól függően megfelelő szintű szállításának megszervezése és orvosi felügyelet biztosítása (elvégzendő sürgősségi beavatkozások)

1. Akut koronária szindróma (ACS)
2. Akut, életet veszélyeztető ritmuszavarok (sze. defibrillátor alkalmazása elérhető eszköz birtokában)
3. Akut balszívfél elégtelenség
4. Pulmonális embolizáció (PE)
5. Hipertenzív sürgősségi állapotok
6. Érrendszeri katasztrófák, tromboembóliás kórképek: perifériás verőér-elzáródás, mélyvénás trombózis, aneurizma (bármely állapotban) gyanúja, kritikus végtagiszkémia
7. Sokk és megelőző állapota
8. Áramütés (sze. defibrillátor alkalmazása elérhető eszköz birtokában)
9. Klinikai halál (kardiopulmonális reszuszcitáció azonnali megkezdése - BLS)
10. Carotis interna szindróma

DIAGNOSZTIKUS TEVÉKENYSÉGEK, ELJÁRÁSOK

- **Alaptevékenységek**
 1. Vényomásmérés, testtömegindex meghatározása, háskörfogatmérés
 2. 12 elvezetési EKG készítése, értékelése
 3. Vaszkuláris státusz vizsgálata (mini Doppler)
 4. *Önállóan gondozott krónikus kardiovaszkuláris betegségek prognosztikai és/vagy súlyossági besorolása és/vagy annak dokumentálása*
 - hipertóniás beteg prognosztikai rizikóbesorolása
 - iszkémiás szívbetegség rizikóbesorolása
 - angina pectoris súlyossági besorolása (CCS)
 - krónikus vénás elégtelenség súlyosságának klinikai besorolása (CEAP)
 5. *Szakellátásban végzett vizsgálatok elrendelése, az eredmények értelmezése:*
 - vényomás és EKG monitorozás (ABPM, Holter)
 - echokardiográfia
 - ergometria

- pulzoximetria
- carotis doppler
- mellkas-röntgenvizsgálat
- **Elvégezhető tevékenységek**
 1. Vérnyomás monitorozás (ABPM) elvégzése, az eredmények értelmezése
 2. EKG monitorozás (Holter) elvégzése, az eredmények értelmezése
 3. Pulzoximetria

ÖNÁLLÓ BETEGELLÁTÁSI TEVÉKENYSÉG

- **Alaptevékenységek**
 1. Hipertónia enyhe és középsúlyos formájának kivizsgálása, betegek gondozásba vétele, az alapvető diagnosztikai vizsgálatok elvégzése és a nem gyógyszeres/gyógyszeres kezelés megkezdése. Szekunder hipertónia gyanújának felvetése.
 2. Varicositas, krónikus vénás elégtelenség szövödmény nélküli eseteinek követése
 3. Felületes thrombophlebitis
 4. Endocarditis profilaxis
 5. *Ismert, kivizsgált, beállított terápiával egyensúlyban lévő kórállapotok gondozása*
 - a. Iszkémiás szívbetegségek (ISZB) krónikus kórformáinak kis és közepes rizikócsoporthoz tartozó esetei
 - b. Benignus ingerületvezetési és ritmuszavarok (stabil hemodinamikai paraméterekkel)
 - c. Krónikus szívelégtelenség bármely formájának enyhébb stádiumai (NYHA I-II)
 - d. Obliteratív verőérbetegség (Fontain I-II)
- **Elvégezhető tevékenységek**
Szív és érbeteg rehabilitációjának koordinálása, a háziorvosi team által is végezhető ellátások

BETEGELLÁTÁS SZAKELLÁTÁS IRÁNYÍTÁSÁVAL

1. Krónikus szív-, érbetegségek állapotrosszabbodása és/vagy súlyosabb formái
2. Iszkémiás szívbetegségek (ISZB) magas rizikóval
3. Szekunder és terápiareszisztens hipertónia
4. Malignus ritmuszavarok a kórelőzményben
5. Krónikus szívelégtelenség súlyos stádiumai (NYHA III-IV)
6. Obliteratív érbetegségek súlyos formái (Fontain III-IV)
7. Cardiomyopathiák
8. Pacemakerrel, implantált defibrillátorral élő beteg követése
9. Szív-műtét és perkután angio-intervenció utáni betegek követése
10. Érműtét (carotis és alsóvégtag) utáni panaszmentes beteg követése
11. Gondozást igénylő billentyűbetegségek
12. Primér pulmonális hipertónia
13. Gyulladásos szívbetegségek, reumás láz
14. Aneurizmák
15. Raynaud-kór-, szindróma

TÁJÉKOZOTTSÁG

1. Speciális HOLTER-monitorozás
2. Ultrahangos áramlászvizsgálatok
3. CT, MR vizsgálatok
4. Szív izotóp vizsgálatok (SPECT, PET)
5. Hemodinamikai beavatkozások
6. Angiográfia
7. Rheológiai vizsgálatok
8. Intenzív terápia
9. Elektromos cardioversio
10. Pacemaker-terápia
11. Szív-műtétek, érsebészeti műtétek és beavatkozások
12. Műszív kezelés
13. Thrombolysis
14. Telemedicina alkalmazásának lehetőségei

III. PULMONOLÓGIA **SÜRGŐSSÉGI ELLÁTÁS**

Akut/életveszélyt jelentő történések/kórállapotok felismerése, elsődleges ellátása, szakintézetbe történő azonnali beutalása, szükség esetén állapottól függően megfelelő szintű szállításának megszervezése, és orvosi felügyelet biztosítása; elvégzendő sürgősségi beavatkozások

1. Akut légzési elégtelenség
2. Status asthmaticus
3. Toxikus ágens okozta tüdőoedema
4. Ventil-PTX gyanúja (mellkaspunkció csak vitális indikációval)
5. Légúti idegentest, aspiráció (mechanikus eltávolítás megkísérlése – szájüreg, Heimlich manőver, légutak leszívása)

DIAGNOSZTIKUS TEVÉKENYSÉGEK, ELJÁRÁSOK

– Alaptevékenységek

1. Szakellátásban végzett vizsgálatok elrendelése, az eredmények értelmezése:
 - mellkas-röntgenvizsgálat
 - „minőségi spirometriás szolgáltatás”
 - pulzoximetria
2. Önállóan gondozott krónikus betegségek prognosztikai és/vagy súlyossági besorolása és/vagy annak dokumentálása
 - COPD (GOLD-beosztás), és dyspnoe (0-5 fokozat) súlyossági besorolás
 - Asztma-kezelés előtti súlyossági besorolás

– Elvégezhető tevékenységek

1. Légzésfunkciós vizsgálat csúcsáramlás mérővel
2. Alapszintű spirometria hordozható spirométerrel
3. Pulzoximetria
4. Kezeléssel elért asztmakontroll mértékének követése

ÖNÁLLÓ BETEGELLÁTÁSI TEVÉKENYSÉG

– Alaptevékenységek

1. Dohányzás leszoktatás minimál intervenció
2. Bronchopulmonalis infekciók: akut tracheitis, bronchitis, szövődménymentes pneumonia
3. Szövődménymentes pleuritis
4. *Ismert, kivizsgált, beállított terápiával egyensúlyban lévő kórállapotok gondozása*
 - a. COPD enyhe és középsúlyos esetei (GOLD I-II. súlyossági csoport), krónikus légúti tünetekkel
 - b. Visszatérő mellkasi folyadékgyülem
 - c. Tartós oxigén terápia

– Elvégezhető tevékenységek

1. Inhalációs kezelések a rendelőben
2. Dohányzás leszoktató program

BETEGELLÁTÁS SZAKELLÁTÁS IRÁNYÍTÁSÁVAL

1. COPD súlyos illetve társbetegségekkel terhelt középsúlyos esetei (GOLD III-IV)
2. Asztma bronchiale
3. TBC
4. Diffúz parenchymás tüdőbetegségek
5. Mediastinum betegségei
6. Recurráló spontán pneumothorax
7. Otthoni gépi lélegeztetés követése

TÁJÉKOZOTTSÁG

1. Speciális légzésfunkciós vizsgálati módszerek
2. Bronchoszkópia, bronchográfia, biopszia
3. Tüdő speciális képalkotó vizsgálatai
4. Egyéb speciális pulmonológiai invazív diagnosztikus és terápiás eljárások
5. Respirátor-kezelés
6. Citológiai vizsgálatok és biológiai próbák leleteinek értelmezése

IV. GASZTROENTEROLÓGIA **SÜRGŐSSÉGI ELLÁTÁS**

Akut/életveszélyt jelentő történések/kórállapotok felismerése, elsődleges ellátása, szakintézetbe történő azonnali beutalása, szükség esetén állapottól függően megfelelő szintű szállításának megszervezése, és orvosi felügyelet biztosítása; elvégzendő sürgősségi beavatkozások

1. Akut hasi kórképek és hasi kólikák
2. Masszív gasztrointesztinális vérzés és következményes állapotai
3. Cholecystitis, cholangitis
4. Fekélybetegség akut szakasza

DIAGNOSZTIKUS TEVÉKENYSÉGEK, ELJÁRÁSOK

- **Alaptevékenységek**
 1. Rektális digitális vizsgálat
 2. Szakellátásban végzett vizsgálatok elrendelése, az eredmények értelmezése:
 - hasi, kismedencei ultrahang vizsgálat
 - Helicobacter ellenanyag vizsgálat
 - széklet bakteriológiai, virológiai, parazita vizsgálatai
- **Elvégezhető tevékenységek**
 1. Helicobacter fertőzöttség okkult gasztrointesztinális vérzés kimutatása gyorseszttel
 2. Székletvér kimutatása gyorseszttel
 3. Tájékozódó hasi UH vizsgálat (dokumentált jártasság birtokában)
 4. Rota-, adenovírus gyorseszt

ÖNÁLLÓ BETEGELLÁTÁSI TEVÉKENYSÉG

- **Alaptevékenységek**
 1. Diszpepsiák, gastrooesophagealis reflux betegség szövődménymentes esetei, H.pylori eradikációs kezelése
 2. Fertőző és nem fertőző akut és krónikus, nem specifikus gastroenteritiszek
 3. Obstipáció, diarrhoea, irritábilis bél szindróma
 4. Aranyérbetegség
 5. *Ismert és kivizsgált egyensúlyban lévő emésztőrendszeri betegségek gondozása*
 - a. Maldigesziós és malabszorpciós szindrómák
 - b. Gastrooesophagealis reflux szövődménnyel járó esetei
 - c. Emésztőtraktus divertikulózisa
 - d. Májcirrhózis
 - e. Posztgasztrektomiás, -cholecystectomiás szindróma
 - f. Fekélybetegség, cholecystitis, cholangitis a kórelőzményben (diéta követése)
- **Elvégezhető tevékenységek**
 1. Ascites punkció

BETEGELLÁTÁS SZAKELLÁTÁS IRÁNYÍTÁSÁVAL

1. Okkult gasztrointesztinális vérzés
2. Fekélybetegség
3. Gyulladásos bélbetegségek (colitis ulcerosa, Crohn-betegség)
4. Krónikus pankreatitisz szövődményes esetei
5. Vírus hepatitisz
6. Sztoma-gondozás

TÁJÉKOZOTTSÁG

1. Speciális képalkotó eljárások és izotópvizsgálatok
2. Kilégzési tesztek
3. Máj-, és gasztrointesztinális biopszia
4. Diagnosztikus és terápiás endoszkópia, laparoszkópia, kapszulaendoszkópia, endoszkópos ultrahang vizsgálatok
5. Biológiai terápiák lehetőségei, mellékhatásai
6. Műtéti lehetőségek, technikák, sztentek
7. Emésztőrendszeri szervtranszplantációk

V. ENDOKRINOLÓGIA, ANYAGCSERE-BETEGSÉGEK **SÜRGŐSSÉGI ELLÁTÁS**

Akut/életveszélyt jelentő történések/kórállapotok felismerése, elsődleges ellátása, szakintézetbe történő azonnali beutalása, szükség esetén állapottól függően megfelelő szintű szállításának megszervezése, és orvosi felügyelet biztosítása; elvégzendő sürgősségi beavatkozások

1. Hipoglikémiás állapotok
2. Diabéteszes sürgősségi állapotok
3. Tetánia, hipokalcémiás krízis
4. Folyadék-, elektrolitháztartás súlyos zavarai
5. Thyreotoxicus krízis, hypothyreoid krízisállapot
6. Mellékvesekéreg elégtelenség (Addison-krízis, Waterhouse-Friderichsen szindróma)
7. Hypophysis daganatok által okozott sürgősségi állapotok (hypophysis apoplexia, daganat okozta kompressziós tünetek)
8. Egyéb endokrin sürgősségi állapotok (phaeochromocytoma krízis, carcinoid krízis, hypercalcaemiás krízis, hypopituiter krízis)
9. Vércukormérés sürgősségi eseteknél

DIAGNOSZTIKUS TEVÉKENYSÉGEK, ELJÁRÁSOK

– Alaptevékenységek

1. Egyéni anamnézis felvétel kiemelt területei
 - perinatális történések,
 - növekedés és a serdülés alakulása,
 - nőknél az első menses jelentkezése, a menstruáció alakulása, szülészeti események,
2. Fizikális vizsgálat kiemelt területei
 - elhízás típusok és alkati vonások,
 - testmagasság, testtömeg, testtömeg-index-BMI, haskörfogat,
 - striák, acanthosis nigricans, xantomák, bőrelszíneződés, a szőrzet jellege,
 - nemi fejlettség stádiuma,
 - pajzsmirigy tapinthatósága
3. Szakellátásban végzett vizsgálatok elrendelése, az eredmények értelmezése:
 - Laboratóriumi vizsgálatok: szénhidrát-anyagcsere (ÉVC, OGTT), lipoprotein-anyagcsere (T-C, LDL-C, HDL-C, TG), és endokrinológiai alapvizsgálatok jogszabályokban meghatározott rendelkezés szerint
 - Képalkotó vizsgálatok

– Elvégezhető tevékenységek

1. Vércukormérés gyorseszttel gondozás során
2. Folyadékegyensúly otthoni mérési adatainak értékelése
3. Vércsírvizsgálat gyorseszttel
4. Test zsírtartalmának meghatározása impedancia módszerrel

ÖNÁLLÓ BETEGELLÁTÁSI TEVÉKENYSÉG

– Alaptevékenységek

1. Glükoreguláció zavarai (IFG, IGT) rendelkező páciensek életmód-kezelése, gondozásuk
2. 2TDM-ban szenvedő páciensek kezelése és gondozása, amennyiben az anyagcsere-állapotuk vagy a szükséges kezelési mód nem igényli a szakellátási szoros gondozási tevékenységét
3. Metabolikus szindróma
4. Túlsúlyos és elhízott páciensek életmód-kezelése, gondozásuk (kivéve az elhízás szekunder és genetikus formáit)
5. Hipercholesterinémiás, hipertrigliceridémiás páciensek életmód-kezelése és gyógyszeres terápiája
6. Hiperurikémia
7. Menopauza-szindróma szövődménymentes, hormonterápiát nem igénylő eseteinek követése
8. Menopauza-szindróma szövődményes és/vagy hormonpótlásra beállított esetei
9. Ismert és kivizsgált, beállított terápiával egyensúlyban lévő kórállapotok gondozása
 - a. Euthyreoid diffúz strúma
 - b. Primér osteoporosis enyhe formája

BETEGELLÁTÁS SZAKELLÁTÁS IRÁNYÍTÁSÁVAL

1. Diabétesz mellitus (1-es típus), terhességi diabétesz, és a 2TDM, ha az anyagcsere-állapot, a szükséges kezelési mód vagy a szövődmények szakellátási tevékenységet igényelnek
2. Acromegalia
3. Hyperprolactinaemia
4. Cushing-kór

5. Hypopituitarismus
6. Folyadék- és elektrolitháztartás endokrin zavarai
7. Pajzsmirigybetegségek: hypo-, hyperthyreosisok, thyroiditisek, gőbös pajzsmirigy
8. Mellékpajzsmirigybetegségek: hypoparathyreosis, pseudohyperparathyreosis, hyperparathyreosis
9. Mellékvesekéreg működés zavarai: Addison-kór, Cushing-szindróma, Primer hyperaldosteronismus, Adrenogenitális szindróma,
10. Endokrin hypertoniák
11. Intersexualitás
12. Hypogonadismus
13. Gynecomastia
14. Polycystás ovárium szindróma
15. Szekunder és súlyos primér osteoporosis, osteomalácia
16. Genetikai és szekunder hyperlipoproteinaemiák
17. Szekunder hyperuricemia
18. Elhízás genetikai és szekunder formái
19. Veszélyes anyagcserezavarok

TÁJÉKOZOTTSÁG

1. Az endokrin szervek vizsgálatában alkalmazott képalkotó eljárások
2. Hormonvizsgálatok, az endokrin működés funkcionális vizsgáló módszerei
3. Terápiás lehetőségek endokrin betegségekben
4. Genetikai eltérések anyagcsere- és endokrin betegségekben
5. A diabétesz kezelésének új lehetőségei (inzulin-pumpa, betasejt-transzplantáció)

VI. IMMUNOLÓGIA - ALLERGOLÓGIA

SÜRGŐSSÉGI ELLÁTÁS

Akut/életveszélyt jelentő történések/kórállapotok felismerése, elsődleges ellátása, szakintézetbe történő azonnali beutalása, szükség esetén állapottól függően megfelelő szintű szállításának megszervezése, és orvosi felügyelet biztosítása; elvégzendő sürgősségi beavatkozások

1. Anafilaxiás reakció
2. Veszélyesített vagy szerzett angioneurotikus oedema (Quincke oedema, hereditær angioneuroticus oedema = HANO)
3. Generalizált urtikária
4. Egyéb súlyos allergiás reakciók: rovarcsípés
5. Immunizációs reakciók (posztvakcinációs reakciók)

DIAGNOSZTIKUS TEVÉKENYSÉGEK, ELJÁRÁSOK

– Alaptevékenységek

1. Rhinitis fennállása esetén alsó légúti szűrőfelmérés (ARIA), és rhinitis súlyossági fokozat besorolása
2. Szakellátásban végzett vizsgálatok elrendelése, az eredmények értelmezése:
 - Góckutatás

ÖNÁLLÓ BETEGELLÁTÁSI TEVÉKENYSÉG

– Alaptevékenységek

1. Alarm ill. asztma tünetek nélkül jelentkező, orális antihisztaminra reagáló, szezonális, vagy enyhe perzisztáló rhinitis
2. Ismert, kivizsgált, beállított terápiával egyensúlyban lévő kórállapotok gondozása
 - a. Perzisztáló közép-súlyos / súlyos rhinitis, orális antihisztaminra 4 hét alatt nem reagáló szezonális rhinitis
 - b. Allergiás conjunctivitis
 - c. Allergiás urtikária

BETEGELLÁTÁS SZAKELLÁTÁS IRÁNYÍTÁSÁVAL

1. Krónikus allergiás alsó légúti betegségek
2. Rhinitis alarm vagy asztma tünetekkel
3. Immunhiányos állapotok
4. Autoimmun betegségek
5. Immunszupprimált állapotok és lehetséges szövődmények
6. Splenectomizált és egyéb immunhiányos betegek védőoltásokkal kapcsolatos teendői.

TÁJÉKOZOTTSAG

1. Immunbetegségek etiológiája: környezeti ártalmak, genetikai faktorok
2. Hiposzenzibilizálási eljárások és immunterápia
3. Immunglobulin pótlás és lehetséges szövődményei
4. Immunmodulációs és biológiai kezelések és mellékhatásai
5. Transzplantációval kapcsolatos immunológiai állapotok, szövődmények
6. Immunológiai állapotok miatti transzplantációk
7. Kortikoszteroidok és az autoimmun betegségekben alkalmazott citosztatikus kezelések elvei; a gyógyszerek hatásai, mellékhatásai.

VII. HEMATOLÓGIA

SÜRGŐSSÉGI ELLÁTÁS

Akut/életveszélyt jelentő történések/kórállapotok felismerése, elsődleges ellátása, szakintézetbe történő azonnali beutalása, szükség esetén állapottól függően megfelelő szintű szállításának megszervezése, és orvosi felügyelet biztosítása; elvégzendő sürgősségi beavatkozások

1. Véralvadási zavarból eredő vérzéses állapotok
2. Methaemoglobinaemia gyanúja
3. Malignus vérképzőszervi betegség gyanúja

DIAGNOSZTIKUS TEVÉKENYSÉGEK, ELJÁRÁSOK

- **Alaptevékenységek**
 1. Részletes onkológiai családi anamnézis malignus vérképzőszervi betegségek irányában
 2. *Szakellátásban végzett vizsgálatok elrendelése, az eredmények értelmezése:*
 - vérképvizsgálat, valamint szükséges és rendelhető kémiai vizsgálatok
 - alvadási paraméterek
- **Elvégezhető tevékenységek**
 1. Vérképvizsgálat automatával
 2. Vervétel (zártrendszerű) diagnosztikus célból

ÖNÁLLÓ BETEGELLÁTÁSI TEVÉKENYSÉG

- **Alaptevékenységek**
 1. Malignus vérképzőszervi beteg fájdalomcsillapítása
 2. Malignus vérképzőszervi beteg és környezetének pszichés támogatása.
 3. Gyógyult malignus vérképzőszervi betegek magas rizikó csoportban történő követése
 4. Terminális állapotban levő beteg és környezetének gondozása, hospice ellátás kezdeményezése a beteg élő-környezetétől függő helyszínnel
 5. *Ismert, kivizsgált, beállított terápiával egyensúlyban lévő kórállapotok gondozása*
 - a. Hiányanémiák
 - b. Trombopéniák, trombopátiák
 - c. Immun trombocitopéniás purpura
 - d. Polycytemia vera és secunder polyglobuliák
 - e. Daganatellenes terápiában részesülő betegek beállított adjuváns otthoni terápiájának követése
 - f. Specifikus daganatellenes terápiát nem igénylő betegek és betegségszakaszok adjuváns kezelése, házi-orvosi gondozása, alapszintű rehabilitáció
 - g. Tartósan tünetmentes malignus vérképzőszervi betegek házi-orvosi követése.

BETEGELLÁTÁS SZAKELLÁTÁS IRÁNYÍTÁSÁVAL

1. Anémiák differenciáldiagnosztikája
2. Gyógyszerek, toxikus ágensek okozta és egyéb szekunder hematológiai eltérések
3. Vérzékenységi állapotok
4. Primer és szekunder thrombophilia
5. Örökletes hematológiai kórképek
6. Csontvelő aplasztikus kórállapotai
7. *Együttműködés a*
 - a. malignus vérképzőszervi betegségek ellátásának koordinálásában,
 - b. a nem specifikus daganatellenes terápiában,
 - c. a terápiás stratégia kialakításában és megvalósításában,
 - d. kezelések mellékhatásainak észlelésében és elhárításukban.

TÁJÉKOZOTTSAG

1. A szupportív (transzfúziós, faktorpótlás) kezelések lehetőségeinek és szövődményeinek ismerete
2. Csontvelő és összejt transzplantáció

VIII. NEUROLÓGIA

SÜRGŐSSÉGI ELLÁTÁS

Akut/életveszélyt jelentő történések/kórállapotok felismerése, elsődleges ellátása, szakintézetbe történő azonnali beutalása, szükség esetén állapottól függően megfelelő szintű szállításának megszervezése, és orvosi felügyelet biztosítása; elvégzendő sürgősségi beavatkozások

1. Tudatvesztéssel járó tisztázatlan eredetű állapotok
2. Akut cerebrovaszkuláris történések
3. Status epilepticus
4. Központi idegrendszeri gyulladás (meningitis, encephalitis) gyanúja
5. Akut és/vagy progrediáló koponyaűri nyomásfokozódás
6. Gerincvelői harántlézió
7. Cauda-szindróma
8. Myastheniás krízis
9. Guillain-Barré szindróma

DIAGNOSZTIKUS TEVÉKENYSÉGEK, ELJÁRÁSOK

– Alaptevékenységek

1. *Célirányos neurológiai alapvizsgálat, keresendő kóros jelek*
 - a tudatállapot vizsgálata: hypnoid tudatzavarok, ködös állapot (szomnolencia, sopor, kóma), delírium.
 - meningeális izgalmi jelek
 - reflexvizsgálatok: gerincvelői reflexek (biceps, patella, Achilles, hasbőr, cremaster), pyramis jelek (Babinski)
 - agyidegek vizsgálata: pupillák vizsgálata (myosis, mydriasis, akkomodáció, anisocoria), nyastagmus, szemmozgások, kettőslátás, cornea reflex, nervus facialis (peripheriás, centralis facialis bénulás), garat reflex, nyelés, köhögés beszéd, nyelv (mozgás, atrophia).
 - koordinációs próbák (végtag- és törzsataxia).
 - érzésvizsgálat: hypaesthesia, anaesthesia
 - motoros funkciók: izomtónus, izomerő, akaratlan mozgások
 - vegetatív funkciók vizsgálata (vizelet, széklet incontinentia, retentio)
 - nyaki nagyerek fizikális vizsgálata (hallgatózás a carotisok fölött)
2. *Szakellátásban végzett vizsgálatok elrendelése, az eredmények értelmezése:*
 - nyaki nagyerek ultrahang vizsgálata

– Elvégezhető

- szemfenék vizsgálata (megfelelő gyakorlat)

ÖNÁLLÓ BETEGELLÁTÁSI TEVÉKENYSÉG

– Alaptevékenységek

1. *Ismert, kivizsgált, beállított terápiával egyensúlyban lévő kórállapotok gondozása*
 - a. Központi idegrendszeri történések (traumák, stroke, gyulladások) utáni stagnáló maradandó állapot
 - b. Belgyógyászati megbetegedéseket kísérő neuropátiák, neuropathiás fájdalom
 - c. Tenzios típusú és elsődleges fejfájások
 - d. Vertebrobaziláris szindróma, artéria carotis szindróma
 - e. Benignus paroxizmális pozicionális vertigo (BPPV), fóbiás poszturális vertigo Intézeti
 - f. Krónikus fáradtság szindróma
 - g. Krónikus fájdalom-szindróma
 - h. Perifériás parézisek
 - i. Alvásfüggő légzészavarok (pl. obstruktív alvási apnoé (OSAS))
2. Rehabilitációs és fizioterápiás tevékenység kezdeményezése

– Elvégezhető tevékenységek

1. Fizioterápia (dokumentált jártasság birtokában)
2. „Lakóközösségre alapozott rehabilitáció” (dokumentált jártasság birtokában)
3. Mozgás-, mozgásterápia (dokumentált jártasság birtokában)
4. TENS-kezelés

BETEGELLÁTÁS SZAKELLÁTÁS IRÁNYÍTÁSÁVAL

1. Migrén, cluster-fejfájás
2. Méniére-szindróma és egyéb organikus hátterű vertigo
3. Agyi infarctus
4. Központi idegrendszeri történések (traumák, stroke, gyulladások) utáni rehabilitáció, rehabilitáció.
5. Koponyaűri vaszkuláris intervención átesett beteg gondozása
6. Epilepszia szindrómák
7. Discus hernia gyöki tünetekkel („krónikus ischias”)
8. Poliradiculopátiák
9. Nem belgyógyászati eredetű mono- és polyneuropathiák
10. Motoneuron-betegségek
11. Parkinson-betegség
12. Extrapiramidális mozgászavarok és gyógyszer okozta extrapyramidális szindrómák
13. Sclerosis multiplex
14. Krónikus meningitisek, posztencephalitis szindróma
15. Myasthenia gravis
16. Polymyositisek és myopathiák
17. Gyógyszeradagolás epidurális kanülbe
18. Hydrocephalusos illetve shunt-beültetett beteg gondozása
19. Alagút szindrómák

TÁJÉKOZOTTSÁG

1. A neurológiában használatos elektrofiziológiai vizsgálatok
2. Képzőképző idegrendszeri vizsgálatok: CT, MRI, SPECT, PET-CT
3. Korszerű terápiás lehetőségek
4. Ideg- és érzékszervi beavatkozások

IX. PSZICHIÁTRIA, ADDIKTOLÓGIA

SÜRGŐSSÉGI ELLÁTÁS

Akut/életveszélyt jelentő történések/kórállapotok felismerése, elsődleges ellátása, szakintézetbe történő azonnali beutalása, szükség esetén állapottól függően megfelelő szintű szállításának megszervezése, és orvosi felügyelet biztosítása; elvégzendő sürgősségi beavatkozások

1. Pszichotikus eredetű sürgősségi állapotok: tudatzavarok (delírium), idős betegek zavartsága, epilepsziás rohamhoz kapcsolódó pszichózisok, heveny izgalmi (szkizofrén vagy affektív pszichózis) vagy heveny stuporos (depresszió, farmakogén, katatón) állapotok
2. Sürgősség neurotikus állapotokban: hisztéria, pánik, alkalmazkodási zavarok, akut stressz
3. Szerhasználathoz kapcsolódó sürgősség: pathológiás részegség, egyéb intoxikációk akut megvonási szindróma elsősegély-szintű ellátása
4. Öngyilkossággal kapcsolatos sürgősség, „cry for help” felismerése
5. Pszichoszociális eredetű sürgősség (krízisállapotok)
6. Közvetlen veszélyeztető állapotok

DIAGNOSZTIKUS TEVÉKENYSÉGEK, ELJÁRÁSOK

- **Alaptevékenységek**
 1. Pszichés státusz elsődleges megítélése
 2. Veszélyeztető állapot megítélése
 3. Szomatizáció felismerése
- **Elvégezhető**
 1. Pszichés és mentális állapotot felmérő tesztek (Mini-Mental teszt = MMSE)

ÖNÁLLÓ BETEGELLÁTÁSI TEVÉKENYSÉG

- **Alaptevékenységek**
 1. Átmeneti primér és komorbid, komplikációmentes, 8 hét alatt eredményesen kezelhető inszomnia
 2. *Ismert, kivizsgált, beállított terápiával egyensúlyban lévő kórállapotok gondozása*
 - a. Szorongásos kórképek szövődménymentes formái, tünetmentes betegségszakaszok követése
 - b. Enyhe vagy közép súlyos, rövid ideje fennálló, szövődménymentes unipoláris depresszió
 - c. Perzisztens primér, pszichoterápiát igénylő és terápia rezisztens komorbid inszomnia
 - d. Magatartás- társadalmi beilleszkedési zavarok követése
 - e. Személyiségzavarok követése
 - f. Addiktológiai kórképek követése
 - g. Demenciák (kivéve Alzheimer típusú)

- h. Pszichiátriai betegek rehabilitációjának kezdeményezése, követése
- **Elvégezhető tevékenységek**
 1. „Gyógyító beszélgetés” (szupportív, támogató pszichoterápiás intervenció)
 2. Háziorvosi team rehabilitációs tevékenységének vezetése a jártasság birtokában felvállalható mértékig
 3. Pszichoterápiás és mentálhigiénés terápia (dokumentált jártasság birtokában)
 4. Függőségről leszoktató minimál intervenciók technikák

BETEGELLÁTÁS SZAKELLÁTÁS IRÁNYÍTÁSÁVAL

1. Pszichózisok
2. Depressziós és szorongásos kórképek súlyos formái
3. Bipoláris kórképek
4. Alzheimer-típusú demencia
5. Speciális alvásbetegségek (pl. paraszomnia, éjszakai mozgászavarok)
6. Schizoprenia
7. Kényszerbetegség
8. Étkezési zavarok
9. Kóros gyászreakciók
10. Post traumás stressz zavar

TÁJÉKOZOTTSÁG

1. Pszichofarmakológiai ismeretek
2. Pszichológiai és pszichiátriai teszt módszerek
3. Módszerspecifikus pszichoterápiás eljárások
4. Krízisintervenció
5. Önismereti csoportok, csoport-, családterápiák
6. Képzővizsgák a pszichiátriában

X. GERIÁTRIA

SÜRGŐSSÉGI ELLÁTÁS

Akut/életveszélyt jelentő történések/kórállapotok felismerése, elsődleges ellátása, szakintézetbe történő azonnali beutalása, szükség esetén állapottól függően megfelelő szintű szállításának megszervezése, és orvosi felügyelet biztosítása; elvégzendő sürgősségi beavatkozások

1. Tudatvesztéssel járó állapotok
2. Aspiráció lehetősége
3. Elesések ok és okozati szempontjai
4. Súlyos folyadék-, elektrolitvesztés - folyadékpótlás

DIAGNOSZTIKUS TEVÉKENYSÉGEK, ELJÁRÁSOK

- **Alaptevékenységek**
 1. Az életkorból és a polimorbiditásból eredő állapotbeli, tünettan és kórlefordításbeli jellegzetességek figyelembevétele és vizsgálata
 2. Önellátó képesség felmérése („átfogó geriátriai kivizsgálás”)
 3. Osteoporosisból eredhető csonttörési kockázat felmérése

ÖNÁLLÓ BETEGELLÁTÁSI TEVÉKENYSÉG

- **Alaptevékenységek**
 1. Szomatikus kórképek időskori megjelenési formái, gyógyszerrendelés és -adagolás specialitásai időskorban
 2. Az időskorral járó kórállapotok, állapotok, élethelyzetek felismerése és a háziorvosi praxis feltételei által meghatározott szintig történő ellátása
 - a. folyadékháztartás zavarai
 - b. agyi és perifériás keringési zavarok
 - c. érzékszervek funkciózavarai
 - d. gyakoribb infekciók és hajlamosító tényezők
 - e. emésztőszervi zavarok
 - f. veseműködés zavarai
 - g. mozgásszervi zavarok
 - h. alvászavarok
 - i. időskori hangulatzavarok, depresszió, szuicidium-veszély
 - j. izoláció, veszélyeztetett élethelyzetek

- k. otthoni szakápolás elrendelése és követése
- l. terminális állapotú páciens ellátása gondozása
- m. szociális alapellátás kezdeményezése és követése
- 3. *Ismert, kivizsgált, beállított terápiával egyensúlyban lévő kórállapotok gondozása:*
 - a. Immobilizációs szindróma
 - b. Inkontinenciák
 - c. Műtét és balesetek utáni állapotok

BETEGELLÁTÁS SZAKELLÁTÁS IRÁNYÍTÁSÁVAL

- 1. Érzékszervi funkciózavarok kompenzációja
- 2. Organikus pszichoszindrómák

TÁJÉKOZOTTSÁG

- 1. Speciális geriátriai pszichológiai tesztek ismerete és prognózisainak felhasználása
- 2. Az aktuális egészségügyi és szociális ellátó rendszer és lehetőségei

XI. SEBÉSZET, TRAUMATOLÓGIA

SÜRGŐSSÉGI ELLÁTÁS

Akut/életveszélyt jelentő történések/kórállapotok felismerése, elsődleges ellátása, szakintézetbe történő azonnali beutalása, szükség esetén állapottól függően megfelelő szintű szállításának megszervezése, és orvosi felügyelet biztosítása; elvégzendő sürgősségi beavatkozások

- 1. Akut hasi kórképek
- 2. Akut érelzáródások
- 3. Vérzéscsillapítás nyomókötéssel
- 4. Ficam, törés
- 5. Végtagsérülések (ficam, törés, ín-, ideg-, érsérülés gyanúja)
- 6. Akut osteitis, gennyes ízületi gyulladások
- 7. I-II. fokú égés, fagyás, maródás 5% alatt, ha arc, nyak, szemkörnyéke, valamint nemiszervek, ízületek feletti területek, illetve társuló légúti, tápcsatornai érintettség gyanúja.
- 8. III. fokú és/vagy 5% feletti égés, fagyás, maródás

DIAGNOSZTIKUS TEVÉKENYSÉGEK, ELJÁRÁSOK

– Alaptevékenységek

- 1. Preoperatív kivizsgálás során a szakellátás tájékoztatása a műtéti és posztoperatív körülményeket befolyásoló, anamnesztikus és szociális körülményekről.
- 2. Posztoperatív szövődmények felismerése, különös tekintettel az „egynapos” ellátásból hazaadott, egyébként szakellátás által kontrollált esetekre.

ÖNÁLLÓ BETEGELLÁTÁSI TEVÉKENYSÉG

– Alaptevékenységek

- 1. Felszíni sérülések
- 2. I., II. fokú égés, fagyás, maródás 5% alatt, (kivéve arc, nyak, szem-, testnyílások környéke, ízületek feletti területek, illetve társuló légúti, tápcsatornai érintettség gyanúja)
- 3. Otthoni szakápolás elrendelése és követése
- 4. *Ismert és kivizsgált kórállapotok szakellátás utáni további kezelése, gondozása:*
 - a. Sérülések gyógyulásának követése
 - b. Alapszintű posztoperatív követés, utógondozás, fájdalomcsillapítás
 - c. Ér- és epidurális kanüllel rendelkező betegek követése
 - d. Posztoperatív rehabilitáció kezdeményezése

– Elvégezhető tevékenységek

Megfelelő szakképesítés birtokában:

- 1. Varrat-, kapocsszedés, műtéti sebek kezelése
- 2. Furunkulus és felületes tályog ellátása
- 3. Ízületi rándulás
- 4. Benőtt köröm ellátása
- 5. Paronychia ellátása
- 6. Perianális abszcessus, anális fisztula folyamatos ellátása (dokumentált jártasság)
- 7. Posztoperatív rehabilitáció

BETEGELLÁTÁS SZAKELLÁTÁS IRÁNYÍTÁSÁVAL

1. Pszichés és szomatikus preoperatív felkészítésben részvétel
2. Gyulladásos folyamatok (tályogok, gyulladt hematoma, panaritium, paronychia, carbunculus), fissurák utógondozása
3. Nyirokcsomó-elváltozások, lymphangitis
4. Osteomyelitis chronica
5. Poszttraumás és posztoperatív folyadékgyülemek és cysták
6. Tisztázott háttérű krónikus sebek kezelése
7. Sztoma-gondozás

TÁJÉKOZOTTSÁG

1. Sebészi és traumatológiai indikációk, módszerek, eljárások, kockázatok, várható eredmények ismerete
2. Egnapos sebészeti ellátás szabálykönyve
3. Plasztikai sebészeti ellátás és finanszírozási szabályai
4. Aneszteziológiai eljárások és szempontok ismerete
5. Minimál invazív technikák a sebészetben

XII. FÜL-ORR-GÉGÉSZET ÉS FEJ-, NYAKI SEBÉSZET

SÜRGŐSSÉGI ELLÁTÁS

Akut/életveszélyt jelentő történések/kórállapotok felismerése, elsődleges ellátása, szakintézetbe történő azonnali beutalása, szükség esetén állapottól függően megfelelő szintű szállításának megszervezése, és orvosi felügyelet biztosítása; elvégzendő sürgősségi beavatkozások

1. Hallójárat, orrüregben és garatban levő felső légúti idegentest, gégecontusio
2. Epistaxis
3. Abscessus peritonsillaris, mélynyaki phlegmone
4. Laryngitis subglottica, croup szindróma
5. Heveny hallásromlás
6. Heveny vesztibuláris tünetegyüttes

DIAGNOSZTIKUS TEVÉKENYSÉGEK, ELJÁRÁSOK

- **Alaptevékenységek**
 1. Hallójárat vizsgálata otoszkóppal
 2. Tájékozódó hallásvizsgálat (súgott beszéd)
 3. Tájékozódó vesztibuláris funkcióvizsgálatok (nystagmus, Romberg próba, járáspróba)
 4. Rhinitis fennállása esetén alsó légúti szűrőfelmérés (ARIA), és rhinitis súlyossági fokozat besorolása
 5. Szakellátásban végzett vizsgálatok elrendelése, az eredmények értelmezése:
 - műszeres hallásvizsgálat
 - orr-melléküreg felvétel
- **Elvégezhető tevékenységek**
 1. Orr-, gégetükrözés (dokumentált jártasság)
 2. Szűrő audiometria
 3. Streptococcus gyorsteszt
 4. CRP gyorsteszt

ÖNÁLLÓ BETEGELLÁTÁSI TEVÉKENYSÉG

- **Alaptevékenységek**
 1. Szövődménymentes fül-orr-gégészeti infekciók
 - a. Felső légúti akut fertőzések
 - b. Krónikus tonsillitis recurráló fertőzésekkel (< évi 4 alkalommal)
 - c. Akut, szubakut sinusitisek
 - d. Otitis externa
 - e. Otitis media acuta
 2. Rekedtség kezelése az első 3 héten
 3. *Ismert, kivizsgált, beállított terápiával egyensúlyban lévő kórállapotok gondozása*
 - a. Ismétlődő epistaxis
 - b. Halláscsökkenés
 - c. Otitis media chronica
 - d. Krónikus sinusitis
 - e. Krónikus laryngitis
- **Elvégezhető**

- a. cerumen eltávolítása korábbi fülészeti betegség hiányában
- b. tracheostomizált betegek gondozása (kanülcsere) (eszközfelírhatósághoz szükséges szakvizsga birtokában)

BETEGELLÁTÁS SZAKELLÁTÁS IRÁNYÍTÁSÁVAL

1. Otitis media acuta szövődményes esetei
2. Rhinitis alarm vagy asztma tünetekkel
3. Gátolt orrlégzést okozó elváltozások gondozást igénylő esetei
4. Orrbemeneti gyulladások szövődményes esetei
5. Sinusitisek szövődményes esetei, ethmoiditis
6. Szájüregi phlegmone
7. Felső légúti szűkület
8. Reinke-odema
9. Nyaki elváltozások differenciálása, nyaki cysták
10. Fejlődési rendellenességek gondozást igénylő esetei
11. Tracheostomizált betegek gondozása
12. Hallókészülékkel élő páciens követése

TÁJÉKOZOTTSÁG

1. Adenotomia és tonsillectomia indikációi
2. Hangképzés zavarai és háttérben levő elváltozások
3. Hallásjavító műtétek és készülékek
4. Endoszkópos beavatkozások, hallás-, egyensúlyszervi implantátumok.
5. Fejlődési rendellenességek megoldásai
6. Plasztikai fül-orr-gégészeti eljárások, plasztikai műtétek pre-, és posztoperatív ellátásának finanszírozási szabályai

XIII. NEFROLÓGIA

SÜRGŐSSÉGI ELLÁTÁS

Akut/életveszélyt jelentő történések/kórállapotok felismerése, elsődleges ellátása, szakintézetbe történő azonnali beutalása, szükség esetén állapottól függően megfelelő szintű szállításának megszervezése, és orvosi felügyelet biztosítása; elvégzendő sürgősségi beavatkozások

1. Akut veseelégtelenség (primér, vagy krónikus veseelégtelenség talaján) gyanúja
2. Végstádiumú (eGFR <15 ml/p) vagy instabil, súlyos (eGFR <30 ml/p) krónikus veseelégtelenség
3. Súlyos hyperkalaemia (se-K >6,5 mmol/l)
4. Nephrosis szindróma, gyors progressziójú glomerulonephritis gyanúja
5. Malignus vagy refrakter hipertónia vesebetegségben

DIAGNOSZTIKUS TEVÉKENYSÉGEK, ELJÁRÁSOK

– Alaptevékenységek

1. Célzott anamnézis felvétel krónikus vesebetegség gyanúja, nagy rizikója esetén
2. eGFR számítása, ha a laboratórium nem adja meg automatikusan
3. Vizelet gyorsteszt
4. Potenciálisan vesekárosító gyógyszerek, beavatkozások, vesén át kiválasztódó készítmények alkalmazása során (ACEI/ARB, tartós NSAID/kombinált fájdalomcsillapító, metformin, fibrátok, kontrasztanyag adása stb.)
5. *Önállóan gondozott krónikus betegségek prognosztikai és/vagy súlyossági besorolása és/vagy annak dokumentálása*
 - krónikus vesebetegség súlyosságának besorolása
 - krónikus vesebetegség progressziójának megítélése
 - kardiovaszkuláris szövődmény (hipertónia, ISZB) rizikóbesorolása
6. *Szakellátásban végzett vizsgálatok elrendelése, az eredmények értelmezése:*
 - vizelet általános és üledék, vizelettenyésztés
 - vizelet protein/kreatinin hányados, vizelet albumin/kreatinin hányados
 - serum kreatinin, eGFR (1), Na, K, Ca, P, alb, lipidek, vérkép
 - vesék ultrahang vizsgálata

– Elvégezhető tevékenységek

1. Vizelet üledék vizsgálat
2. Vérnyomás monitorizálás (ABPM)

ÖNÁLLÓ BETEGELLÁTÁSI TEVÉKENYSÉG

– Alaptevékenységek

1. Nem-komplikált húgyúti infekciók kezelése (akut/recurráló cystitis, nem súlyos akut pyelonephritis)
2. *Ismert és kivizsgált, beállított terápiával egyensúlyban lévő kórállapotok gondozása*
 - a. Recidiváló és/vagy komplikált (férfi, várandós nő) húgyúti infekciók gondozása
 - b. Normális vagy csak enyhén csökkent GFR-rel ($\text{GFR } 60 > \text{l/min/1.73 m}^2$) járó krónikus vesebetegség gondozása, ha proteinuria mérsékelt ($<1\text{g/nap}$, diabetesben $<3,5\text{g/nap}$), és nincs haematuria vagy szisztémás immunbetegség
 - c. Mérsékelt, lassú progressziójú krónikus vesebetegség ($\text{GFR } 60\text{--}30 \text{ ml/min/1.73 m}^2$ és romlása nem éri el 1 éven belül az $5 \text{ ml/min/1.73 m}^2$, vagy 5 éven belüli $10 \text{ ml/min/1.73 m}^2$ értékű csökkenést) gondozása, ha szövődmény (renalis anémia, Ca-P anyagcserezavar) nincs és az életkor >50 év
 - d. Valamennyi krónikus vesebetegség esetében a kardiovaszkuláris betegségek rizikójának csökkentése, már kialakult kardiovaszkuláris betegség kompetencia szerinti ellátása, gondozása

BETEGELLÁTÁS SZAKELLÁTÁS IRÁNYÍTÁSÁVAL

1. Proteinuria, haematuria, ha a proteinuria jelentős: $>1\text{g/nap}$, diabeteses betegben $>3,5\text{g/nap}$; proteinuria mellett haematuria is van; proteinuria mellett szisztémás immunbetegség merül fel; izolált haematuria urológia okkal nem magyarázható.
2. Renovascularis hipertónia, ha jelentős a vesefunkcióromlás ACEI/ARB elkezdés után (eGFR csökkenés $>20\%$); stabilan csökkent GFR idős vagy generalizált érbetegben; féloldali kisebb vese (különbség $>1,5\text{cm}$); visszatérő tüdő-oedema (normális echocard. EF ellenére).
3. Mérsékelt súlyosságú ($\text{GFR } 60\text{--}30 \text{ ml/min/1.73 m}^2$), krónikus vesebeteg gondozása, ha gyors progressziójú ($\text{GFR csökkenés } > 5 \text{ ml/min/1.73 m}^2$ vagy $> \text{ml/min/1.73 m}^2 /5\text{év}$); renális anémia ($\text{Hb} < 110\text{g/l}$) vagy Ca-P anyagcserezavar jelentkezik; előbbiek hiányában is, ha 50 év alatti a beteg.
4. Súlyos ($\text{GFR } < 30 \text{ ml/min/1.73 m}^2$) krónikus vesebeteg gondozása
5. Végstádiumú ($\text{GFR } < 15 \text{ ml/min/1.73 m}^2$) predializált vagy dializált beteg gondozása
6. Vesetranszplantált beteg gondozása
7. Szteroid, immunszuppresszív kezelésben részesülő vesebeteg gondozása

TÁJÉKOZOTTSÁG

1. Gyógyszeradózisok módosítása veseelégtelenségben
2. Vesebiopszia
3. Speciális képalkotó vizsgálati módszerek
4. Művi méregtelenítő eljárások (hemodialízis, peritoneális dialízis)
5. Vese-transzplantáció (élő és cadaver donáció kérdése)

XIV. UROLÓGIA

SÜRGŐSSÉGI ELLÁTÁS

Akut/életveszélyt jelentő történések/kórállapotok felismerése, elsődleges ellátása, szakintézetbe történő azonnali beutalása, szükség esetén állapottól függően megfelelő szintű szállításának megszervezése, és orvosi felügyelet biztosítása; elvégzendő sürgősségi beavatkozások

1. Akut vizeletretenció (elvégzendő beavatkozás: akut hólyagkatéterezés megkísérlése)
2. Masszív vérzés a húgyutakból
3. Priapismus, paraphimosis
4. Torsio testis
5. Epididymitis, orchitis, akut prostatitis
6. Urogenitális sérülések

DIAGNOSZTIKUS TEVÉKENYSÉGEK, ELJÁRÁSOK

– Alaptevékenységek

1. Vizelet gyorsteszt
2. *Önállóan gondozott krónikus betegségek prognosztikai és/vagy súlyossági besorolása és/vagy annak dokumentálása*
 - International Prostate Symptom Score (IPSS) dokumentálása
3. *Szakellátásban végzett vizsgálatok elrendelése, az eredmények értelmezése:*
 - Laboratórium: vizelet „rutin” vizsgálata
 - Képalkotó vizsgálatok: ultrahang (teljes has és kismencede), natív röntgen felvételek (hasi vagy vese és hólyag), izotóp vizsgálatok

– **Elvégezhető tevékenységek**

1. Vizelet üledék vizsgálat

ÖNÁLLÓ BETEGELLÁTÁSI TEVÉKENYSÉG

– **Alaptevékenységek**

1. Vesekőlika
2. Nem-komplikált húgyúti infekciók (cystitis, pyelonehritis)
3. Balanitis, posthitis
4. Paraphymosis
5. *Ismert, kivizsgált, beállított terápiával egyensúlyban lévő kórállapotok gondozása*
 - a. Húgyúti kövesség
 - b. Recidiváló és/vagy komplikált (férfi, várandós nő) húgyúti infekciók
 - c. Epididymitis, orchitis, akut prostatitis (szakkonzílium időpontjáig antibiotikum kezelés megkezdése)
 - d. Krónikus húgyúti retenció
 - e. Benignus prostatahyperplasia (BPH)
 - f. Erectilis diszfunkció
 - g. Inkontinencia
 - h. Enurézis
 - i. Hólyag katéterezés, katétercsere

– **Elvégezhető tevékenységek**

1. Műteti sebek alapszintű ellátása, varrat, kapocsszedés
2. Paraphimosis repozíciója (megfelelő jártasság esetén)

BETEGELLÁTÁS SZAKELLÁTÁS IRÁNYÍTÁSÁVAL

1. Epididymitis
2. Krónikus prostatitis
3. Hydrokele, varicokele követése
4. Húgycsőszűkületek
5. Fejlődési rendellenességek felnőttkori következményei
6. Andrológiai kivizsgálás és kezelés
7. Húgyúti stomával élő beteg követése
8. Egyéb betegségek urológiai vonatkozásai

TÁJÉKOZOTTSÁG

1. Speciális képalkotó vizsgálati módszerek
2. Transzuretrális, –vezikális diagnosztikus és terápiás eljárások
3. Perkután végezhető diagnosztikus és terápiás beavatkozások
4. Hagyományos műteti és endoszkópos köeltávolító módszerek, lökéshullámú közúzás
5. Húgyúti szűkületek konzervatív és műteti megoldási lehetőségei
6. Vasectomia, phimotomia, herebiopszia
7. Prostatata műtétek
8. Inkontinencia szalag implantáció és egyéb antiinkontinencia segédeszközök
9. Erektív zavarokban alkalmazható beavatkozások és segédeszközök eredményessége, veszélyeik.

XV. MOZGÁSSZERV BETEGSÉGEK

SÜRGŐSSÉGI ELLÁTÁS

Akut/életveszélyt jelentő történések/kórállapotok felismerése, elsődleges ellátása, szakintézetbe történő azonnali beutalása, szükség esetén állapottól függően megfelelő szintű szállításának megszervezése, és orvosi felügyelet biztosítása; elvégzendő sürgősségi beavatkozások

1. Akut, infekcióra gyanús monarthrit
2. Súlyos neurológiai tünetekkel járó gerincbetegségek (paresis, cauda tünetek)
3. Epiphyseolysis
4. Tetanusz profilaxis

DIAGNOSZTIKUS TEVÉKENYSÉGEK, ELJÁRÁSOK

– **Alaptevékenységek**

Mozgásszervek anatómiai és funkcionális tájékoztató vizsgálata

– **Elvégezhető tevékenységek**

ÖNÁLLÓ BETEGELLÁTÁSI TEVÉKENYSÉG

– Alaptevékenységek

1. Arthrosisok konzervatív kezelése
2. Gyöki tünetekkel nem járó nyaki-, háti-, ágyéki gerinc fájdalom
3. Vállöv instabilitásainak és degeneratív megbetegedéseinek elkülönítésére
4. Lágyrészsreumatizmus: bursitis, tendovaginitis, myalgia
5. Lokális fájdalomcsillapítási eljárások
6. Nyugalomba helyező rögzítések
7. Házi orvos által rendelhető gyógyászati segédeszközök használatának betanítása és ellenőrzése
8. *Ismert és kivizsgált, beállított terápiával egyensúlyban lévő kórállapotok gondozása*
 - a. Primér osteoporosis enyhe formája
 - b. Spondylosis és discopathia gyöki tünetek nélkül
 - c. Köszvényes és más kristály-arthropathiák
 - d. Fibromyalgia
 - e. Habitális ficamok
 - f. Stabil rögzítés melletti állapotok, szövődmények követése
 - g. Gerinc veleszületett és szerzett deformitásai követése

– Elvégezhető tevékenységek

1. Gyógyszeres blokádnál, periarticularis injekció (dokumentált jártasság esetén)
2. Ízületi punkció, intraarticularis injekció (kizárólag sürgős szükség és dokumentált jártasság esetén)
3. Lágyrész-injekciók
4. Mozgás és mozgásterápia (dokumentált jártasság esetén)
5. TENS kezelés
6. Közösségre alapozott rehabilitáció
7. Gyógyászati segédeszköz rendelése (alapszintű járástámogató eszközökön felül is) (dokumentált jártasság esetén)

BETEGELLÁTÁS SZAKELLÁTÁS IRÁNYÍTÁSÁVAL

1. Reumatoid és szeronegatív arthritisek
2. Szekunder és súlyos primér osteoporosis
3. Pseudoarthrosis, ankylosis; Bechterew-kór
4. Polymyalgia rheumatica
5. Veleszületett mozgásszervi elváltozások
6. Baker-cysta
7. Meniscusok szakadása, térdízületi szalagszakadások
8. Poszttraumás elváltozások
9. Mozgásszervi implantátummal élő személy követése
10. Aszeptikus csontnekrózis
11. Paget-kór és egyéb osteopátiák
12. Kötőszöveti rendszerbetegségek mozgásszervi manifesztációi
13. Inak degeneratív megbetegedései, ganglion
14. Váz- és izomrendszer primer és metasztatikus daganatai

TÁJÉKOZOTTSÁG

1. Diagnosztikus és terápiás beavatkozások:
 - a. artroszkópia
 - b. ízületi folyadék vétele és vizsgálata
 - c. izom-, ízületi- és csontbiopszia
 - d. egyéb képalkotó eljárások
 - e. speciális laboratóriumi vizsgálatok
2. Ortopédiai/traumatológiai, sebészeti beavatkozások, implantátumok, protézisek
3. Minimál invazív technikák az ortopédiában
4. Rehabilitációs technikák és eljárások, balneoterápia indikációi és kontraindikációi
5. Gyógyászati segédeszköz alkalmazási technikák

XVI. SZEMÉSZET

SÜRGŐSSÉGI ELLÁTÁS

Látást veszélyeztető történések/kórállapotok felismerése, elsődleges ellátása, szakintézetbe történő azonnali beutalása, szükség esetén állapottól függően megfelelő szintű szállításának megszervezése, és orvosi felügyelet biztosítása; elvégzendő sürgősségi beavatkozások

1. maró anyagok mechanikus eltávolítása, a kötőhártyazsák kimosása
2. akut glaukómás roham
3. akut látásromlás, látásvesztés, látótér-kiesés
4. szem és függelékének sérülései
5. perforáló szemsérülés és rögzült idegentestek
6. szemészeti elsősegély (kötőhártya kimosása, felületes idegentest eltávolítása konjunktíváról)

DIAGNOSZTIKUS TEVÉKENYSÉGEK, ELJÁRÁSOK

– Alaptevékenységek

1. Szemészeti eltérés hátterében felmerülő rendszerbetegségek felkutatásának megindítása
2. Tájékozódó oftalmológiai vizsgálat
 - a. látóélesség vizsgálata
 - b. szemkörnyék, szemhéjak (sze. kifordítással), kötőhártya, szaruhártya, iris, megtekintése
 - c. szemgolyó tapintása a szemnyomás becslése céljából
 - d. színlátás vizsgálata
 - e. látótér (konfrontális) tájékozódó vizsgálata
 - f. pupilla megtekintése, pupillareakciók vizsgálata
 - g. szemmozgások, szemállás párhuzamosságának vizsgálata
 - h. szem felszíni képletek gyulladásainak felismerése

– Elvégezhető tevékenységek

Tájékozódó szemfenék-vizsgálat (dokumentált jártasság esetén)

ÖNÁLLÓ BETEGELLÁTÁSI TEVÉKENYSÉG

– Alaptevékenységek

1. Conjunctivitis egyszerű eseteinek kezelése
2. Hordeolum
3. Glaukóma, cataracta és retinopátia gyanújának felvetése

– Elvégezhető

Lokális szemkezelés

- a. cseppentés
- b. kenőcs behelyezése a kötőhártyazsákba
- c. a kötőhártyazsák kimosása

BETEGELLÁTÁS SZAKELLÁTÁS IRÁNYÍTÁSÁVAL

1. Conjunctivitisek blepharitisek, száraz szem, diagnózis, differenciáldiagnózis
2. Strabismus
3. Chalazion
4. Cataracta
5. Glaukóma
6. Amblyopia
7. Iritis
8. Retinopátiák, angiopátiák
9. Látótérkiesés
10. Akut és krónikus Progresszív látásromlás
11. Időskori maculadegeneratio (AMD)
12. Hyphaema (elülső csarnok bevérzése)
13. Conjunctiva- és palpebra-sérülések
14. Cornea-abrázió, -irritáció
15. Orbitalis cellulitis
16. Periorbitális haematoma
17. Szemgolyó és védőszerveinek benignus és malignus daganatai
18. Szemműtétek utáni ellátás

TÁJÉKOZOTTSÁG

1. Gyógyszerek oftalmológiai vonatkozásai
2. Egyéb betegségek szemészeti manifesztációi

3. Fénytörési hibák konzervatív és operatív ellátásának lehetőségei
4. Fluoreszcein angiográfia
5. Lézersugár-kezelés
6. Gyakoribb szemműtétek
7. Kontaktológiai alapismeretek
8. Retinaleválásra hajlamosító állapotok ismerete
9. Velezületett szembetegségek és a strabismus korai felismerésének jelentősége
10. Szemészeti vizsgálatok leletein a jelölések ismerete

XVII. SZTOMATOLÓGIA

SÜRGŐSSÉGI ELLÁTÁS

Akut/életveszélyt jelentő történések/kórállapotok felismerése, elsődleges ellátása, szakintézetbe történő azonnali beutalása, szükség esetén állapottól függően megfelelő szintű szállításának megszervezése, és orvosi felügyelet biztosítása; elvégzendő sürgősségi beavatkozások

1. Sztomatológiai elsősegélynyújtás
2. Maxillofaciális sérüléseknél (légutak biztosítása, mechanikus vérzéscsillapítás, rögzítő kötés felhelyezése)

ÖNÁLLÓ BETEGELLÁTÁSI TEVÉKENYSÉG

– Alaptevékenységek

Stomatitisek szövödménymentes formáinak gyógyszeres ill. gyógyhatású készítményekkel történő kezelése

BETEGELLÁTÁS SZAKELLÁTÁS IRÁNYÍTÁSÁVAL

1. Caries dentis és következményes betegségei
2. Fogászati góc
3. A fogágy betegségei: a prodontitisek általános orvosi vonatkozásai (koraszülés, kis súlyú magzat)
4. Szájnyalkahártya elváltozásai, gingivitis, gingivo-stomatitis, gyógyszerek okozta gingiva-hyperplasia, bifoszfonátok okozta nyálkahártya és csontnekrózisok
5. Nyálmirigyek betegségei
6. Arcfájdalom-szindróma (melléküreg-betegségek, állkapocs-diszfunkció, neuralgiform tünetek)
7. Szájnnyitási korlátozottságok
8. Belgyógyászati, bőrgyógyászati betegségek, krónikus mérgezések szájüregi manifesztációinak diagnosztikája és terápiás beállítása
9. Autoimmun betegségek
10. Foghiányok
11. Arc-állcsont fejlődési rendellenességek, fogazati anomáliák, fogszabályozási eljárást igénylő esetek

TÁJÉKOZOTTSÁG

1. Rögzített és kivehető fogpótlások, implantáció
2. Akut fogászati ellátás szakmai és szervezeti lehetőségei
3. Gerosztomatológia
4. Maxillofaciális traumatológia, rekonstrukció kérdései (utókezelés, rehabilitáció)
5. Maxillofaciális daganatok komplex kezelése, utókezelése, rehabilitációja
6. Fogászat és maxillofaciális sebészet egyéb modern diagnosztikus és terápiás lehetőségei

XVIII. ONKOLÓGIA

SÜRGŐSSÉGI ELLÁTÁS

Akut/életveszélyt jelentő történések/kórállapotok felismerése, elsődleges ellátása, szakintézetbe történő azonnali beutalása, szükség esetén állapottól függően megfelelő szintű szállításának megszervezése, és orvosi felügyelet biztosítása; elvégzendő sürgősségi beavatkozások

1. Onkológiai kórképek akut ellátást igénylő állapotai
2. Daganattelenes terápiák akut mellékhatásai

DIAGNOSZTIKUS TEVÉKENYSÉGEK, ELJÁRÁSOK

– Alaptevékenységek

1. Részletes onkológiai családi anamnézis szolid tumorok irányában
2. Elvégezhető elsődleges diagnosztikus vizsgálatok kezdeményezése gyanú esetén

– Elvégezhető tevékenységek

Tumormarker gyorstesztetek alkalmazása

ÖNÁLLÓ BETEGELLÁTÁSI TEVÉKENYSÉG

– Alaptevékenységek

1. Onkológiai beteg fájdalomcsillapítása
2. Onkológiai beteg és környezetének pszichés támogatása.
3. Gyógyult daganatos betegek magas daganatos rizikócsoportban történő követése
4. Terminális állapotban levő beteg és környezetének gondozása, hospice ellátás kezdeményezése és követése a beteg élő-környezetétől függő helyszínnel
5. *Ismert és kivizsgált, beállított terápiával egyensúlyban lévő kórállapotok gondozása*
 - j. Daganatellenes terápiában részesülő betegek beállított adjuváns otthoni terápiájának követése
 - k. Specifikus daganatellenes terápiát nem igénylő betegek és betegségszakaszok adjuváns kezelése, háziorvosi gondozása, alapszintű rehabilitáció
 - l. Tartósan tünetmentes daganatos betegek háziorvosi követése.

– Elvégezhető tevékenységek

1. Közösségre alapozott rehabilitáció (dokumentált jártasság esetén)
2. Hospice ellátás a beteg otthonában (dokumentált jártasság esetén)

BETEGELLÁTÁS SZAKELLÁTÁS IRÁNYÍTÁSÁVAL

Együttműködés az

- onkológiai ellátás koordinálásában,
- a nem specifikus daganatellenes terápiában,
- a terápiás stratégia kialakításában és megvalósításában,
- mellékhatások észlelésében és elhárításukban.

TÁJÉKOZOTTSÁG

1. Szolid tumorok onkológia diagnosztikai és terápiás módszerei, eljárásai, ezek kombinációi, radiológiai és képalkotó vizsgálatok jelentősége, a beavatkozások mellékhatásainak ismerete, elhárításának, enyhítésének lehetőségei
2. Onkológia beteg szükség esetén történő pszichiátriai ellátása
3. Daganatok epidemiológiájának ismerete
4. Nem konvencionális gyógymódokkal kapcsolatos ismeretek

XIX. NŐGYÓGYÁSZAT, SZÜLÉSZET

SÜRGŐSSÉGI ELLÁTÁS

Akut/életveszélyt jelentő történések/kórállapotok felismerése, elsődleges ellátása, szakintézetbe történő azonnali beutalása, szükség esetén állapottól függően megfelelő szintű szállításának megszervezése, és orvosi felügyelet biztosítása; elvégzendő sürgősségi beavatkozások

1. Beindult szülés felismerése, kórházba utalása, szükség esetén kritikus helyzetben a szülés levezetése, az anya és újszülött akut ellátása, majd kórházba utalása;
2. Fenyegető koraszülés, fenyegető vetélés
3. Hypermenorrhea
4. Akut nőgyógyászati kórképek
5. Extrauterin graviditás
6. Bartholin cysta, tályog
7. Gyermekegyi (különös tekintettel a korai hazaadásra) és laktációs akut kórállapotok (fertőzések, thromboembolia, pszichózis, HELPP-szindróma késői manifesztációja)
8. Külső nemi szervek és hüvely sérülései
9. Szexuális erőszak és általa okozott fizikai és pszichés sérülések; jogi konzekvenciák.

DIAGNOSZTIKUS TEVÉKENYSÉGEK, ELJÁRÁSOK

– Alaptevékenységek

1. Nőgyógyászati és terhességi külső fizikális vizsgálatok (emlővizsgálat, terhes nőknél magzati szív működés vizsgálata és az uterus fundus magasságának megállapítása)
2. Szakellátásban végzett vizsgálatok elrendelése, az eredmények értelmezése:
 - hasi, kismencedei UH vizsgálat

– Elvégezhető tevékenységek

1. Bimanuális vizsgálat (dokumentált jártasság esetén)
2. Mintavétel hüvelyből, cervixből, az eredmény értelmezése (dokumentált jártasság esetén)
3. Terhességi gyorsteszt

ÖNÁLLÓ BETEGELLÁTÁSI TEVÉKENYSÉG

– Alaptevékenységek

1. Sürgősségi fogamzásgátlás
2. Vulvo-vaginitis
3. Fogamzásgátlót szedők alacsony thromboemboliás kockázati csoportjának követése
4. Menopauza-szindróma szövődménymentes, hormonterápiát nem igénylő eseteinek követése.
5. *Ismert, kivizsgált, beállított terápiával egyensúlyban lévő kórállapotok gondozása:*
 - a. Gyermekegy és szoptatás időszaka
 - b. Dysmenorrhea
 - c. Menopauza-szindróma szövődményes és/vagy hormonpótlásra beállított esetei
 - d. Műtét és egyéb beavatkozások utáni állapotok
 - e. Gyógyszeres fogamzásgátlás

BETEGELLÁTÁS SZAKELLÁTÁS IRÁNYÍTÁSÁVAL

1. Hormonterápiában részesülők magas thromboemboliás kockázati csoportjának gondozása
2. Nőgyógyászati vérzészavarok
3. Veszélyeztetett terhesek gondozása (1)
4. Belső női nemiszervek kórállapotai
5. Emlő nem gyulladásos elváltozásai
6. Szexuális úton terjedő betegségek
7. In vitro fertilizációval kapcsolatos teendők
8. Speciális magzatvédelem (teratogén ártalmak: gyógyszer, vegyszer, infekciók)

TÁJÉKOZOTTSÁG

1. Speciális szülészeti-nőgyógyászati területen igénybe vehető vizsgálatok
2. Negatív családtervezés – fogamzásgátlás, abortusz ismert módszerei, hosszútávú hatásai
3. Pozitív családtervezés – meddőség kivizsgálásának elvei és kezelési lehetőségei, örökbefogadás
4. Élettani és kóros terhesség, terhesgondozás
5. Modern szülésvezetési eljárások, teendők a gyermekágyban és szoptatás alatt
6. Hormonpótló kezelések
7. Nőgyógyászati műtétek és azok indikációi, posztoperatív ellenőrzés

Hivatkozások

(1) 33/1992. (XII. 23.) NM rendelet a terhesgondozásról

XX. INFÉKTOLÓGIA

DIAGNOSZTIKUS TEVÉKENYSÉGEK, ELJÁRÁSOK

– Alaptevékenységek

1. Mintavétel infektológiai vizsgálatokra (jogszabályokban előírt esetekben)
2. Személyi higiénés vizsgálat jogszabályban előírt esetekben

– Elvégezhető tevékenységek

1. Mintavétel tenyésztéses infektológiai vizsgálatokra (jogszabályokban előírt eseteken felül)
2. CRP gyorseszteszt
3. Speciális fertőzéseket kimutató, elérhető gyorsesztesztek elvégzése

ÖNÁLLÓ BETEGELLÁTÁSI TEVÉKENYSÉG

– Alaptevékenységek

1. Járványügyi feladatok elvégzése egyéni és közösségi helyzetekben, a jogszabályokban meghatározott módon.
2. Korszerű antibiotikum kezelés a baktérium rezisztencia aktuális helyzete alapján

BETEGELLÁTÁS SZAKELLÁTÁS IRÁNYÍTÁSÁVAL

1. Pontosan nem diagnosztizált fertőző betegségek
2. Ismeretlen eredetű láz
3. Szexuális úton terjedő betegségek
4. HIV pozitivitás, AIDS

TÁJÉKOZOTTSÁG

1. Fertőző betegségek profilaxisának, diagnosztikájának és terápiájának modern lehetőségei; radiológiai és képalkotó vizsgálatok jelentősége
2. Migrációs eredetű fertőző betegségek
3. Korszerű infektológiai kiegészítő kezelések
4. Fertőző betegségekkel kapcsolatos jogszabályok

XXI. BŐRGYÓGYÁSZAT

SÜRGŐSSÉGI ELLÁTÁS

Akut/életveszélyt jelentő történések/kórállapotok felismerése, elsődleges ellátása, szakintézetbe történő azonnali beutalása, szükség esetén állapottól függően megfelelő szintű szállításának megszervezése, és orvosi felügyelet biztosítása; elvégzendő sürgősségi beavatkozások

1. Akut generalizált urticaria
2. Súlyos pyoderma
3. Lyell szindróma
4. Súlyos vasculitisek
5. Generalizált herpes
6. Erysipelas – ha felmerül a gyors progresszió lehetősége (pl. immunhiányos állapot fennállása esetén)
7. I-II. fokú égés, fagyás, maródás 5% alatt, ha arc, nyak, szemkörnyéke, valamint nemiszervek, ízületek feletti területek, illetve társuló légúti, tápcsatornai érintettség gyanúja.
8. III. fokú és/vagy 5% feletti égés, fagyás, maródás

DIAGNOSZTIKUS TEVÉKENYSÉGEK, ELJÁRÁSOK

- **Elvégezhető tevékenységek**
Dermatoscopes vizsgálat (érvényes bőrgyógyászat szakképesítéssel)

ÖNÁLLÓ BETEGELLÁTÁSI TEVÉKENYSÉG

- **Alaptevékenységek**
 1. Bőr banális infekciói
 2. Acne (enyhe)
 3. Dermatitis (enyhe)
 4. Erysipelas szövődménymentes illetve p os vagy első parenterális választott antibiotikum kezelésre javuló formái
 5. Dermatomycosis (tinea)
 6. Herpes zoster szövődménymentes esetei
 7. Keratosis, hyperkeratosis
 8. Disztális elhelyezkedésű, maximum a felület 30%-át érintő gombás körömbetegség lokális kezelése
 9. Élősködők által okozott bőrelváltozások (scabies, pediculosis)
 10. Gyógyszer-mellékhatások kis kiterjedésű bőr manifesztációi
 11. I., II. fokú égés, fagyás, maródás 5% alatt, (kivéve arc, nyak, szem-, testnyílások környéke, ízületek feletti területek, illetve társuló légúti, tápcsatornai érintettség gyanúja)
 12. *Ismert, kivizsgált, beállított terápiával egyensúlyban lévő kórállapotok gondozása*
 - Szisztémás kezelést igénylő gombás körömbetegség
- **Elvégezhető tevékenységek**
 1. Érvényes szakképesítéssel
 - Kozmetológiai beavatkozások (bőrgyógyászat)
 - Manuális terápia lymphoedema kezelésére (fizioterápia)
 - Soft-lézer alkalmazása (bőrgyógyászat)
 - Fényterápiás kezelés (bőrgyógyászat)
 2. Verruca vulgaris felszíni technikával történő eltávolítása
 3. Kullancs eltávolítás

BETEGELLÁTÁS SZAKELLÁTÁS IRÁNYÍTÁSÁVAL

1. Ulcus cruris, decubitus
2. Cysta sebacea (atheroma)
3. Herpes zoster szövődményekkel
4. Acne (közép-, súlyos, terápia-refrakter, szövődményes)
5. Erysipelas kezdetben súlyos, szövődményes (bulla, necrosis, haemorrhagia) vagy első parenterális antibiotikus kezelés ellenére progrediáló formái
6. Dermatitis (kiterjedt, súlyos, terápia rezisztens, krónikusan recidiváló)

7. Paraneopláziás elváltozások
8. Psoriasis
9. Alopeciák
10. Lymphoedema
11. Keratoacanthoma
12. Belgyógyászati betegségek bőr manifesztációi
13. Fertőzőbetegségek bőrgyógyászati manifesztációi
14. AIDS bőrelváltozásai
15. Bőrgyógyászati betegségek belgyógyászati manifesztációi

TÁJÉKOZOTTSÁG

1. Foglalkozási bőrbetegségek
2. A bőrgyógyászati betegségek, állapotok pszichológiai vonatkozásai
3. Dermabrasio
4. Elektroterápia, krioterápia, lézerterápia, UV-terápia
5. Bőráttűtetés (grafting), plasztikai sebészeti beavatkozások
6. Tetoválások készítésének módszerei és veszélyei, eltüntetői lehetőségek

XXII. SÜRGŐSSÉGI BETEGELLÁTÁS

Akut/életveszélyt jelentő történések/kórállapotok felismerése, elsődleges ellátása, szakintézetbe történő azonnali beutalása, szükség esetén állapottól függően megfelelő szintű szállításának megszervezése, és orvosi felügyelet biztosítása; elvégzendő sürgősségi beavatkozások

A fejezet kiemelten foglalkozik azokkal a sürgősségi ellátási feladatokkal, melyek az egyes szakmai fejezeteknél említésre kerültek.

DIAGNOSZTIKAI TEVÉKENYSÉG ÉS ELJÁRÁSOK

- **Alaptevékenységek**
 1. Sürgős ellátást igénylő beteg aktuális állapotának meghatározása (kritikus, fenyegetett állapot, veszélyeztetettség, csoportdiagnózis, veszélyeztető állapot)
 2. Vitális jelek észlelése, beteg aktuális állapotfelmérése.
 3. Azonnal elérhető diagnosztikus és terápiás eszközök alkalmazása, értékelése
 4. Kórfolyamat progresszív dinamikájának felismerése (időfaktor)
 5. Sürgősségi vércukormérés gyorsstesttel
- **Elvégezhető tevékenységek**
 1. Sürgősségi vérkép vizsgálat
 2. Pulzoximetria alkalmazása

ÖNÁLLÓ BETEGELLÁTÁSI TEVÉKENYSÉG

- **Alaptevékenységek**
 1. Akut keringési elégtelenség
 2. Akut malignus ritmuszavarok
 3. Sürgősségi hipertenzív állapotok
 4. Akut koronária szindróma
 5. Akut légzési elégtelenség
 6. Akut has
 7. Eszméletlen beteg, collapsus
 8. Akut tudatzavarok
 9. Akut koponyaűri nyomásfokozódás
 10. Külső, belső vérzés; folyadék és elektrolit háztartás akut zavarai.
 11. Endokrin és anyagcsere katasztrófák
 12. Akut allergiás reakciók, kórképek
 13. Sérült beteg első észlelés
 14. Crush-szindróma
 15. Termikus vagy vegyi traumák
 16. Kinetózisok
 17. Áramütés
 18. Fulladás
 19. Shock
 20. Sugárfertőzés
 21. Akut mérgezések
 22. Klinikai halál

23. Veszélyeztető állapotok
- **Elvégzendő sürgősségi beavatkozások**
 1. Elsődleges légútbiztosítás:
 - átjárható légutak biztosítása (légúti idegentest eltávolítási kísérlete, szükség esetén oropharyngealis tubus, légútlezárasztás, conicotomy is)
 - ballonos lélegeztetés arcmaszkkal
 2. Kardiopulmonális reszuscitáció megkezdése (BLS) és folytatása a szaksegítség megérkezéséig, szaksegítséggel az emelt szintű, eszközös újraélesztés kiterjesztett folytatása az elérhető eljárások mértékéig
 3. Defibrillátor alkalmazása elérhető eszköz birtokában
 4. Perifériás vénabiztosításra irányuló tevékenység
 5. Fájdalomcsillapítás
 6. Folyadékpótlás, sokktalanítás megkezdése
 7. Vérzéscsillapítás nyomókötéssel
 8. Műfogások (Heimlich, Rautek)
 9. Pozicionálás (stabil oldalfektetés, egyéb fektetési elhelyezési módok: Trendelenburg, félülőhelyzet)
 10. Feszülő légmell elsősegélyszintű ellátása
 11. Helyszínen szükséges életmentő szülészeti műfogások
 12. Sérült testrészek alapszintű rögzítése speciális eszközök nélkül
 13. Elsődleges sebellátás
 14. Gyomormosás (az elvégezhetőség személyi feltételeinek megléte esetén)
 15. Szállítási trauma prevenciója
 - **Elvégezhető beavatkozások**
 1. Endotracheális intubáció (megfelelő gyakorlat esetén)
 2. Defibrillátor alkalmazása saját eszközzel
 3. Laryngeális maszk alkalmazása (megfelelő gyakorlat esetén)
 4. Akut oxigénterápia
 5. Volumenpótlás az elsősegélyszintű ellátáson túl
 6. Speciális rögzítések: Kramer-sín, pneumatikus sín, nyakrögzítő gallér

TÁJÉKOZOTTSAG

1. A mentés és betegszállítás szervezete és működése Magyarországon
2. Mentőgépkocsi-típusok felszerelésének ismerete
3. Sürgősségi betegellátás igazságügyi orvostani vonatkozásainak ismerete
4. Tömeges baleset felszámolási taktikája

XXIII. A HÁZIORVOS GYERMEK-ALAPELLÁTÁSI TEVÉKENYSÉGÉNEK HATÁSKÖRI LISTÁJA

A hatásköri lista összeállításának célja a háziorvos gyermek-alapellátásban végzett tevékenységi körének összefoglalása. Azon ellátási feladatok meghatározása, melyek teljesítésére a 18 évnél fiatalabb páciensek ellátása során a háziorvos kötelezhető, illetve amelyekre felkészültsége és a rendelkezésre álló infrastruktúra alapján, az adott jogi keretek között a tevékenysége kiterjeszthető. A hatásköri lista összességében egy széleskörű szakmai javaslat, aminek keretein belül a háziorvos a judiciuma alapján dönt arról, hogy milyen diagnosztikus és terápiás beavatkozásokat végez el, s ezeket illetően személyes felelősséget is vállal.

A hatásköri lista segítséget kíván nyújtani ahhoz, hogy a minimum felszerelésre vonatkozó és a finanszírozást meghatározó előírásokkal, továbbá a szakmai irányelvekkel összhangban, speciális ismeretanyag megszerzése és annak folyamatos továbbképzéssel történő fenntartása esetén a háziorvos szélesítse gyermekgyógyászati ellátási kompetenciáját. A hatásköri lista emellett szakmai és jogi támaszt nyújt a háziorvos mindennapi gyermek-alapellátási tevékenységéhez.

1.1. Gyermek-alapellátás sajátosságai

A gyermek-alapellátás egyaránt integráns része az alapellátásnak és a gyermekellátásnak: horizontálisan az alapellátáshoz, vertikálisan a gyermekellátás rendszeréhez tartozik. E kettős kötődés sajátos lehetőségeket és nehézségeket is jelent.

A hazai gyermek-alapellátásban, a rendszer kialakulásának következményeként és települési viszonyok miatt is, jelenleg kétféle ellátási forma: a háziorvosi és a házi gyermekorvosi működik.

A háziorvos gyermek-alapellátási feladatait az alapellátás keretében és feltételrendszerében látja el. Tevékenysége kiterjed a családokkal való kapcsolattartásra, a társadalmi és szociális kapcsolatrendszerre, a népegészségügyi teendőkre. Feladatai ellátása során ugyanakkor együttműködik a védőnővel, igénybe veszi a szakmai konzultáció lehetőségeit, együttműködik az egységes gyermekellátás részét képező gyermekgyógyászati szakellátással, fekvőbeteg ellátással és a speciális ellátó helyekkel.

1.2. A háziorvos gyermek-alapellátási feladatai

A háziorvos gyermek-alapellátási feladatai lényegében nem különböznek a házi gyermekorvos feladataitól; az esélyegyenlőség elve alapján az ún. gyermek és vegyes praxisokban az ellátás színvonalának közelítésére kell törekedni. A két ellátási forma feladatai között ezért lényegi eltérés nem lehet. Az ellátó képzettségéből adódó különbség az egészségügyi ellátórendszer további szintjeinek eltérő igénybevételével egyenlíthető ki.

Alapvető az egyén egészséges felnőtté válásának elősegítése, ami megelőző, gyógyító, gondozó, szervező és kommunikációs tevékenységi körök komplex feladatainak teljesítését jelenti a koncepciótól a növekedés befejezéséig terjedő életperiódusokban. E feladatok teljesítése a bio-pszicho-szociális egészségfelfogás, a preventív és szociálpédiátriai szemlélet érvényre juttatását igényli a mindennapi tevékenység során.

1.3. A feladatok teljesítésének feltételei

- *Személyi feltételek*
 - a háziorvostan szakorvosi képesítés részét képező szakmai felkészültség a gyermek-alapellátás végzésére (ismeretek, készségek, attitűd)
 - a gyermek-alapellátás iránt elkötelezett alapellátási team (orvos, ápolónő/asszisztens, terhes- és gyermek-ellátás feladatokban védőnő közreműködésével) (5)
 - a team tagjainak, az ellátandó populáció egészségügyi szükséglete alapján kialakított, folyamatos szakmai fejlődését biztosító továbbképzés
- *Tárgyi feltételek*
 - a szükséges infrastruktúra, a rendelői és tanácsadói minimum feltételek biztosítása
 - a feladatok ellátását biztosító finanszírozás
 - hatékony praxis menedzsment
- *Együttműködés*
 - szoros munkakapcsolat a gyermekgyógyászati járó- és fekvőbeteg ellátó rendszerrel
 - együttműködés a szociális ellátó rendszerrel

1.4. A háziorvostól elvárt gyermek-alapellátási szakmai ismeretek

- *Elméleti ismeretek*
 - Az alapellátás, a gyermekellátás sajátosságai, szervezési kérdései, a gyermekek egészségügyi ellátásának jogi szabályozása
 - Gyermekfejlődési szakaszok speciális jellemzői, az egészséges és a kóros növekedés és fejlődés.
 - A gyermekgyógyászati anamnézis sajátosságai (családi, környezeti, terhességi, szülési, újszülöttkori, csecsemőkori, gyermekkori, aktuális betegségre vonatkozó)
 - Csecsemőtáplálás és a gyermekkori táplálkozás alapjai, a gyermek korának megfelelő táplálási módok, egyes tápanyagok (pl. glutén tartalmú) bevezetésének ajánlott időpontja és az anyatejes táplálás jelentősége
 - Kötelező és egyéb védőoltások, gyakorlati vakcionológia alapjai
 - Fertőző betegségek ellátását szabályozó jogszabályok
 - Primér, szekunder és terciér prevenció feladatai gyermekkorban, gyakorlati vakcinológia alapjai
 - Életkorhoz kötött szűrővizsgálatok
 - A gyermekgyógyászati betegségek etiológiájának, patogenezisének, diagnosztikus- és terápiás lehetőségeinek ismerete
 - Diagnosztikus és terápiás irányelvek, protokollok, módszertani ajánlások
 - Krónikus betegek gondozása, rehabilitációja
 - A leggyakoribb sürgősségi ellátást igénylő kórállapotok tünetei
 - Beutalási rend ismerete
 - Laboratóriumi (kémiai, hematológiai, mikrobiológiai) mintavételi technikák és eszközök, mintavétel, -kezelés és –szállítás hibaforrásainak ismerete.
 - Képzővizsgálatok alapvető működési elve; haszon/kockázat ismerete.
 - Háziorvos által kérhető diagnosztikus vizsgálatok indikációi; vizsgálatokra történő előkészítés; vizsgálati módszerek informatív értéke, ismételhetőségük és kontrollvizsgálatok indikációi.
 - Tájékoztatottság a háziorvos által nem rendelhető, speciális diagnosztikus módszerek terén
 - Költséghatékonyság a betegellátásban
- *Gyakorlati ismeretek*
 - Anamnézis felvétele; családi, terhességi, szülési, újszülöttkori és gyermekkori előzmény
 - Fizikális vizsgálat kivitelezésének életkori korcsoportonként különböző gyermekkori technikái, státusz rögzítése.
 - A praxis területén illetékes szakellátási lehetőségek elérhetősége, a szakellátási konzílium kérésének helyi módszerei, betegirányítás helyi szabályozása.
 - Mintavétel laboratóriumi és bakteriológiai vizsgálatokhoz (véna vérvétel, vérvétel capillárisba, vizelet-, székletminta, torokváladék, sebváladék vétele)

- Laboratóriumi és mikrobiológiai vizsgálatok végzéséhez szükséges előkészítési, mintakezelési és szállítási feladatok.
- Beavatkozások elvégzése, figyelemmel a gyermekkori jellegzetességekre: i.v., i.m., s.c. injekciók, véna-biztosítás, sérülések elődleges ellátása, gyomormosás, beöntés, nyákszívás, inhalációs terápia, védőoltás.
- Háziorvos által kérhető diagnosztikus vizsgálatok kezdeményezése iránydiagnózis megadásával, a kérés indokoltságának pontos meghatározásával, a lelet értelmezése és reprodukálható rögzítése a beteg dokumentációjába.
- EKG vizsgálat elvégzése, alapszintű EKG értékelés
- A gyermek-alapellátás dokumentációja. Adatszolgáltatás. Szakmai konzultáció internet segítségével
- Megfelelő betegvezetés, a betegek megnyerése az együttműködésre, egészségnevelés.
- Kapcsolattartás a betegellátásban érintett szereplőkkel (egészségügyi, finanszírozási, felügyeleti, szociális, oktatási, önkormányzati intézményekkel)
- Sürgősséget igénylő esetek ellátása
- Hatósági feladatok, orvos-szakértői tevékenység végzése jogszabályok szerint
- Oltóanyag tárolására, felhasználására, elszámolásra vonatkozó ismeretek (3)

1.5. A háziorvos gyermek-alapellátási tevékenységi köre

- *Prevenció*
 - A családban előforduló öröklődő betegségek, anyai betegségek ismerete. A várandós anya és családja felkészítése a szülésre, szoptatásra.
 - Az újszülött, csecsemő és gyermek fejlődésének követése, a normálistól való eltérés felismerése és okainak tisztázása
 - Csecsemőtáplálás és a gyermekkori táplálkozás irányítása
 - Védőoltások (kötelező, önkéntes)
 - D vitamin, K vitamin, fluor, vas adása, allergia-profilaxis
 - Személyi higiénia kialakítása testtájanként.
 - Kapcsolattartás a családdal. A gyermek testi és lelki egészségét befolyásoló családi problémák felismerése. A család segítése az egészségügyi problémák megoldásában, a védőnővel együttműködve.
 - Együttműködés a bölcsődei, óvodai és iskolaorvossal
 - Életkorhoz kötött kötelező és egyéb szűrővizsgálatok elvégzése illetve kezdeményezése, a jogszabályi rendelkezések betartásával.(1)
 - Egyénre, családra és közösségre adaptált alapszintű egészségnevelés; egészségmegőrzés, -fejlesztés; balesetmegelőzés szempontjai gyermekkorban
- *Gyógyító munka*
 - Sürgősségi betegek elsődleges ellátása, szükség esetén további kezelés céljából intézetbe utalása.
 - A megbetegedések ellátása, az ellátási folyamat irányítása az
 - érvényben lévő szakmai ajánlásoknak, ezek hiányában a szakma szabályainak, valamint az érvényes jogszabályoknak és egyéb szabályozásoknak megfelelően,
 - a háziorvosi kompetenciaszintek betartásával,
 - törekedve a definitív ellátásra, de szükség esetén,
 - szakkonzílium igénybevételével, illetve
 - szakellátás irányításával végzett betegellátás során az adott kórállapot felvetése, a beteg szakellátásba irányítása, ugyanakkor egyéb szempontból történő, kompetenciaszintnek megfelelő ellátása.
 - A háziorvos a gyermek-alapellátási tevékenységének valamennyi elemét (a tanácsadást is) a rendelőjében végzi; szakmailag indokolt esetben az ellátás a beteg otthonában illetve tartózkodási helyén történhet (2)
 - A család bevonása a gyógyítás folyamatába
 - A háziorvos a lehetőségekhez mérten tájékozódik a beteg szakellátása során történt eseményekről.
- *Gondozás*
 - A háziorvosi kompetenciaszinteknek megfelelően
 - kivizsgált beállított terápiával egyensúlyban lévő krónikus betegek rendszeres ellenőrzése, gondozása
 - a családot érintő öröklődő betegségek, anyai betegségek ismeretében közreműködés a preconcepcionális gondozásban, együttműködve más szakorvosokkal és a védőnővel
 - a rehabilitáció és a rehabilitáció kezdeményezése és nyomon követése
 - Otthoni (szak) ápolás elrendelése
 - Súlyos, gyógyíthatatlan beteg és családjának támogatása
 - Együttműködés a szociális és egyéb gondozó hálózatokkal
 - Közreműködés a pályairányításban a tanulók egészségi állapotának ismeretében
- *Egyéb feladatok*
 - Részvétel és segítségnyújtás a krízis-szituációk megoldásában

- Orvos szakértői feladatok ellátása a jogszabályban meghatározottak szerint
 - Közegészségügyi, járványügyi feladatok ellátása jogszabályban meghatározottak szerint
 - Problémaorientált dokumentáció: a preventív, gyógyító és gondozási tevékenység dokumentációja, a gyermek-egészségügyi törzskarton vezetése, statisztikák, jelentések elkészítése és kezelése a vonatkozó rendeleteknek megfelelően
 - A praxisból távozó gyermek esetében a szükséges szakmai információk biztosítása az új ellátó számára.
- 1.6. A hatásköri lista összeállításában figyelembe vett szempontok és anyagok**
- A háziorvosi szakképzés kurrikulumának gyermekgyógyászati követelményei alapján elvárható szakmai felkészültség
 - A gyermek-alapellátási tevékenységre vonatkozó szakmai irányelvek
 - Háziorvosi Hatásköri Lista felnőttkori betegellátásra érvényes, itt nem érintett általános megállapításai
 - A házi gyermekorvos kompetencia listája. A Csecsemő- és Gyermekgyógyászati Szakmai kollégium anyaga. (4)
 - A háziorvosok működését meghatározó jogszabályok

Hivatkozások

Jogszabályok

- (1) 51/1997. (XII. 18.) NM rendelet a kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról
- (2) 4/2000. (II. 25.) EüM rendelet a háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi tevékenységről
- (3) 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről

Szakmai irányelvek:

- (4) Csecsemő- és Gyermekgyógyászati Szakmai Kollégium : A házi gyermekorvos kompetencia listája. Hivatalos Értesítő 2010. évf. 26.szám
- (5) Szakfelügyeleti Ajánlás az alapellátásban dolgozó házi gyermekorvos/háziorvos és a területi védőnő együttműködése helyi eljárásrendjének kialakításához Egészségügyi Közöny, 2. számában, 2009. február 16.-OTH közleményként

A szakmai alfejezetekben használt hatásköri kategóriák értelmezése megegyezik a bevezetőben meghatározott, a felnőttgyógyászatra érvényes kategóriákkal.

A HÁZIORVOS GYERMEK-ALAPELLÁTÁSI FELADATAI ÉS KOMPETENCIÁJA AZ EGYES SZAKTERÜLETEKEN

1. SÜRGŐSSÉGI BETEGELLÁTÁS

Akut/életveszélyt jelentő történések/kórállapotok felismerése, elsődleges ellátása, szakintézetbe történő azonnali beutalása, szükség esetén állapottól függően megfelelő szintű szállításának megszervezése, és orvosi felügyelet biztosítása; elvégzendő sürgősségi beavatkozások

Diagnosztikai tevékenység, eljárások

- *Alaptevékenység*
 - A sürgős ellátást igénylő gyermek aktuális állapotának megítélése (kritikus, fenyegetett állapot, veszélyeztetettség, csoportdiagnózis, veszélyeztető állapot)
 - Fizikális vizsgálat, a légzés, keringés, eszmélet megítélése, a vitális jelek változásának észlelése
 - Azonnal elérhető diagnosztikus eszközök alkalmazása, értékelése. (pl. vérnyomásmérés, EKG készítése, vércukor-mérés, vizelet cukor, aceton vizsgálat, testhőmérés)
- *Felismerendő*
 - Heveny keringési elégtelenség, fenyegető vagy kialakult shock,
 - Heveny ritmuszavarok
 - Hypertenzív krízis
 - A folyadék- és elektrolit-háztartás zavara
 - Heveny légzési elégtelenség
 - Alsó és felső légúti szűkületek
 - Idegentest gyanúja a légutakban
 - Eszméletlenség, tudatzavar
 - Kóros idegrendszeri tünetek (intracraniális nyomásfokozódás, a meningeális jelek, göctünetek, akut izomtónus zavar)
 - Konvulziók (ha van információ, a roham lezajlásának pontos leírása)
 - Hypoglycaemia, hyperglycaemia, hypocalcaemia

- Akut allergiás kórképek, anafilaxia
- Akut has
- Sérült beteg, polytrauma
- Súlyos külső, belső vérzések gyanúja
- Égés, füstinhalláció, leűlés, vízbemerűlés, áraműtés, „bántalmazott gyermek”
- Heveny mérgezés gyanúja, toxikológiai tünet-egyűttesek
- Klinikai halál
- *Elvégezhető*
 - Sürgősségi labor vizsgálatok kezdeményezése, gyorstesztek
 - Pulzoximéter alkalmazása
 - EKG monitorozás

Önálló betegellátási tevékenység

- *Alaptevékenység*

A szükséges oxiológiai beavatkozást biztosító mentőegység megérkezéséig, az elérhető eljárások mértékéig

 - Elsődleges légűt biztosítás: átjárható felső légűtak biztosítása, légűti váladék leszívása, oropharyngealis tubus (Mayo tubus)behelyezése
 - Mesterséges lélegeztetés (lehetőség szerint arcmaszkkal)
 - Conicotomia (pl. nagylumenű tű)
 - Felső légűti idegentest eltávolítási kísérlete
 - Feszűlű légmell elsősegélyszintű ellátása
 - Kardiopulmonális reszuszcitáció megkezdése (BLS)
 - Vénabiztosítás
 - Folyadékpótlás, sokktalanítás megkezdése
 - Vérzéscsillapítás nyomókötéssel
 - Műfogások, fektetések
 - Immobilizáció, alapszintű rögzítések speciális eszközök nélkül
 - Gyógyszeres beavatkozás az alábbi esetekben
 - alkalmi görcsroham
 - akut asztmás roham
 - croup szindróma
 - hyperpyrexia
 - hypoglycaemia
 - hypocalcaemia
 - súlyos allergiás reakciók, anafilaxia
 - erős fájdalom
- *Elvégezhető*
 - Endotracheális intubáció, laryngeális maszk alkalmazása
 - Kiterjesztett kardiopulmonális reszuszcitáció, defibrillátor alkalmazása (ALS)
 - Volumenpótlás az elsősegélyszintű ellátáson túl
 - Intraossealis folyadékpótlás
 - Oxigénterápia
 - Gyomormosás (tisztá tudatű betegnél, az elvégezhetőség tárgyi, személyi feltételeinek megléte esetén, illetve előkészítés a mentű kiérkezéséig)
 - Mellkaspunkció feszűlű légmell esetén

Tájékozottság

- A mentés és betegszállítás szervezete és működése Magyarországon
- Mentűgépkocsi-típusok felszerelésének ismerete
- A sürgősségi betegellátás igazságűgyi orvostani vonatkozásainak ismerete
- Betegjogok

2. NEONATOLOGIA

Diagnosztikai tevékenység, eljárások

- *Alaptevékenység*
 - Családi, terhességi és szűletési anamnézis felvétele
 - Fizikális vizsgálat (különös tekintettel a fejlődési rendellenességek, veleszűletett genetikai betegségek, anyagcserezavarok, szűletési sérűlések felismerésére)
 - Újszűlűtt első vizsgálata.

- Az egészséges fejlődést kórosan befolyásoló tényezők felismerése
- Kivizsgálást és/vagy beavatkozást igénylő állapotok felismerése, különös tekintettel a korai hazaadásra (légzészavar, keringés-zavar, cyanosis, szívrorej, ritmus zavar, elhúzódó icterus, ismétlődő hányás, idegrendszeri tünetek, izomtónus-zavarok, vérékenység, táplálási nehezítettség, láz, mekónium ürítési zavar, gasztrointesztinális rendszer veleszületett elzáródásai, akut has)
- *Elvégezhető*
 - Mintavétel anyagcsere-betegségek szűrésére

Önálló betegellátási tevékenység

- *Alaptevékenység*
 - Köldökellátás
 - Szoptatás segítése
 - Anyatej hiányában kornak és állapotnak megfelelő kevert, illetve mesterséges csecsemőtáplálás rendelése, nyomon követése
 - D-, és K-vitamin profilaxis elindítása
 - Hepatitis B profilaxis
 - Felületes lokális bőrbetegségek kezelése
 - Szövődménymentes clavícula fractura nyomon követése
 - Nem tervezett otthoni szülés esetén az újszülött állapotának felmérése és stabilizálása a sürgősségi szállítást megelőzően
 - Anyai megbetegedés esetén tanácsadás az újszülött ellátására vonatkozóan
- *Elvégezhető*
 - Légzésfigyelő készülékkel történő ellátás és betanítás

Betegellátás szakellátás irányításával

- Születési sérülések ellátása
 - Csonttörés
 - Plexus brachiális sérülés
 - Nervus phrenicus, nervus facialis, n. peroneus sérülés
 - Traumás eredetű intracraniális vérzés
 - Viscerális sérülés és vérzés
 - M. sternocleidomastoideus sérülés
- Újszülöttkori apnoe okainak megállapítása
- Hypoxiás-iszkémiás központi idegrendszeri lézió és intracranialis vérzések rehabilitációja, korai fejlesztés
- Diszkrét izomtónus eloszlási zavarok neurorehabilitációja
- Congenitális vitiumok és újszülöttkori ritmuszavarok gondozása
- Elhúzódó icterus kivizsgálása
- Neonatális fertőzések utókezelése
- Akut újszülöttkori sebészeti kórképek, műtét előtti és műtét utáni állapotok
- Veleszületett anyagcserezavarok és endokrin betegségek gondozása
- Egyéb krónikus betegségek és fejlődési rendellenességek gondozása

Tájékozottság

- Az újszülöttkorban alkalmazható korszerű diagnosztikai módszerek
- A fejlődési rendellenességek korrekciós műtéteinek időpontja, várható lefolyása, rehabilitációja
- A neurorehabilitáció formái
- Szindromatológia
- Az összejt bank lehetőségei
- A veleszületett rendellenességek öröklődési módja, ismétlődési kockázata

3. GENETIKAI BETEGSÉGEK

Diagnosztikai tevékenység, eljárások

- *Alaptevékenység*
 - Fizikális vizsgálatok elvégzése, minor és major rendellenességek számba vétele, mentális állapot megítélése
 - Veleszületett szervi rendellenességek gyanújának felvetése
 - Növekedés és serdülés követése
 - Laboratóriumi, genetikai és képalkotó vizsgálatok, konzílium kezdeményezése
- *Elvégezhető*
 - Szindróma kutatás

Önálló betegellátási tevékenység

- *Alaptevékenység*
 - Kivizsgált beteg nyomon követése, a diéta és a gyógyszerelés ellenőrzése
 - Fejlesztés és rehabilitáció szükségességének felvetése és kezdeményezése
 - Otthoni ápolást, kezelést segítő eszközök beszerzésének kezdeményezése
 - Szülők pszichés támogatása

Betegellátás szakellátás irányításával

- Malignus betegségekre hajlamosító rendellenességek
- Tartós gyógykezelést igénylő anyagcsere betegségek
- Progresszióval járó kórképek
- Súlyos szervi manifesztációval járó kórképek

Tájékozottság

- Veleszületett anyagcserebetegségek speciális diétái és gyógyszerelése
- Gyógyszeres kezelés esetén speciális készítmények ismerete
- Várható kórlefolyás, prognózis
- Öröklődés menet, ismétlődési kockázat ismerete
- Speciális szükségletek, integrálás

4. A SERDÜLŐKOR SPECIÁLIS JELLEMZŐI

Diagnosztikai tevékenység, eljárások

- *Alaptevékenység*
 - Anamnézis felvétele: különös tekintettel a családban előforduló betegségekre, életmódbeli rizikótényezőkre és a serdülő életmódjára
 - Fizikális vizsgálat, kiemelten a nemi fejlettség (a Tanner stádiumok alapján), a mozgásszervek, a pajzsmirigy vizsgálata és a vérnyomás mérése
 - A családi és környezeti tényezők felmérése, értékelése, követése
 - A serdülőkorban kezdődő emocionális és magatartás zavarok felismerése
 - Táplálkozás magatartás zavarainak korai felismerése

Önálló betegellátási tevékenység

- *Alaptevékenység*
 - Életmódi tanácsadás (napirend, mozgás, táplálkozás, menstruáció, szexualitás, negatív családtervezési módszerek, balesetmegelőzés)
 - Káros szenvedélyek prevenciója
 - Sürgősségi fogamzásgátlás megkezdése, ezt követően a beteg szakellátásra irányítása
 - A serdülőkori elhízás gondozása
 - Vashiányos anémia felismerése, kezelése
 - Struma I. stádium követése
 - Dysmenorrhoea
 - Pszichoszomatikus panaszok felismerése
- *Elvégezhető*
 - Önkéntesen igénybe vehető védőoltások (Varicella, HPV)

Betegellátás szakellátás irányításával

Jellemzően pubertáskori állapotok, kórállapotok, betegségek

- Bőrgyógyászati betegségek (acne, hirsutismus, mycosisok)
- Essenciális hipertónia
- Metabolikus szindróma
- Gasztroenterológiai kórképek (ulcus, GOR)
- Ismétlődő húgyúti infekció
- Pszichiátriai kórképek (anorexia nervosa, bulimia nervosa, deviáns magatartás, depresszió, szorongás, szenvedélybetegségek, suicidium)
- Fizikai és szexuális erőszak, bántalmazás
- Mozdulásszervi betegségek (scoliosis, osteochondrosisok)
- Endokrin kórképek (struma II stádiumtól, menstruációs ciklus zavarai)
- Negatív családtervezés, fogamzásgátlás, serdülőkori terhesség
- Szexuális úton terjedő betegségek

Tájékozottság

- A serdülőkor pszichés sajátosságai
- A serdülő általános és helyi szokásainak ismerete
- Szendélybetegségek (drog, játékszenvedély) felismerése, a megelőzés módszerei

- Újabb védőoltások ismerete
- A serdülő korosztály speciális jogi helyzete

5. INFECTOLÓGIA

Sürgősségi ellátás

- Keringési és/vagy légzési elégtelenséggel fenyegető fertőző betegségek, infekciók
- Neuroinfekció gyanúja
- Infektív artritis
- Egyéb súlyos infekciók

Diagnosztikai tevékenység, eljárások

- *Alaptevékenység*
 - Veszélyeztetettség felmérése
 - Mintavétel infektológiai vizsgálatokra (jogszabályokban előírt esetekben)
 - A praxis járványügyi helyzetének értékelése
- *Elvégezhető*
 - Mintavétel infektológiai vizsgálatokra (jogszabályokban előírt eseteken felül)
 - Speciális gyors tesztek indikálása (STREP –teszt, CRP, rota-, adenovírus)

Önálló betegellátási tevékenység

- *Alaptevékenység*
 - Az előírt járványügyi intézkedések (1)
 - Immunizáció (kötelező védőoltások elvégzése, önkéntesen választható védőoltások dokumentált tájékoztatása) (2)
 - Szakellátást igénylő fertőző betegek elsődleges ellátása
 - Szakellátást nem igénylő fertőző betegek definitív ellátása
 - Korszerű antibiotikum kezelés a baktérium rezisztencia aktuális helyzetének figyelembevételével
- *Elvégezhető*
 - Önkéntesen választható védőoltások

Betegellátás szakellátás irányításával

- Pontosan nem azonosított fertőző betegségek kivizsgálása, kezelése
- Ismeretlen eredetű láz kivizsgálása
- Szexuális úton terjedő betegségek
- Védőoltások alkalmazása speciális kórállapotok mellett (pl. splenectomia, immunszuprimált állapot)

Tájékozottság

- Fertőző betegségek megelőzésének, felismerésének és kezelésének újabb lehetőségei
- A baktérium rezisztencia aktuális helyzete
- Migrációs eredetű fertőző betegségek

Hivatkozások

- (1) 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről
- (2) Kötelező védőoltások – naptár <http://www.oek.hu/>

6. FÜL-ORR-GÉGÉSZET

Sürgősségi ellátás

- Hallójárat, orrüregben és garatban levő idegentest
- Súlyos epistaxis
- Peritonsillaris, retropharyngealis abscessus
- A felső légutak súlyos allergiás oedemája
- Súlyos laryngitis subglottica, epiglottitis
- Heveny hallásromlás
- Heveny vesztibuláris tünetegyüttes
- Fül-orr-gégészeti sérülések

Diagnosztikai tevékenység, eljárások

- *Alaptevékenység*
 - Otoszkópos vizsgálat (tájékoztató jelleggel)
 - Hallásvizsgálat és vesztibuláris funkcióvizsgálat (tájékoztató jelleggel)
 - Felső légúti fertőzések diagnosztikája
 - Rhinitis fennállása esetén alsó légúti szűrőfelmérés (ARIA), és rhinitis súlyossági fokozat besorolása

- Szakellátásban végzett vizsgálatok elrendelése, az eredmények értelmezése:
 - műszeres hallásvizsgálat
 - orr-melléküreg felvétel
 - *Elvégezhető*
 - Orrtükrözés
 - Műszeres hallásvizsgálat-szűrőaudiometria
 - Streptococcus gyors teszt
 - CRP gyors teszt
- Önálló betegellátási tevékenység**
- *Alaptevékenység*
 - Szövődménymentes infekciók ellátása
 - Felső légúti akut fertőzések
 - Sinusitisek
 - Enyhe otitis externa
 - Otitis media acuta
 - Alarm ill. asztma tünetek nélkül jelentkező, orális antihisztaminra reagáló, szezonális, vagy enyhe perzisztáló rhinitis
 - Perzisztáló közepesúlyos / súlyos rhinitis, orális antihisztaminra 4 hét alatt nem reagáló szezonális rhinitis, kivizsgálás után, beállított terápiával egyensúlyban lévő esetei
 - Enyhe orrvérzés ellátása
 - Egyszerűen eltávolítható felső légúti idegentest
 - Cerumen eltávolítása korábbi fülészeti betegség hiányában
 - *Elvégezhető*
 - A laryngitis subglottica enyhe eseteinek kezelése, szoros szülő-orvos kapcsolat esetén

Betegellátás szakellátás irányításával

- Otitis media acuta szövődményes esetei
- Otitis media chronica
- Mastoiditis
- Súlyos otitis externa
- Gátolt orrlégzést okozó elváltozások gondozást igénylő esetei
- Rhinitis alarm vagy asztma tünetekkel
- Recidiváló epistaxis
- Orrbemeneti gyulladások szövődményes esetei
- Sinusitisek szövődményes esetei, ethmoiditis
- Nyálmirigy betegségek
- Felső légúti szűkület
- Fejlődési rendellenességek
- Daganatok
- Halláscsökkenés
- Tracheotomizált betegek gondozása

Tájékozottság

- Adenotomia és tonsillectomia indikációi
- Hallásvizsgáló módszerek
- A hangképzés zavarai és háttérben levő elváltozások
- Hallókészülékek
- Hallásjavító műtétek
- Fül-orr-gégészeti fejlődési rendellenességek műtéti megoldása
- Plasztikai fül-orr-gégészeti eljárások

7. GASZTROENTEROLÓGIA

Sürgősségi ellátás

- idegentest a tápcsatorna területén
- akut, masszív nyelőcső-gyomor-bél vérzés
- hasi trauma
- exsiccatiohoz vezető gastroenteritis
- akut has, kizáródott sérvek
- Hirschprung kór krízis állapota

- krónikus bélgyulladások akut krízisállapotai
- akut hepatitis
- marószér mérgezések

Diagnosztikai tevékenység, eljárások

- *Alaptevékenység*
 - Rektális vizsgálat
 - Gasztrointesztinális fertőzések diagnosztikai vizsgálatának kezdeményezése
 - Szomatikus fejlődés követése
- *Elvégezhető*
 - Occult gasztrointesztinális vérzés gyorseszteszt
 - Coeliakia gyorseszteszt
 - Rota-, adenovírus gyorseszteszt

Önálló betegellátási tevékenység

- *Alaptevékenység*
 - Szövődménymentes infekciók kezelése
 - Stomatitis
 - Gastritis
 - Enteritis
 - Helminthiasis, protozon fertőzések
 - Krónikus betegségek kezelése
 - Postenteritises szindróma
 - Az obstipatio nem organikus formája étrendi és gyógyszeres kezelése
 - Fissura ani, nodus haemorrhoidales kezelése
 - Ételintoleranciák, étrendi beállítása
 - Gyarapodási zavart nem okozó csecsemőkori GOR
- *Elvégezhető*
 - Parenteralis folyadékpótlás

Betegellátás szakellátás irányításával

- Szájpad- és ajakhasadékok
- Ulcus duodeni seu/et ventriculi
- Gyarapodási zavarhoz vagy légúti tünetekhez vezető GOR
- Oesophagus atresia műtét utáni gondozása, bélszűkületek
- Krónikus bélbetegségek
- Fejlődési rendellenességek, herniák, urachus záródási rendellenesség
- Hasi daganatok
- Krónikus májbetegségek
- Stomás beteg gondozása
- Malabsorptiók, maldigestiók
- Coeliakia: a diéta ellenőrzése, étrendi tanácsok, családtagok szűrése
- Cystás fibrosis
- Epehólyag és epeút betegségek

Tájékozottság

- Májtranszplantáció indikációi
- Máj- és nyelőcső-gyomor-bél vizsgáló módszerek
- Fejlődési rendellenességek megoldásai, optimális műtéti időpontjuk, kiegészítő kezelések szükségessége
- Krónikus gyulladásos bélbetegségek korszerű kezelése

8. PULMONOLÓGIA

Sürgősségi ellátás

- Status asthmaticus illetve ambuláns ellátásra nem reagáló nehézlégzés
- Idegentest aspiráció
- PTX (feszülő légmell elsősegélyszintű ellátása)
- Mellkasi sérülés
- Füstbelégzés, légúti égés
- Egyéb akut légzési elégtelenség

Diagnosztikai tevékenység, eljárások

- *Alaptevékenység*
 - Anamnézis felvétele környezeti ártalmak tekintetében is

- Hajlamosító tényezők felismerése
- *Elvégezhető*
 - Légúti csúcsáramlás mérés elvégzése (6 éves kor felett)
 - Spirometria, tájékozódó jelleggel
 - AP és oldalirányú mellkas rtg. értékelése
 - CRP gyors teszt

Önálló betegellátási tevékenység

- *Alaptevékenység*
 - Az alsó és felsőlégúti megbetegedések elkülönítése
 - Alsó légúti fertőzések általános állapot romlással nem járó esetei
 - Bronchitis
 - Obstruktív bronchitis
 - Pneumonia, pleuritis
 - Recidiváló alsólégúti infekciók kivizsgálásának elindítása
 - Inhalációs gyógyszeradagolás (a forma kiválasztása, betanítása)

Betegellátás szakellátás irányításával

- Krónikus köhögés differenciál-diagnosztikája
- Recidiváló obstruktív bronchitis
- Recidiváló croup syndroma
- Asztma bronchiale
- Tuberculosis
- Krónikus progresszív tüdőbetegségek
 - Mucoviscidosis
 - Ciliaris dyskinesia
 - Alfa-1 antitripszin hiány
- Immunhiányos betegek légúti fertőzései
- Autoimmun betegségek légzőszervi manifesztációi
- Diffúz parenchymás tüdőbetegségek

Tájékozottság

- Diagnosztikus vizsgálatok
 - Modern képalkotó eljárások
 - Légzésfunkciós vizsgálatok
 - Invazív beavatkozások
 - Biokémiai és mikrobiológiai vizsgálatok
 - In vivo allergológiai és immunológiai vizsgálatok
- Kezelési eljárások
 - Súlyos légzőszervi betegek otthoni ápolását segítő módszerek
 - Respirátor-kezelés
 - Rehabilitációs kezelések
 - Tüdőtransplantáció

9. KARDIOLÓGIA

Sürgősségi ellátás

- Cyanotikus roham elsődleges ellátása
- Hipertenzív sürgősségi állapotok
- Akut ritmuszavarok elsődleges ellátása
- Keringési elégtelenség, shock
- Alapszintű kardiopulmonális reszuscitáció (BLS)

Diagnosztikai tevékenység, eljárások

- *Alaptevékenység*
 - Anamnézis felvétele, kiemelten családi, terhességi, szülési és újszülöttkori történések
 - Fizikális, vizsgálatok. (szívfrekvencia, légzésszám, a. femoralis tapintása)
 - Akut kardiovaszkuláris történések felismerése
 - Krónikus szívbetegségekre jellemző klinikai tünetek felismerése
 - Vérnyomásmérés csecsemő-, gyermek-, serdülőkorban
 - Hipertónia kivizsgálásának elindítása
 - Rizikó státusz felmérése (obesitas, táplálkozási szokások, fizikai aktivitás, életmód, családi anamnézis: hipertónia, diabetes)

- EKG vizsgálat, alapszintű EKG értékelés
- Mellkas-röntgen vizsgálat, UH, Holter vizsgálat kezdeményezése és a lelet értelmezése
- Gyermekkardiológiai konzílium kezdeményezése
- Szívűtétek, és beavatkozások (invazív kardiológia) jellemző korai és/vagy késői szövődményeinek felismerése
- *Elvégezhető*
 - ABPM, Holter-vizsgálat végzése és az eredmények értékelése

Önálló betegellátási tevékenység

- *Alaptevékenység*
 - Infekciós endocarditis antibiotikum profilaxisa
 - Febris rheumatica prophylaxis
 - Akcidentális zörejek nyomon követése
 - Szív-és érrendszeri betegségben szenvedő illetve halmozott rizikójú gyermekek egészség-magatartásának fejlesztése

Betegellátás szakellátás irányításával

- Veszélyeztetett szívhibák
- Szívűtéten átesett betegek, rehabilitációja
- A szív és a nagyerek szerzett billentyűbetegségei
- Gyermekkori hypertoniák kezelése
- Ritmuszavarok, paroxysmalis tachycardia
- Thromboprophylaxis
- Pacemaker kontrollálása
- A szív gyulladásos betegségei, reumás láz
- Cardiomyopathiák

Tájékozottság

- Hemodinamikai invazív beavatkozások
- Elektromos cardioversio
- Pacemaker-terápia
- Szívűtétek, érsebészeti műtétek
- Speciális gyermekkardiológiai problémák
- Terhelhetőség kérdésköre
- Szívtranszplantáció indikációja
- Műszív kezelés

10. NEFROLÓGIA, UROLÓGIA

Sürgősségi ellátás

- Colica renis
- Acut scrotum
- Sérülések
- Acut glomerulonephritis, nephrosis syndroma gyanúja
- Köves roham kivizsgált betegnél
- Paraphimosis rendelőben nem megoldható esetei
- Akut vizelet retenció

Diagnosztikai tevékenység, eljárások

- *Alaptevékenység*
 - Fizikális vizsgálat a külső nemi szervek fejlődési rendellenességei, minor anomáliák, vese eredetű ödéma irányában is
 - Testtömeg, testmagasság, vérnyomásmérés
 - Bevitt / ürített folyadék mérése, fajsúlymérés
 - Tájékoztató vizeletvizsgálat (tesztcsík, reagens, illetve értékelő készülék)
 - A szükséges laboratóriumi és képalkotó vizsgálatok indikálása
- *Elvégezhető*
 - Vizelet üledék mikroszkópos vizsgálata

Önálló betegellátási tevékenység

- Nem komplikált alsó és felső húgyúti infekció (kivéve a csecsemőkori előfordulást)
- Balanitis, vulvitis
- Vese és húgyúti betegségek gyanúja esetén kivizsgálás elindítása

Betegellátás szakellátás irányításával

- Fejlődési rendellenességek
- Csecsemőkori és komplikált illetve recidiváló húgyúti infekciók
- Hematuria
- Enuresis nocturna
- Inkontinencia
- A vese glomerularis betegségei
- A vese tubulo- intersticiális betegségei
- Akut és subakut vesebetegségek utógondozása
- Egyéb nephropathiák
- Ortostatikus proteinuria
- Vese és húgyúti daganatok
- Sérülések következményei
- Hydrokele, varicokele
- Phimosis
- Húgyúti kövesség
- Krónikus veseelégtelenség
- Egyéb betegségek urológiai és nefrológiai vonatkozásai

Tájékozottság

- A nefrológiában és urológiában alkalmazott speciális diagnosztikus módszerek (pl. vesebiopszia)
- Gyógyszeres és műtéti terápiás eljárások
- Kőeltávolítás módszerei (közúzás lehetőségei)
- Akut és krónikus veseelégtelenség kezelési lehetőségei
- Vese transzplantáció (donáció kérdése)
- Gyógyszerdózisok módosítása veseelégtelenségben

11. NEUROLÓGIA

Sürgősségi ellátás

- Neuroinfekció gyanúja
- Tudatzavarral és tudatvesztéssel járó tisztázatlan eredetű állapotok
- Ismeretlen eredetű görcstevékenység, status epilepticus
- Akut és/vagy progrediáló koponyaűri nyomásfokozódás
- Acut encephalopathia
- Akut centrális vagy perifériás paresis ill. plegia
- Akut neurológiai góctünetek

Diagnosztikai tevékenység, eljárások

- *Alaptevékenység*
 - Anamnézis és neurológiai alapvizsgálat
 - a tudatállapot vizsgálata
 - az agyidegek és perifériás idegek vizsgálata
 - a motoros funkciók: izomtónus és izomerő vizsgálata
 - érzésvizsgálat
 - vegetatív funkciók vizsgálata
 - meningeális izgalmi jelek
- *Elvégezhető*
 - Szemfenék vizsgálat
 - Az újszülött és a csecsemő speciális neurológiai vizsgálata
 - Natív koponya rgt. felvétel és koponya UH elvégzésének kezdeményezése és leleteinek értelmezése

Önálló betegellátási tevékenység

- *Alaptevékenység*
 - Ismert, kivizsgált, beállított terápiával egyensúlyban lévő, egyszerű epilepsziás betegek követése.
- *Elvégezhető*
 - Fizioerápia

Betegellátás szakellátás irányításával

- Krónikus visszatérő elsődleges és másodlagos fejfájás betegségek
- Alvászavarok
- Perifériás vagy cerebrális parézisek
- Koponya-, agyi traumák maradandó tünetei és elváltozásai
- Hydrocephalusos illetve shunt-beültetett beteg gondozása

- Koponyaűri vaszkuláris intervención átesett beteg gondozása
- Neuromusculáris betegek gondozása
- Postmeningitises, postencephalitises állapotok
- Epilepszia szindrómák
- Velezületett vagy szerzett neurológiai deficit állapotok
- Idegrendszeri daganatok
- Neuralgiák
- Neuromusculáris betegségek
- Motoneuron-betegségek
- Extrapiramidális zavarok
- Cerebrovaszkuláris kórképek

Tájékozottság

- Neurohabilitáció és rehabilitáció lehetőségei
- A neurológiában használatos elektrofiziológiai vizsgálatok
- Speciális képalkotó idegrendszeri vizsgálatok: CT, MRI, SPECT, PET-CT
- Korszerű terápiás lehetőségek
- Ideg- és érsebészeti beavatkozások
- Neurogenetikai kórképek

12. ORTOPÉDIA

Sürgősségi ellátás

- epiphyseolysis
- acut arthritis

Diagnosztikai tevékenység, eljárások

- *Alaptevékenység*
 - Mozgásszervi szűrővizsgálatok
 - Anamnézis felvétele (csontfájdalom jelentősége egyéb megbetegedések irányába)
 - A mozgásszervek anatómiai és funkcionális tájékozódó vizsgálata
- *Elvégezhető*
 - Fizikai terhelhetőség megítélése
 - Ortopédiai segédeszközök használata szükségességének megítélése

Önálló betegellátási tevékenység

- *Alaptevékenység*
 - Hanyagtartás
 - Funkcionális scoliosis
 - Dysplasia coxae szűrésének kezdeményezése
 - Pes planus
 - Enyhébb csont, szalag izom és ínsérülések/betegségek
- *Elvégezhető*
 - Dysplasia coxae szűrés elvégzése (jártasság esetén)
 - Ortopédiai szakorvosi ellátást, ellenőrzést már nem igénylő állapotok esetén a regenerálódást, rehabilitációt szolgáló módszerek alkalmazása (pl. TENS, Biopteron)

Betegellátás szakellátás irányításával

- Velezületett csont-izületi rendellenességek
- Újszülöttkori torticollis
- Újszülöttkori velezületett lábdeformitások
- Subluxacio, luxacio coxae
- Csont-izületi rendszerbetegségek
- Csont-izületi jó és rosszindulatú daganatok
- Gyulladásos izületi és csont-betegségek
- Aszeptikus csontnekrózisok
- Strukturális, congenitalis, statikus scoliosisok
- Derékfájás gyermekkorban
- A láb súlyos statikai rendellenességei
- Fizioerápia
- Otthoni gyógytorna irányítása, ellenőrzése
- Neuromuscularis betegségek, idegrendszeri betegségek, hemofília ortopédiai vonatkozásai

Tájékozottság

- Csont és izomrendszer jellegzetességei gyermekkorban
- Diagnosztikus és terápiás beavatkozások
- Gyógyászati segédeszközök

13. ALLERGOLÓGIA-IMMUNOLÓGIA

Sürgősségi ellátás

- Anafilaxiás reakció
- Quincke oedema
- Akut generalizált urticaria
- Egyéb súlyos allergiás reakciók

Diagnosztikai tevékenység, eljárások

- *Alaptevékenység*
 - Rizikófelmérés, az atópiás alkat felismerése
 - Allergén elimináció
 - Alapszintű laboratóriumi vizsgálatok kezdeményezése és értelmezése (kvalitatív és kvantitatív vérvkép, CRP, We)
 - Góckutatás
- *Elvégezhető*
 - Szérum IgG, IgA, IgM meghatározás kezdeményezése
 - Tüneti napló vezetése és értékelése (nehézlégzés, táplálék provokálta tünetek)

Önálló betegellátási tevékenység

- *Alaptevékenység*
 - Enyhe és közép súlyos felső légúti allergiák
 - Atópiás dermatitis enyhe esetei
 - Akut urticaria (nem generalizált formák)

Betegellátás szakellátás irányításával

- Felső légúti allergiák súlyos klinikai stádiuma
- Táplálékallergia csecsemő- és kisdedkori formái
- Atópiás dermatitis közép súlyos, súlyos, illetve szövődményes formái
- Asztma bronchiale közép súlyos és súlyos formái
- Malnutricióval járó táplálékallergiák
- Secretoros IgA hiány
- Szekunder (tranzitorikus) humorális immunhiány
- Az immundeficienciák egyéb formái
- Autoimmun betegségek

Tájékozottság

- A csecsemő és gyermek immunrendszerének sajátosságai
- Környezeti ártalmak és az immunbetegségek összefüggései
- Genetikailag determinált immunológiai betegségek
- Hiposzzenibilizációs eljárások és immunterápia
- Immunglobulin pótlás és lehetséges szövődményei
- Transzplantáció immunológiai vonatkozásai
- Az immunológiai betegségek kezelési lehetőségei, az alkalmazott gyógyszerek hatásai és mellékhatásai

14. BŐRGYÓGYÁSZAT

Sürgősségi ellátás

- Akut generalizált urticaria
- Súlyos pyodermák
- Epidermolysis bullosa
- Lyell szindróma
- Generalizált herpes
- I-II. fokú égés, fagyás, maródás 5% alatt, ha arc, nyak, szemkörnyéke, valamint nemiszervek, ízületek feletti területek, illetve társuló légúti, tápcsatornai érintettség gyanúja.
- III. fokú és/vagy 5% feletti égés, fagyás, maródás

Diagnosztikai tevékenység, eljárások

- *Alaptevékenység*
 - Rizikófelmérés (atópiás dermatitis, naevusok, stb.)

Önálló betegellátási tevékenység

- *Alaptevékenység*
 - Csecsemőkori dermatitisek
 - Enyhe bőrfertőzések
 - Dermatitisok
 - Erysipelas
 - Dermatomycosisok
 - Acne
 - Herpes zoster
 - Szemölcsök
 - Ekzéma
 - Keratosisek, hyperkeratosis
 - I-II fokú égés 5% alatt (kivéve arc, nyak, szemkörnyéke, valamint nemiszervek, ízületek feletti területek)
 - Élősködők által okozott bőrelváltozások (scabies, pediculosis ..)
 - Rovarcípések követése a terjesztett infekciók felismerése céljából
 - Externákkal történő kezelés
 - A köröm betegségei
- *Elvégezhető*
 - Kullancseltávolítás

Betegellátás szakellátás irányításával

- Acne súlyosabb formái
- Ekcéma súlyosabb formái
- Dermatitisok súlyosabb formái
- Lokális kezelésre nem javuló szemölcsök
- Naevusok komplikált esetei
- I., II. fokú égés, fagyás, maródás 5% alatt, (kivéve arc, nyak, szem-, testnyílások környéke, ízületek feletti területek, illetve társuló légúti, tápcsatornai érintettség gyanúja)
- Psoriasis
- Alopeciák
- Nemibetegségek és szexuális úton terjedő fertőzések
- Genodermatosisek
- Lyme-kór
- Mycosisek súlyosabb formái
- Haemangiomák
- Belgyógyászati betegségek bőr manifesztációi
- Bőrgyógyászati betegségek belgyógyászati manifesztációi
- Gyógyszer-mellékhatások bőr manifesztációi

Tájékoztatottság

- A bőrgyógyászati betegségek, állapotok pszichológiai vonatkozásai
- Lokális kortikoszteroidkezelés és immunmoduláns kezelés hatásai, mellékhatásai
- Dermabrasio
- Elektroterápia, krioterápia, lézerterápia, UV-terápia
- Bőráttűltetés (grafting), plasztikai sebészeti beavatkozások
- Tetoválások készítésének módszerei és veszélyei, eltüntetői lehetőségek
- Onkoterápia módszerei

15. ENDOKRINOLÓGIA, ANYAGCSEREBETEGSÉGEK

Sürgősségi ellátás

- Congenitalis adrenalis hyperplasia (CAH) sóvesztő formájának krízise
- Addisonos krízisállapot
- Glükóz anyagcserezavarok krízisállapotai; vércukormérés sürgősségi esetekben
- Hyperthyreosis krízisállapota
- Egyéb anyagcsere krízisállapotok

Diagnosztikai tevékenység, eljárások

- *Alaptevékenység*
 - Fizikális vizsgálatok elvégzése; minor és major rendellenességek, mentális állapot
 - A növekedés és serdülés követése, a pubertás stádiumának megállapítása
 - Antropometriai mérések; testsúly, testmagasság, BMI percentilisek használata
 - Pajzsmirigy vizsgálata, a struma-fokozatok meghatározása

- Veleszületett szervi rendellenességek gyanújának felvetése
- Egyéb okból szteroid terápiaiban részesülő beteg esetében a mellékhatások monitorozás
- Újszülöttkori anyagcsere szűrővizsgálatok szükség szerinti ismétlése
- *Elvégezhető*
 - Vércukormérés, vizelet cukor vizsgálat gyorseszttel, gondozás során
 - Folyadékforgalom otthoni mérési adatainak értékelése
 - Testsírtartalom meghatározása

Önálló betegellátási tevékenység

- *Alaptevékenység*
 - Testmagasság, testsúly, pubertás nyomon követése
 - Túlsúlyos és elhízott gyermekek gondozása, életmód tanácsadás
 - Fejlesztés és rehabilitáció szükségességének felmérése és kezdeményezése
 - Otthoni ápolást, kezelést segítő eszközök beszerzésének kezdeményezése
 - Interkurrens, otthon gyógyítható betegségek kezelése
 - Szülők pszichés támogatása
- *Elvégezhető*
 - I/a fokozatú struma követése

Betegellátás szakellátás irányításával

- Közreműködés a gyermekkori endokrin és anyagcsere betegségek kezelésében és gondozásában
- 1-es típusú diabeteses betegek, a szövödmények jeleinek figyelése
- Struma az I/b stádiumtól
- Súlyos fokú anyagcserezavarral járó elhízás
- Tartós gyógyszerelést és/vagy diétát igénylő anyagcsere betegségek
- Egyéb hormonterápiát igénylő kórképek
- Daganatos eredetű endokrin betegségek
- Malignus betegségre hajlamosító rendellenességek
- Progresszióval járó kórképek
- Súlyos szervi manifesztációval járó kórképek

Tájékozottság

- A kórképben esetlegesen várható szervi manifesztációk
- Speciális diéták, gyógyszerek, készítményekkel kapcsolatos tájékozottság
- Kivizsgálás menete, vizsgáló módszerek, diagnosztikus vizsgálatok értéke, korlátai
- Öröklődésmenet, ismétlődési kockázat
- Az alapbetegség és hormonkezelés hatásai
- Várható kórlefolyás, prognózis
- Speciális szükségletek, integrálás

16. HAEMATOLÓGIA, ONKOLÓGIA

Sürgősségi ellátás

- Súlyos vérzés
- Idegrendszeri göctünetek, tudatzavar, beékelődés gyanúja
- Hipertóniás krízis

Diagnosztikai tevékenység, eljárások

- *Alaptevékenység*
 - Anamnézis felvétele (splenectomia, icterus)
 - Fizikális vizsgálatok (a has, a nyirokcsomók vizsgálata!)
 - Rizikótényezők felmérése

Önálló betegellátási tevékenység

- *Alaptevékenység*
 - Vashiányos anémia komplex, oki ellátása
 - Onkológia kórállapotok prevenciója (környezeti károsító tényezők elkerülése)
 - Az onkológiai beteg és környezetének pszichés támogatása
 - Terminális állapotban lévő beteg és környezetének támogatása

Betegellátás szakellátás irányításával

- Egyéb anémiák diagnosztikája és kezelése
- Trombopéniák, trombopátiák
- Az onkoterápia mellékhatásainak észlelése, esetleg elhárítása
- Szekunder hematológiai eltérések

- Vérzékenységi állapotok
- Primér és szekunder thrombophilia
- Csontvelő aplasztikus kórállapotai
- Onkológiai beteg fájdalomcsillapítása
- Malignus vérképzőszervi és nyirokrendszeri betegségek

Tájékozottság

- A szupportív (transzfúzió, faktorpótlás) kezelések lehetőségeinek és szövődményeinek ismerete
- Onkológiai betegségek (szolid tumorok és malignus vérképzőszervi betegségek) korszerű diagnosztikus és terápiás lehetőségei
- Össejt transzplantáció
- Onkológiai terápiák mellékhatásai, enyhítésük lehetőségei
- Daganatok epidemiológiájának ismerete
- Hospice ellátás alapelvei és alkalmazása, hozzáférés elősegítése
- Nem konvencionális gyógymódok kritikai ismerete

17. PSZICHIÁTRIA

Sürgősségi ellátás

- Akut megvonási szindróma
- Közvetlen veszélyeztetett és önveszélyeztető állapotok felismerése
- A „cry for help” felismerése

Diagnosztikai tevékenység, eljárások

- *Alaptevékenység*
 - Tájékozódó pszichiátriai anamnézis és heteroanamnézis felvétele (családi háttér, provokatív tényezők)
 - Pszichés státusz elsődleges megítélése
 - Rizikótényezők felmérése
- *Elvégezhető*
 - A pszichés és a mentális állapotot felmérő tesztek alkalmazása tájékozódó jelleggel, megfelelő jártasság esetén

Önálló betegellátási tevékenység

- *Alaptevékenység*
 - Pszichés kórállapotok prevenciója
 - Szenvedélybetegségek kialakulásának megelőzése és a leszokás segítése
 - Emocionális és magatartási zavarok kivizsgálásának kezdeményezése
 - Tanulási és/vagy rész-képesség zavarok gyanújának felvetése
- *Elvégezhető*
 - Gyógyító beszélgetés
 - Pszichiátriai betegek rehabilitációjának követése
 - Háziorvosi team rehabilitációs tevékenységének vezetése
 - Mentálhigiéné fejlesztése, családvezetés

Betegellátás szakellátás irányításával

- Pszichoszomatikus betegségek
- Emocionális, magatartás-, társadalmi beilleszkedési és személyiségzavarok
- Pszichózisok
- Bipoláris kórképek
- Szorongásos kórképek
- Depressziók
- Mentális retardáció
- Addiktológiai kórképek és rehabilitáció

Tájékozottság

- Pszichofarmakológiai ismeretek
- Pszichológiai és pszichiátriai teszt módszerek
- Módszer specifikus pszichoterápiás eljárások
- Krízisintervenció
- Önismereti csoportok, csoport-, családterápiák
- Segédvonalak (krízis-, leszoktató központok)

18. SEBÉSZET, TRAUMATOLÓGIA

Sürgősségi ellátás

- Akut has
- Akut scrotum
- Koponya trauma
- Tompa hasi sérülés
- Súlyos vérzések
- Ficam, törés
- Nyílt sérülések
- Polytrauma
- Osteomyelitis acuta
- I-II. fokú égés, fagyás, maródás 5% alatt, ha arc, nyak, szemkörnyéke, valamint nemiszervek, ízületek feletti területek, illetve társuló légúti, tápcsatornai érintettség gyanúja.
- III. fokú és/vagy 5% feletti égés, fagyás, maródás

Diagnosztikai tevékenység, eljárások

- *Alaptevékenység*
 - Gyermeksebészeti konzíliumok szükségességének felismerése
- *Elvégezhető*
 - Speciális diagnosztikai tesztek a sérülés jellegének és a funkció aktuális állapotának megítélésére

Önálló betegellátási tevékenység

- *Alaptevékenység*
 - Felszíni sérülések
 - Ízületi húzódás, rándulás
 - I-II fokú égés 5% alatt (kivéve arc, nyak, szemkörnyéke, valamint nemiszervek, ízületek feletti területek)
 - Tisztázott háttérű krónikus sebek kezelése
 - Felületi seb toalettje
 - Enyhe szülési sérülések ellátása, ellenőrzése (clavicula fractura, cephalhaematoma)
 - Rectalis digitális vizsgálat
 - Tetanusz profilaxis
 - Trombo-profilaxis
 - Pszichés és szomatikus preoperatív felkészítés
- *Elvégezhető (megfelelő jártasság birtokában)*
 - Műtéti sebek kezelése
 - Varratszedés
 - Furunkulus és felületi tályog ellátása
 - Hernia inguinalis repositio
 - Celluláris adhesiolysis

Betegellátás szakellátás irányításával

- Pylorus stenosis
- Hernia inguinalis, hydrocele
- Retentio testis, retractilis testis
- Phimosis, celluláris adhesio
- Sebészeti, traumatológiai szakellátást követő rendelői/otthoni kezelések és utógondozás, beavatkozások korai és késői szövődményei
- Posztoperatív rehabilitáció

Tájékozottság

- Sebészi és traumatológiai indikációk, módszerek, eljárások, kockázatok, várható eredmények ismerete
- Egynapos sebészet
- Gyermeksebészeti beavatkozások optimális időpontja
- Gyermeksebészeti beavatkozás és a védőoltás
- Plasztikai sebészet
- Aneszteziológiai eljárások és szempontok ismerete

19. SZEMÉSZET

Sürgősségi ellátás

- maró anyagok mechanikus eltávolítása, a kötőhártyaszák kimosása
- szem és függelékeinek sérülései
- perforáló szemsérülés és rögzült idegentestek
- akut látásromlás, látásvesztés

Diagnosztikai tevékenység, eljárások

- *Alaptevékenység*
 - Örökletes, veleszületett szemészeti betegségek dokumentálása (pl. pupilladifferencia, coloboma, szintévesztés)
 - Tájékozódó szemészeti vizsgálat, az életkori sajátosságoknak megfelelően
 - a szemhéj vizsgálata kifordítással
 - látásélesség tájékozódó vizsgálata
 - színlátás vizsgálata
 - pupilla reakció vizsgálata
 - szűrővizsgálatok meghatározott életkorokban
 - fejlődési rendellenességek gyanújának felvetése
 - strabismus gyanújának felvetése
 - fénytörési hibák gyanújának felvetése
 - színlátás tájékozódó vizsgálata
 - szemmozgások és pupillareakciók vizsgálata
 - a szem könny- és védőszervei gyulladásának felismerése
 - a kötőhártya gyulladásának felismerése
 - szaruhártya, szivárványhártya és az ínhártya gyulladás gyanújának felvetése
- *Elvégezhető*
 - tájékozódó szemfenék-vizsgálat

Önálló betegellátási tevékenység

- *Alaptevékenység*
 - Szövődménymentes conjunctivitis kezelése
 - Szövődménymentes hordeolum kezelése
 - Lokális kezelés, cseppentés, kenőcs behelyezése a kötőhártyaszákba, a kötőhártyaszák kimosása
- *Elvégezhető*
 - Felületes idegentest eltávolítása a kötőhártyáról

Betegellátás szakellátás irányításával

- Conjunctivitisek differenciálása
- Súlyos, elhúzódó conjunctivitis
- Hordeolum kezelése, chalazion
- Fénytörési hibák
- Strabismus
- Amblyopia
- Szemmozgás zavarai
- Ptosis
- Cataracta
- Glaukóma
- Retinopátia, retinaleválás
- Orbitalis cellulitis
- Szisztémás betegségekhez társuló gyulladásos szembetegségek
- A szemgolyó és védőszerveinek sérülése
- Cornea-abrázió, -irritáció
- Szemgolyó és védőszerveinek benignus és malignus daganatai

Tájékozottság

- Fénytörési hibák konzervatív és operatív ellátásának lehetőségei
- A congenitalis szembetegségek és a strabismus korai felismerésének jelentősége
- Congenitalis szembetegségek és strabizmus konzervatív és operatív kezelésének lehetőségei
- Gyógyszerek oftalmológiai vonatkozásai
- Egyéb betegségek szemészeti manifesztációi

XXIV. A HÁZIORVOSI TEVÉKENYSÉG JOGSZABÁLYI HÁTTERE. A HÁZIORVOS SZAKÉRTŐI TEVÉKENYSÉGE

RÉSZLETES ISMERET, KÉSZSÉG-SZINTŰ GYAKORLATI TUDÁS

Jogszabályok alkalmazása a gyakorlatban

- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény.
- A kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény, valamint annak végrehajtásáról szóló 217/1997. (XII. 1.) Korm. rendelet

- Az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény
- Az egészségügyi szolgáltatások Egészségbiztosítási Alapból történő finanszírozásának részletes szabályairól szóló 43/1999. (III. 3.) Korm. rendelet
- A háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi tevékenységről szóló 4/2000. (II. 25.) EüM rendelet

A háziorvos szakértői tevékenysége

(Ezen tevékenységek során a betegről juttatás vagy „hálapénz” elfogadása (az esetenként meghatározott, kötelező térítési díj felett – 284/1997 Kr.) vesztegetésnek minősül)

- 1. A háziorvos igazolást ad ki a nála nyilvántartott adatokról:** státuszt rögzít, az adatokat igazolja (nem minősít)
 - Egészségügyi nyilatkozat (33/1998. (VI. 24.) NM rendelet)
 - Egészségkárosodás értékeléséhez szükséges információk előkészítése: rokkantság előzetes vizsgálata (102/1995. (VIII. 25.) Korm. r.)
 - Szociális jogosultság elnyeréséhez szükséges egészségügyi vizsgálatok. (otthonba kerülés, örökbe fogadás stb.) (1993. évi III. tv.)
 - Szociális jogosultság elnyeréséhez szükséges igazolások (pl. közgyógyellátás, gyógyszer támogatás, stb.) (1993. évi III. tv., 63/2006. Korm. rend.)
 - Láttelek készítése (4/2000. (II. 25.) EüM r.; Országos Igazságügyi Orvostani Intézet 16. számú módszertani levél - Egészségügyi Közlöny 1998/7. szám, www.igaz.sote.hu)
 - Ittasság és/vagy kábítószer-fogyasztás gyanúja esetén előállított személy vizsgálata, vér-, és vizeletvétele (23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet; Országos Igazságügyi Orvostani Intézet 13. sz. Módszertani Levél - Népjóléti Közlöny 18.szám, 1995.)
 - stb.
- 2. A háziorvos mérlegel és dönt:** saját vizsgálatai és/vagy kiegészítő vizsgálatok alapján
 - Keresőképtelenség elbírálása (102/1995. (VIII. 25.) Korm. r.; „Irányelvek a funkcióképesség, a fogyatékos és a megváltozott munkaképesség véleményezéséhez” - www.orszi.hu)
 - Alkalmassági vizsgálatok (járművezetés, lőfegyver-viselés, továbbtanulás stb; foglalkozási alkalmasság nem háziorvosi kompetencia, kivéve a hivatásos gépjárművezetés) (13/1992. (VI. 26.) NM r., 21/2002. (XI. 8.) GKM-ESzCsM r., 22/1991. (XI. 15.) NM r.)
 - Iskolaérettségi vizsgálat (4/2000. (II. 25.) EüM r.)
 - stb.
- 3. Jogszabályoknak való megfelelés igazolása** saját vagy más szakorvosok vizsgálatai alapján, a jogszabálynak megfelelő hatáskörben
 - Súlyos mozgáskorlátozottság igazolása (164/1995. (XII. 27.) Korm. r.)
 - Súlyos fogyatékoság igazolása, (pl. adókedvezmény igénybevételéhez) (141/2000. (VIII. 9.) Korm. r., 49/2009. (XII. 29.) EüM r.)
 - Ápolási díjra való jogosultság (1993. évi III. tv., 63/2006. Korm. rend.)
 - stb.
- 4. Speciális eljárások:**
 - Halottvizsgálat (1997.évi CLIV. tv. (Eü. Tv.) 34/1999. (XI. 24.) BM-EüM-IM r.)
A halottakkal kapcsolatos orvosi tevékenység egészségügyi szolgáltatásnak minősül, a halott – a szükséges egészségügyi teendők elvégzése során – az egészségügyi törvény „beteg” fogalma alá tartozik, a halál okának megállapítása érdekében végzett eljárások pedig a társadalombiztosítási jelentési rendszerben elszámolt szolgáltatások a természetes okú halálesetben

TÁJÉKOZOTTSÁG, ISMERET

1. Jogi ismeretek

- Jog, jogszabály, jogrendszer alapjai
- Büntetőjog, polgárjog, családjog, polgári eljárási jog alapvető ismeretei
- Az orvossal szembe fordított kötelessége és jogai, orvossal szembe fordított vélemény és igazolások kiadásának kompetencia körei, finanszírozója

2. A munkaképesség véleményezése

- Munkaképesség-csökkenés, rokkantság véleményezésének szakmai és jogi szempontjai, a határozatok értelmezése
- A munkaképesség meghatározásával kapcsolatos fogalmak és eljárási rend

3. Elmeállapot orvosszakértői véleményezése

- Kórházi elmeosztályok felvételi rendje, beutalás kórházi elmeosztályra, betegek státusza, jogai, ápolás időtartamának meghosszabbítása, elbocsátás, illetve további gondozás szabályai
- Beszámíthatóság, cselekvőképesség meghatározásának kompetenciája

4. Kriminalisztikai vizsgálatok

XXV. EGÉSZSÉGÜGYI TÖRZSKARTON

FELNŐTT BETEGELLÁTÁS

Regisztrációs alapadatok:

1. *Páciens regisztrációs sorszáma:* a praxisba történő újonnan történő bejelentkezés sorrendjében kiadott, 8 karaktert tartalmazó páciens azonosító, melynek első négy karaktere a praxis azonosító kódja. Ez a sorszám használható a későbbiekben bármilyen statisztikai feldolgozás alkalmával az adatvédelmi szabályok megsértése nélkül. Egy sorszám csak egyszer adható ki.
2. *Személyi adatok:* születési dátum / név (leánykori név), /neme / anyja neve / születési hely / családi állapot / lakcím / foglalkozás / munkahely / elérhetőség / legközelebbi hozzátartozó (név, cím, elérhetőség)
3. *Biztosítási jogviszony adatai:* biztosítási kártya azonosító (TAJ, pénztári azonosító, E-kártya) / biztosító adatai
4. *Praxisba jelentkezés / kijelentkezés dátuma*

Egészségügyi törzskarton adattartalma:

1. *Törzskarton azonosító:* regisztrációs sorszám utáni további 2 karakter, azon életkor megadásával, amikor az 51/97 NM rendeletben meghatározott aktuális életkorhoz kötött szűrési esemény és eredményének törzskartonon történő rögzítése megtörtént./ _ dátum.
2. *Általános egészségügyi adatok:* hozott vércsoport / gyógyszer-, egyéb érzékenység / szervhiány (veleszületett vagy szerzett – pl. appendectomia) / jogosítvány kategória, érvényessége / látás korrekció (J/B: 0=nem szükséges; ha kell, ± dioptriával megadva / színlátás)
3. *Családi anamnézis:* korai perifériás, ill. centrális kardiovaszkuláris esemény / diabetes, hyperlipidaemia, elhízás / pszichiátriai problémák / daganatos betegségek / örökletes vesebetegség / felmenő ill. oldal ágon korai halál
4. *Egyéni anamnézis:* előző (megszűnt) krónikus betegségek / műtétek / nőgyógyászati anamnézis (menstruáció kezdete, problémák; terhességi problémák, szövődmények; menopauza kezdete) / szociális háttér (rossz, megfelelő, jó)
5. *Életmódi adatok:* dohányzási szokások (..db/nap, kezdete, az esetleges leszokási kísérletek, mikor szokott le) / alkohol (fajta, mennyiség, mikor szokott le) / egyéb élvezeti szerek / táplálkozási szokások / fizikai aktivitás (fajta, gyakoriság) / szexuális szokások (szokásos v. eltérő; anticoncipiens szedése)
6. *Krónikus betegségek, kórállapotok: Diagnózis (BNO) / felismerés éve*
7. *Kockázati kategóriák:*
 - Kardiovaszkuláris kockázati kategória besorolás
 - 2-es típusú diabetes kockázata
 - vesebetegség kockázata
 - daganatok kockázata
 - tüdődaganat
 - emlődaganat
 - colorectalis
 - bőrdaganatok
 - prostata
8. *Népegészségügyi lakossági szervezett szűrésen való részvétel (év)*
9. *Önvizsgálatok (felsorolva – elmúlt időszakban végezte / nem végezte)*

GYERMEK-EGÉSZSÉGÜGYI TÖRZSKARTON (18 év alatti páciensek részére)

Regisztrációs alapadatok:

1. *Páciens regisztrációs sorszáma:* a praxisba történő újonnan történő bejelentkezés sorrendjében kiadott 8 karaktert tartalmazó páciens azonosító, melynek első négy karaktere a praxis azonosító kódja. Ez a sorszám használható a későbbiekben bármilyen statisztikai feldolgozás alkalmával az adatvédelmi szabályok megsértése nélkül. Egy sorszám csak egyszer adható ki.

2. *Személyi adatok:* név/neme/anyja neve/születési dátum/születési hely/lakcím/tartózkodási hely/bölcsőde/óvoda/iskola/elérhetőség/szülő/gyám (név, cím, elérhetőség) családi állapot – gyermek v. egyéb
3. *Biztosítási jogviszony adatai:* biztosítási kártya azonosító (TAJ, pénztári azonosító, E-kártya) / biztosító adatai
4. *Praxisba jelentkezés / kijelentkezés dátuma*

Gyermek-egészségügyi törzskarton adattartalma (A nyomtatvány a 4/2000. NM. szerint: Gyermek-egészségügyi törzslap - C.3341-24/a. A nyomtatvány adattartalma jelenleg nincs teljesen összhangban a szűrővizsgálati jogszabállyal, ezért adattartalmának itt feltüntetettek szerinti megújítása javasolt)

1. **Törzskarton azonosító:** regisztrációs sorszám utáni további 2 karakter, azon életkor megadásával, amikor az 51/97 NM rendeletben meghatározott aktuális életkorhoz kötött szűrési esemény és eredményének törzskartonon történő rögzítése megtörtént./ _ dátum.
2. **Általános egészségügyi adatok:** hozott vércsoport / jogosítvány kategória, érvényessége
3. **Családi anamnézis:** korai perifériás, ill. centrális kardiovaszkuláris esemény/diabetes, hyperlipidaemia, elhízás/pszichiátriai problémák/daganatos betegségek/öröklődő vesebetegség/felmenő ill. oldal ágon korai halál / egyéb megjegyzés:
4. **Egyéni anamnézis:** gyógyszer-, egyéb érzékenységek/műtétek/szervhiány (veleszületett vagy szerzett)/serdülés/nőgyógyászati anamnézis (menstruáció kezdete, problémák;/szociális háttér (rossz, megfelelő, jó)
5. **Életmódi adatok:** dohányzási szokások (..db/nap, kezdete)/alkohol (gyakoriság)/egyéb élvezeti szerek/táplálkozási szokások/fizikai aktivitás (fajta, gyakoriság)/szexuális szokások (szokásos v. eltérő; anticoncipiens szedése)
6. **Krónikus betegségek, kórállapotok:** Diagnózis (BNO) felismerés éve/jelenleg is gondozott/gyógyulás éve
7. **Életkori kötelező folyamatos és egyéb önkéntes oltások dokumentációja:** Oltás v. kórokozó(k) megnevezése / oltóanyag gyári neve / gyártási száma / oltás dátuma.
8. **Életkori státusok/szűrővizsgálatok** – teljes fizikális vizsgálat orvos által – **védőnői szűrések eredménye** (eltérés nincs - van, és pedig: / -
 - Újszülött/első ho/hgyo vizsgálat -**1, 3, 6 hó, 1, 2, 3, 4, 5, 6 éves életkori szűrővizsgálatok** az 51/97. NM rendeletben meghatározottak szerint.
 - **5 éves életkorban a külön jogszabály szerinti** "fejlődési szint megítéléséhez az iskolai felkészítés elősegítésére" megnevezésű orvosi **ADATLAP** (12/2004. (XII. 25.) EüM. rendelet szerint.)
 - **Magántanulók** szűrővizsgálata **6-18 éves korig kétévente** az 51/97. NM rendeletben meghatározottak szerint.
 - **Törzskarton megújítás** – teljes fizikális vizsgálat - 6-14 évig évente, majd 3 évente.
9. **Az orvos egyéb megjegyzése**

A protokoll elérhető a www.medicusuniversalis.hu honlapon.

A szakmai protokoll érvényessége: 2013. december 31.